

**МИКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра теорії й методики дошкільної та початкової освіти

Творчий колективний проект

**Становлення ігрової діяльності
у ранньому віці
в умовах дошкільного навчального закладу**

**Група 5. Вихователі дошкільних навчальних закладів
з проблеми “Ранній вік”**

Куратор: Олійник Лія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії й методики дошкільної та початкової освіти

Миколаїв, 2017

Зміст

Список групи	4
Дидактичні ігри	5
Авраменко Ганна Олександрівна	6
Дидактичні ігри з дітьми раннього віку на розвиток дрібної моторики рук	6
Вовк Ірина Станіславівна	10
Використання дидактичних ігор у збагаченні словникового запасу дітей раннього віку	10
Войтенкова Наталія Іванівна	13
Ігри з водою та піском - джерело всебічного розвитку та творчих здібностей дітей раннього віку	13
Жубріна Ніна Сергіївна	17
Роль дидактичних ігор на форму, величину, колір у сенсорному розвитку дітей раннього віку	17
Калмик Людмила Петрівна	19
Дидактичні ігри з ознайомлення із навколишнім для роботи з дітьми раннього віку	19
Медведева Ольга Борисівна	23
Роль дидактичних ігор в ознайомленні дітей з природою	23
Ракул Ольга Григорівна	26
Дидактична гра як засіб розвитку мовлення дітей раннього віку	26
Санько Світлана Андріївна	30
Формування сенсорних еталонів на величину та колір у дітей раннього віку за допомогою дидактичних ігор	30
Сівак Віта Вікторівна	35
Дидактичні ігри, що сприяють формуванню патріотичних почуттів у дітей раннього віку через виховання поваги до родини	35
Слюсар Оксана Вікторівна	38
Дидактичні ігри дітей раннього віку на кольоросприймання	38
Холод Аліса Георгіївна	43
Художньо-естетичний та творчий розвиток дітей раннього віку засобами дидактичної гри	43
Шматкова Лариса Валеріївна	49
Дидактичні ігри на розвиток мовлення у дітей раннього віку	49
Рухливі ігри	53
Букіна Олена Василівна	54
Рухливі ігри з підстрибуванням	54
Завгородня Тетяна Володимирівна	56
Рухливі гри з м'ячем - кидання, ловіння	56
Котельнікова Вікторія Миколаївна	59
Рухливі ігри з м'ячем. Кидання та ловіння	59
Лобунець Світлана Володимирівна	63
Рухливі ігри на орієнтування у просторі	63

Пілюга Ганна Анатоліївна	65
Методика та використання основних рухів (ходьба, біг) в рухливих іграх дітей раннього віку	65
Стельникович Тетяна Василівна	69
Організація рухової активності з дітьми раннього віку	69
Трофімова Марія Станіславівна	71
Рухливі ігри з дітьми раннього віку на розвиток повзання та лазіння	71
Сюжетні ігри	74
Дудник Олена Михайлівна	75
Сюжетна гра, як засіб соціалізації дитини	75
Захарченко Інна Володимирівна	77
Роль сюжетної гри з лялькою в розвитку мовлення дитини раннього віку	77
Крічко Наталія Володимирівна	82
Організація сюжетної гри з лялькою як засіб соціального розвитку дітей раннього віку	82
Куньова Лілія Володимирівна	86
Передумови розвитку сюжетно-рольової гри в ранньому віці.	
Режисерські ігри	86
Могілевич Олена Станіславівна	91
Роль театралізованої гри у розвитку мовлення дитини	
Література	94

Список групи

№	Прізвище, ім'я, по батькові	Район	ДНЗ
1	Авраменко Ганна Олександрівна	Вітовський район	Котляревський ДНЗ "Барвінок"
2	Букіна Олена Василівна	м. Вознесеньск	КДНЗ № 2 "Сонечко"
3	Вовк Ірина Станіславівна	м. Миколаїв	ДНЗ № 1
4	Войтенкова Наталія Іванівна	Баштанський район	Баштанський ДНЗ № 3
5	Дудник Олена Михайлівна	м. Миколаїв	ДНЗ № 64 "Барвінок"
6	Журбіна Ніна Сергіївна	м. Миколаїв	ДНЗ № 10
7	Завгородня Тетяна Володимирівна	м. Первомайськ	ДНЗ №24 "Гвоздичка"
8	Захарченко Інна Володимирівна	м. Миколаїв	ДНЗ №64 "Барвінок"
9	Калмик Людмила Петрівна	м. Миколаїв	ДНЗ №37 "Казка"
10	Котельнікова Вікторія Миколаївна	м. Первомайськ	ДНЗ № 6 "Дзвіночок"
11	Крічко Наталія Володимирівна	м. Миколаїв	ДНЗ № 68 "Ромашка"
12	Куньова Лілія Володимирівна	м. Миколаїв	ДНЗ №143
13	Лобунець Світлана Володимирівна	м. Вознесеньск	КДНЗ № 5 "Вербиченька"
14	Медведева Ольга Борисівна	м. Первомайськ	ДНЗ № 3 "Дюймовочка"
15	Могілевич Олена Станіславівна	м. Миколаїв	ДНЗ №2 "Берізка"
16	Пілюга Ганна Анатоліївна	м. Миколаїв	ДНЗ № 86 НВК"Чайка"
17	Ракул Ольга Григорівна	м. Очаків	ДНЗ №1 "Дзвіночок"
18	Санько Світлана Андріївна	м. Миколаїв	ДНЗ № 47 "Барвінок"
19	Сівак Віта Вікторівна	м. Миколаїв	ДНЗ №117
20	Слюсар Оксана Вікторівна	Березнегуватський район	Сергіївський ДНЗ "Берізка"
21	Стельникович Тетяна Василівна	м. Вознесеньск	КДНЗ № 9 "Горобинка"
22	Трофімова Марія Станіславівна	м. Миколаїв	ДНЗ №118
23	Холод Аліса Георгіївна	м. Первомайськ	ДНЗ № 11
24	Шматкова Лариса Валеріївна	м. Первомайськ	ДНЗ № 33

Дидактичні ігри

Дидактична гра - це навчальна гра, що спрямована на формування у дитини потреби в знаннях, активного інтересу до того, що може стати їх новим джерелом, вдосконалення пізнавальних умінь і навичок.

Дидактичні ігри – найпоширеніший метод словникової роботи. Гра одна із багатств розумового виховання. У ній дитина відбиває навколишню дійсність, виявляє знання, ділиться ними з товаришами. Окремі види ігор по-різному впливають в розвитку дітей. Особливо важливе місце у розумовому вихованні займають дидактичні гри, обов'язковими елементом яких є пізнавальне утримання і розумова завдання. Багаторазово беручи участь у грі, дитина міцно засвоює знання, яким вона оперує. Вирішуючи розумове завдання гри, дитина вправляється в довільному запам'ятовуванні і відтворенні, в класифікації предметів чи явищ по загальним ознаками, в виділенні властивостей і якостей предметів, за допомогою виділення окремих ознаками.

Класифікація дидактичних ігор дає змогу простежити їх сутнісні особливості, використання яких забезпечує відповідний навчально-виховний ефект. У дошкільній педагогіці дидактичні ігри розрізняють за навчальним змістом, ігровими діями і правилами, організацією і стосунками дітей, роллю вихователя тощо. Ці класифікації співвідносяться зі змістом навчання і виховання: ігри для сенсорного виховання, ігри, спрямовані на ознайомлення дітей з об'єктами і явищами навколишньої дійсності, на формування елементарних математичних уявлень, на мовленнєвий розвиток тощо. Поширеною є класифікація дидактичних ігор за характером матеріалу, згідно з якою виокремлюють:

1. Ігри з предметами. У таких іграх використовують дидактичні іграшки реальні предмети, різноманітний природний матеріал. Під час ігор із предметами та іграшками діти ознайомлюються з їх властивостями та ознаками, порівнюють, класифікують їх. Поступово їхня ігрова діяльність ускладнюється, вони починають вирізняти, об'єднувати предмети за однією ознакою (кольором, формою, призначенням), що сприяє розвитку логічного мислення. Дітей усе більше ваблять завдання, що вимагають усвідомленого запам'ятовування кількості та розташування предметів, зобов'язують до пошуку відсутньої іграшки тощо. У цьому процесі дошкільники збагачують знання про матеріал, з якого виготовляють іграшки, про необхідні людям у різних видах діяльності предмети.

2. Настільно-друковані ігри. Вони передбачають дії не з предметами, а з їх зображеннями. Найчастіше вони зорієнтовані на розв'язання таких ігрових завдань: добір картинок за схожістю (деякі види лото, парні картинки), карток-картинок під час чергового ходу (доміно), складання цілого з частин (розрізні картинки, кубики) тощо. Завдяки таким діям діти уточнюють свої уявлення, систематизують знання про навколишній світ, розвивають розумові процеси та операції, просторові орієнтації, кмітливість, увагу, формують організаторські вміння.

3. Словесні ігри. Вони змушують дітей оперувати уявленнями, мислити про речі, з якими на той час вони не діють, використовувати набуті знання у нових ситуаціях і зв'язках. У ранньому віці ці ігри спрямовані на розвиток мовлення, уточнення і закріплення словникового запасу, формування вміння рахувати, орієнтуватися у просторі. Словесні ігри розвивають самостійність мислення, активізують розумову діяльність дітей. Дошкільникам доводиться описувати предмети, відгадувати їх за описом, за ознаками схожості та відмінності, групувати за властивостями, знаходити алогізми в судженнях, вигадувати власні розповіді.

Авраменко Ганна Олександрівна

**Вітовський район
Котляревський ДНЗ "Барвінок"**

Дидактичні ігри з дітьми раннього віку
на розвиток дрібної моторики рук

«Витоки здібностей і обдарувань дітей - на кінчиках їх пальців. Чим більше впевненості в рухах дитячої руки, тим тонша взаємодія руки із знаряддям праці, складніше руху, яскравіше творча стихія дитячого розуму. А чим більше

майстерності в дитячій руці, тим дитина розумніша...»

Сухомлинський В. О.

Дрібна моторика руки – це, простою мовою, набір дрібних і точних рухів пальців і кисті руки. Не можна недооцінювати значення дрібної моторики для розвитку дитини. Як відомо, розвиток точних рухів руки сприяє розвитку мови дитини. Чим краще розвинена рука дитини, тим швидше вона починає говорити, тим краще вона розмовляє.

Вже давно ні для кого не секрет, що розвиток дрібної моторики (гнучкості і точності рухів пальців рук) і тактильної чутливості - потужний стимул розвитку у дітей сприйняття, уваги, пам'яті, мислення і мови. Діти, у яких краще розвинені дрібні рухи рук, мають більш розвинений мозок, особливо ті його відділи, які відповідають за мову. Пальці рук наділені великою кількістю рецепторів, які посилають імпульси в центральну нервову систему людини.

Тому дуже важливо вже з самого раннього віку розвивати у дитини дрібну моторику. Але просто робити вправи малюкові буде нудно - треба звернути їх у цікаві та корисні ігри.

Поряд з розвитком дрібної моторики розвиваються пам'ять, увага, а також словниковий запас малюка.

Дуже добре, коли вдома багато різноманітних іграшок, які дітям і батькам цікаво грати. Але дуже мало хто замислюється, що величезний потенціал розвитку дрібної моторики, тактильної чутливості дає малюкам саме життя.

Можна розвивати гнучкість пальчиків і тактильну чутливість дітей, організовуючи розвиваючі ігри для малюків за допомогою звичайних предметів домашнього вжитку. Найголовніше - для того, щоб грати з дитиною, нам не потрібно нічого купувати спеціально - у нас все під рукою: гудзики, баночки, тюбики, кришки, крупа, рушники, папір.

В роботі з дітьми – педагоги дошкільного закладу використовують різноманітні інноваційні технології, серед яких особливе місце займає педагогічна спадщина Монтесорі.

М. Монтесорі була впевнена, що в основі розвитку мислення і мовлення лежить розвиток дрібної моторики: вона згодна з твердженням, що «інтелект знаходиться на кінчиках пальців». «Монтесорі - ігри» потребують дрібних рухів, акуратності і точності. Таким чином, розвиваючи дрібну моторику і надаючи малюку повної свободи, ми сприяємо розвитку його інтелекту, уваги, пам'яті, мовних здібностей, умінню творити та фантазувати.

Актуальність роботи з розвитку дрібної моторики дітей раннього віку зумовлена віковими психологічними і фізіологічними особливостями дітей: у ранньому і молодшому дошкільному віці інтенсивно розвиваються структури і функції головного мозку дитини, що розширює його можливості в пізнанні навколишнього світу. Вихователь, організовуючи

різноманітну діяльність дітей з предметами, іграшками і природними об'єктами, важливо активізувати у дітей сенсорні основи пізнання, вчити малюків використовувати різні органи чуття для отримання інформації про навколишній світ: зір, слух, нюх, тактильні відчуття. Заняття за даною програмою проводяться в ігровій формі. Під час гри максимально реалізується ситуація успіху, отже, робота відбувається природно, не виникає психічного напруги.

Важливою частиною роботи з розвитку дрібної моторики є дидактичні ігри, вправи, пальчикова гімнастика – ці ігри дуже емоційні. Вони дуже захоплюючі і сприяють розвитку мовлення та творчої діяльності.

Рівень розвитку дрібної моторики-один із важливих показників загального інтелектуального рівня дитини. Доведено, що розвиток дій з предметами в ранньому та молодшому дошкільному віці позитивно впливає також на формування пізнавальних та психічних процесів: сприйняття пам'яті, уваги, уяви. Оскільки з віком дитині знадобиться точна,

координована робота кистей та пальців, наприклад, щоб малювати або вдягатися, то розвитку навичок дрібної моторики потрібно приділяти чимало уваги.

Спеціальні ігри та ігрові вправи, спрямовані на покращення дрібної моторики малюків, сприяють також розвитку спритності, уміння керувати власними рухами, концентрувати увагу на певному виді діяльності тощо.

Те, що малюкові вдалося зробити за допомогою власних пальчиків, є для нього найбільшим досягненням, що приносить задоволення, дає енергію.

Не забувайте хвалити малюка! Захоплюйтесь його здібностями!

Але не перетворюйте успіхи малюка на привід продемонструвати перед знайомими його надзвичайні здібності. Любіть малюка за всі його досягнення і попри невдачі. І не забувайте народну мудрість: «Дитячко — що тісто: як замісив, так і виросло».

Таким чином, щоб результат роботи був ефективним, необхідно використовувати різноманітні прийоми та методи роботи з

формування тонких рухів пальців рук. Результати своєї роботи я бачу в прояві інтересу дітей до різних видів діяльності.

Видатний педагог Марія Монтессорі стверджувала, що знайти спосіб вчити дитину робити роботу перед тим, як він приступив уже до самої роботи, тобто підготувати руху за допомогою повторних вправ. Вона також писала, що «дитина, беручись за речі, які робить погано, гамує в собі чутливість до власних помилок, при цьому треба пам'ятати, що перше враження у дитини саме яскраве і сильне». Тому я намагаюся надати дітям можливість

відчути задоволення від творчого процесу, від того що він щось зробив сам, вчу тому, що будь-яку роботу і будь-яка дія можна зробити з інтересом.

Надалі я буду продовжувати шукати нові методичні прийоми, які сприятимуть розвитку дрібної моторики рук, загальної моторики, самостійності, які формуватимуть інтерес до різних видів діяльності.

«Фантазії із прищіпок»

Мета:

Розвивати координацію дрібних рухів пальців рук, тактильні та колірні відчуття; розвивати інтелект дітей та креативне мислення, фантазію, творчу уяву, пам'ять, увагу, спостережливість, просторове сприйняття, зв'язне мовлення;

Сприяти взаємодії між мовленням та рухами пальців рук.

Активізувати емоційну сферу дітей.

Розширити знання дітей про навколишній світ, об'єкти та явища природи.

Формувати уявлення про величину; вдосконалювати вміння дітей розрізняти та групувати предмети за величиною та кольором, сприяти їх сенсорному розвитку.

Виховувати естетичний смак, чуття композиції.

Виховувати у дітей самостійність та ініціативність, старанність, наполегливість.

Виховувати доброзичливі взаємовідносини, вміння дотримуватися інструкцій дорослого.

Матеріали: жовті, червоні, сині картонні кружечки, геометричні фігури (площинні) різних кольорів, великі і маленькі прищіпки жовтого, зеленого, синього, червоного, білого та коричневого кольорів, силуетні зображення та набір карток відповідно до лексичних тем, килимок жовтого кольору.

Правила та хід гри:

- нагадати дітям про обережне поводження з прищіпками.
- Під час проведення ігор з прищіпками бажано використовувати заклички, потішки загадки та інший матеріал пізнавального характеру.
- Надавати дитині можливість самостійно виконувати те чи інше завдання, проявляти та втілювати креативні фантазії в самостійній творчій діяльності.
- Гру можна проводити індивідуально або з підгрупою дітей.

Варіанти гри:

I. Створення об'єктів та явищ природи

- подаруємо промінчики для сонечка (великі, маленькі, великі і маленькі);
- дощова хмаринка (прикріпити прищіпки до мотузочок або одна до одної);
- морська хвиля (зигзагоподібна форма).

II. Рослинні фантазії:

- колючки на кактусі, листочки на квітах;
- чарівні квіти (одного кольору та різнобарвні, з допомогою геометричних форм та лише з

прищіпок);

- овочі та фрукти (гичка для бурячка та моркви, ананаса; силуетне створення за уявою);
- грибочки (ніжка);
- травонька – муравонька (висока, низенька, густа, пожовкла);
- ялинка (підібрати за кольором, прикріпити прищіпки попарно, прикріпити під кутом до «стовбура», створити об'ємну ялинку)

III. Маленькі помічники:

- прикрась баночку, коробочку (закріпити прищіпку на стінках предметів, прикрасити одним кольором або різними, великими чи маленькими і т. д.);
- посушимо білизну (закріпити клаптики матерії прищіпкою відповідного кольору);
- побудуємо парканчик;
- змодельюємо одяг лялькам.

Д/гра: "НАМИСТО"

Мета: розвиток дрібної моторики, координації; розрізнення предметів за формою і кольором; концентрація уваги.

Матеріал: нитки, ґудзики різного кольору.

Хід гри

Ведучий пропонує дитині зробити намисто ляльці. Можна запропонувати зробити намисто за зразком, а ґудзики підібрати за формою й кольором.

Д/гра: «Поклади зірочку»

Мета: Вправляти дітей порівнювати предмети за кольором, формою, вчити виконувати завдання за зразком, і без нього, добирати предмети за кольором; Розвивати дрібну моторику рук, закріпити знання дітей про основні кольори червоний, синій, зелений, жовтий.

Сприяти розвитку дрібної моторики

та координації рухів.

Хід гри: Вихователь разом з дітьми розглядають різні м'які фігури називають їх, звертають увагу на те чим вони схожі, чим відрізняються. Запропонувати дітям покласти в чарівну коробочку фігури за кольором, за допомогою цієї гри діти

вчаться закріплювати основні кольори, розвиваємо моторику пальців рук.

Ця гра привертає цікавістю, діти грають в цю гру з великим задоволенням.

Розвивати дрібну моторику рук дуже просто!

Вовк Ірина Станіславівна

м. Миколаїв
ДНЗ № 1

Використання дидактичних ігор у збагаченні словникового запасу дітей раннього віку

Ранній вік — це період підвищеної чутливості дитини до мови дорослих. Формування мови в цьому віці є основою всього психічного розвитку дитини. Якщо з

якихось причин (хвороба, обмеження спілкування) мовні можливості дитини не використовуються в достатній мірі, то подальший загальний рівень розвитку починає гальмуватися.

Розвиток мовлення — один з найважливіших напрямків педагогічної роботи з дітьми раннього віку.

Мовлення є одним із перших видів діяльності, яким дитина оволодіває з раннього віку і яке, в свою чергу, допомагає їй пізнавати навколишній світ. Після двох років життя основну роль у розвитку психіки і формуванні поведінки відіграє мовлення. Якщо до двох років дитина вживала 300 слів, то, за умови умілого педагогічного впливу, до трьох років словник розширюється до 1000 і більше слів.

Отже, одним із головних завдань мовленнєвого розвитку дитини раннього віку є словникова робота. Формування дитячого словника — це тривалий, складний процес кількісного накопичення слів, засвоєння соціально закріплених значень та вміння доречно використовувати їх у конкретних умовах спілкування.

У сучасній дошкільній лінгводидактиці виокремлюють *три основні завдання розвитку лексики*:

- *збагачення кількісного складу лексики* новими, раніше не відомими словами, а також збільшення словникового запасу за рахунок засвоєння дітьми нових значень багатозначних слів, що вже наявні в їхньому лексичному запасі;
- *якісне засвоєння лексики*, що виявляється в поглибленому розумінні значення й смислових відтінків слів і словосполучень, подальшому оволодінні

узагальненням, яке в них виражене. Особливої актуальності у зв'язку з цим набуває завдання уточнення значення слів на основі протиставлення антонімів і зіставлення слів, близьких за змістом, тобто розвиток гнучкості словника, вміння доречно користуватися загальноповсюджаною лексикою у мовленнєвій практиці;

- *активізація словника* — застосування дітьми лексичних засобів у різних мовленнєвих ситуаціях. Лінгвісти поділяють засвоєні дитиною слова на дві категорії — пасивну (слова, які вона розуміє, пов'язує з конкретними уявами, але сама ними не користується) і активну (слова, які дитина не тільки розуміє, а й доречно, свідомо використовує у своєму мовленні) словник. Нові слова у мовленні дітей активізуються за умови уточнення значення та закріплення способів їх відтворення на практиці.

Зміст словникової роботи в дошкільному навчальному закладі визначається програмою (наприклад, «Дитина»), а саме:

- *учити впізнавати і називати предмети, явища, дії*, зображені на малюнках; співвідносити почуте слово з реальними або зображеними предметами.

- *збагачувати словник дітей іменниками, дієсловами, прикметниками, прислівниками*, лексичне значення яких пов'язане із самообслуговуванням, прийомом їжі, ігровими діями дітей; які називають стани, величини, властивості, якості, ознаки предметів, відношення між ними (просторові, часові та ін.). Учити розуміти і самостійно вживати узагальнювальні слова (люди, посуд, іграшки, одяг, їжа, тварини, рослини тощо). Вчити виділяти і називати частини цілого, а саме: частини тіла людей, тварин, птахів. Активно вживати слова ввічливості (дякую, будь ласка, вибач(те), здрастуй(те), добрий день, до побачення).

- *використовувати мовні порівняння, образні вирази* (зайчик-побігайчик, лисичка-сестричка тощо).

Кількісно словник дошкільника змінюється швидкими темпами. Раннє дитинство — єдиний період у житті людини, що характеризується такими змінами щодо лексичного складу. Водночас розвиток словника залежить від багатьох зовнішніх і внутрішніх чинників.

Здійснюючи роботу з формування та активізації словника, педагоги ДНЗ ефективно використовують дидактичні ігри та вправи, які проводяться з однією дитиною, двома-трьома дітьми чи групою дітей.

Д/г «НАЗВИ ОДНИМ СЛОВОМ»

Мета: учити впізнавати і називати предмети зображені на малюнках; розуміти і самостійно вживати узагальнюючі слова (меблі, іграшки, одяг, посуд, взуття, овочі, фрукти). Розвивати пам'ять, мислення. Виховувати дбайливе ставлення до предметів.

Матеріал: смужки із зображенням предметних картинок.

Хід гри

Вихователь пропонує дитині обрати одну смужку, на якій зображені предмети пов'язані однією темою. Педагог просить малюка називати їх по черзі, та самостійно визначає узагальнююче слово цих предметів, вразі потреби дорослий допомагає чи виправляє дитину.

Д/г «ОДЯГ»

Мета: продовжувати вчити дітей називати одяг та взуття, класифікувати за порою року (зимовий, літній), кому належить (хлопчику, дівчині). Розвивати зорову пам'ять, мовлення, увагу. Виховувати бережливе ставлення до одягу.

Матеріал: картки із зображенням одягу, зображення хлопчика та дівчинки.

Хід гри

Вихователь пропонує дітям картки із зображенням одягу для дівчинки та хлопчика. Діти, називають предмет одягу, який зображено на картках, кому належить, відповідно кладуть до дівчинки або хлопчика.

Вихователь дає дітям картки із зображенням зимового та літнього одягу. Пропонує визначити який одяг потрібно вдягати взимку, а я який влітку. Дитина бере картку, називає, що на ній зображено, який це одяг. І відповідно кладе до зображення дитини яка одягнута в зимовий або літній одяг.

Д/г «ХТО, ЩО ЇСТЬ»

Мета: закріплювати знання дітей про тварин: впізнавати, розрізняти та називати їх, звуконаслідувати; збагачувати уявлення дітей про те чим харчуються. Розвивати мислення, увагу, пам'ять, дрібну моторику рук. Виховувати дбайливе ставлення до тварин.

Матеріал: прищипки з мордочками тварин, коло із зображенням продуктів, якими харчуються відповідні тварини на прищепках.

Хід гри

Завдання: Тваринки дуже зголодніли. Нагодуймо їх.

Дитині пропонується прикріпити прищипки з мордочками тварин на коло таким чином, щоб визначити відповідність тварини і виду їжі. При цьому вихователь цікавиться, як називається тварина, чим вона харчується.

Д/г «ЩО ДЕ РОСТЕ?»

Мета: збагачувати словник дітей назвами овочів та фруктів, розширити й уточнити уявлення малюків про те, де вони ростуть; вправляти в називанні узагальнювальних слів (овочі, фрукти). Розвивати пам'ять, мовлення, уважність. Виховувати терплячість.

Матеріал: вирізані овочі та фрукти, макет дерева та городу.

Хід гри

Вихователь пропонує малюкам по черзі підійти до столу і взяти один овоч або фрукт, назвати його, визначити, де він росте та відповідно прикріпити на макет городу або на макет дерева.

Войтенкова Наталія
Іванівна

**Баштанський район
Баштанський ДНЗ № 3**

Ігри з водою та піском -
джерело всебічного розвитку та
творчих здібностей дітей
раннього віку

Ігри з піском є ефективним засобом всебічного розвитку дітей у цілому і творчих здібностей зокрема. Багаторічна практика свідчить, що ігри з піском позитивно впливають на емоційне благополуччя дітей. А з огляду на те, що це найулюбленіші ігри дітей, ми, дорослі, повинні максимально використовувати їх з розвивальною, навчальною та корекційною метою.

В моїй практиці роботи популярним став метод sandplay, що з англійської дослівно означає «пісочна гра». Власне, це той метод, завдяки якому дитина з піску і невеличких фігурок будує свій індивідуальний і неповторний світ у мініатюрі. Граючись, вона виражає на піску те, що спонтанно виникає в її свідомості.

Спостереження за дітьми під час ігор з піском показують, що такі ігри дають дитині змогу відчувати себе впевненою і вмілою: вона створює нове, не боїться ламати старе і щось змінювати. У пісочниці створено оптимальні умови для розвитку творчого потенціалу дитини, активізації її просторової уяви, образно-логічного мислення, тренування дрібної моторики рук. У процесі колективних ігор дитина усвідомлює морально-етичні норми, у неї формується гармонійний образ світу.

Дорослі можуть бути впевнені: якщо у дитячому пісочному господарстві все спокійно, то й на душі у дитини спокій і гармонія.

Дуже цікавий вид роботи для дітей — малювання на піску та малювання кольоровим піском. Це не просто розвага, гра, вміння відтворити навколишній світ. Малювання сприяє гармонійному розвитку дитини та формуванню таких базових якостей особистості, як самостійність і креативність.

Дітям подобається виконувати колективні зображення на різні теми, зокрема на морські. Фарбами за допомогою своїх долоньок діти малюють риб та медуз, а піском — морське дно, на якому можна розмістити справжні мушлі.

Діти дуже люблять незвичайні історії і казки, які не лише переносять їх з реального світу у чарівний, казковий, але й розширюють їхній кругозір. Через казку, звернену до серця дитини, особливо народну, не спотворену впливом сучасної цивілізації з притаманним їй прагматизмом, діти отримують перший соціальний досвід: знання про людей, про добро і

зло та їх протиборство у людському суспільстві.

Фігура або сцена, побудована дитиною, передає почуття, емоції, конфлікти, які сама дитина не може виразити словами. Це дуже важливо. До того ж створення пісочної композиції — на відміну, скажімо, від малюнка — не вимагає великих зусиль. Тут неможливо помилитися, зробити щось не так.

Напрямок роботи з обраної проблеми:

Розвиток дрібної моторики рук дітей раннього віку засобами пісочної терапії

Пріоритетні завдання:

1. Створення оптимальних умов для розвитку творчого потенціалу дитини, активізації її просторової уяви, образно-логічного мислення, тренування дрібної моторики рук.

2. Усвідомлення дитиною морально-етичних норм, формування у неї гармонійного сприймання образу світу у процесі колективних ігор.

Актуальність: дитина може бути справді здоровою та розвиненою - тільки живучи в гармонії з собою, зі світом.

Новизна: впровадження в навчально-виховний процес інноваційних технологій для забезпечення фізичного та психологічного здоров'я дошкільнят, що сприяє пізнавальному, соціально - емоційному, інтелектуальному благополуччю дітей.

Вправа в піску "Долоньки, пальчики й кулачки".

МЕТА: зниження нервового напруження. Розвиток тактильно-кінестетичної чутливості й дрібної моторики пальців рук.

Вихователь показує, а діти виконують вправу на рівній поверхні піску (по троє дітей одночасно):

- "долоньки" – відбитки обох долонь на піску;
- "пальчики" – відбитки всіх пальців рук одночасно "долоня в куполі";
- "кулачки" – відбитки кулачків.

Повторити вправу 6 разів.

Обговорення:

- Чим Вам сподобалася вправа ?
- Що відчули Ваші пальчики, долоньки, кулачки ?
- Який був у вас настрій ? Чому ?

Вправи в піску "Ходимо – їздимо".

МЕТА: зняття емоційного напруження в дітей. Розвиток позитивних емоцій, тактильно-кінестетичної чутливості. Формування навичок культури поведінки.

З допомогою пальців, долоньок, кулачків діти виконують вправи (по 3 дітей одночасно):

проведіть одним пальчиком по піску;

тепер двома пальчиками ;

давайте "помаршируємо"

кулачками;

проїдемо на лижах (двома пальцями);

їдемо на санчатах (долоньками).

Потім пропонуємо проїхати назустріч один одному, але щоб не перетнутися, поступаючись "Спритний лижник".

Обговорення:

- Що ви відчували, коли ходили пальчиками по піску ?
- Чим подобається марширувати ?
- Який пісок на дотик?
- Хто був найспритнішим і найввічливішим

лижником ?

- Чому потрібно поступатися іншим?

Вправи на піску "Квіти – пелюсточки, дерева – листочки"

МЕТА: зняття емоційного напруження, розвиток тактильно-кінестетичної чутливості в дітей. Вихователь показує дітям картки з зображенням пелюсток квітів різної форми та різноманітні листочки з дерев.

За допомогою долонь, пальців та кулачків створює зображення квітів на вологому піску.

- Пропонує дітям створити різноманітні квіти. Потім на піску вихователь і діти створюють зображення листя різних дерев.

Діти самостійно відтворюють у піску дерево (стовбур, крону) і прикрашають листям.

Обговорення:

- З допомогою чого ви створювали квіти та дерева ?

- Який був пісок ?

- Що ви відчували ?

- Який був у вас настрій ?

Вправа – розминка

МЕТА: розвиток дрібної моторики пальців рук, зняття емоційного напруження.

До пісочку підійдіть

І долоньки покажіть.

В кулаки долонечки стискайте

Пальчики по черзі розгинайте.

Вправа «Світить сонечко до нас у віконечко»

Мета: знайомити дітей з властивостями сухого піску (сиплеться, сіється, не ліпиться, можна малювати), вчити малювати пальчиком колообразні форми (сонечко) та прямі лінії довгі та короткі (промінці); викликати позитивні емоції та бажання досягати мети.

Вправа «Піщаний дощ»

Мета: вчити регулювати м'язову напругу та розслаблення; ознайомлювати з властивостями сухого піску.

Хід вправи я розповідаю від імені Піщинки: «У моїй кр аїні може йти незвичайний піщаний дощ та дути піщаний вітер. Це дуже приємно. Подивіться, як це відбувається. Ви самі можете влаштувати такий дощ та вітер». Діти повільно, а потім швидко сиплять пісок із свого кулачка у пісочницю, на долоню дорослого, на свої долоньки. Піщинка пропонує кожній дитині закрити очі та покласти долоньку на пісок, розставляючи пальці. Дорослий сипле пісок на якийсь пальчик, а дитина називає цей пальчик. Потім вони міняються ролями

Вправа «Незвичні сліди»

Мета: розвивати тактильні відчуття, уяву.

Хід вправи Педагог пропонує дітям вправи імітаційного характеру, що залишають слід на піску, скажімо:

- «Ідуть ведмежата» - дитина кулачками та долонями із силою натискає на пісок;
- «Стрибають зайці» - кінчиками пальців дитина вдаряє по поверхні піску, рухаючись у різних напрямках;
- «Повзуть змії» - дитина розслабленими або напруженими пальцями рук залишає хвилястий слід у різних напрямках;
- «Біжать жучки, павучки» - дитина рухає всіма пальцями. Імітуючи рухи комах (можна повністю занурити руки в пісок, руки зустрічаються – «жучки вітаються»);
- «Крокозябла» - діти роблять на піску різноманітні відбитки, вигадуючи назви для фантастичних тварин, які залишили ці сліди.

Гра – вправа в піску "Сліди"

МЕТА: розвивати чутливість і дрібну моторику рук, психічні якості дитини, позитивні емоції. Виховувати доброзичливість та добрі стосунки, бажання гратися в піску.

Вихователь:

Кожна тварина, людина чи птах залишає сліди, якщо йде гладенькою поверхнею вологого

піску чи снігу. Сьогодні ми будемо залишати сліди від рук на поверхні вологого піску у Пісковій Країні Чудес.

Я розрівнюю поверхню піску й роблю її гладенькою. Я кладу свої руки на пісочок і притискаю їх. Мені дуже приємно відчувати прохолоду піску й кожную піщинку. Я знову розрівнюю поверхню пісочку. Мені подобається це робити. Я відчуваю, як пісочок слухається моїх рук і лягає рівненько. Давайте залишимо відбитки наших долонь на піску. Зробіть так, як це роблю я. (Діти притискають долоні до піску й залишають сліди. Потім розповідають про свої відчуття: пісок теплий, прохолодний, колючий, вологий, м'який, приємний).

Вихователь: Погляньте, які гарні відбитки долоньок у кожного з вас. Ви задоволені? Що відчули? Розрівняйте поверхню піску, зробіть її гладенькою. Чи слухається пісочок ваших рук? Що відчуваєте, коли пісочок сиплеться між пальчиками ваших долонь? А зараз поверніть руки долоньками догори і зробіть ще один відбиток зовнішньою стороною рук так, як це роблю я. Затримайте руки на піску і прислухайтеся до своїх відчуттів. Яку різницю ви відчули? На якому пісочку відбитки краще видно: на сухому чи на вологому й чому?

(відповіді дітей).

Вихователь: коли люди вітаються чи прощаються, вони подають один одному руки, потискаючи їх, і одержують від цього приємні відчуття. Давайте й ми зараз на прощання притиснемо долоньки до піску й залишимо на ньому відбитки обох долоньок.

Обговорення з дітьми:

- Чи отримали ви від гри приємні відчуття?
- Скажіть, чи приємно було вам гратися у пісочниці?
- Чому у вас піднявся настрій, коли зазвучала приємна музика?
- Кому здалося, що піщинки ніби живі?
- Чи хотіли б ви продовжити ігри з піском?

А сьогодні ви скажіть пісочниці "До побачення"

Висновок

У грі з піском та водою дитина за допомогою дорослого, не тільки пізнає її властивості, а й чинить на організм дитини релаксаційний ефект. Спостереження і досвід дозволяють дитині зробити висновок, тобто дитині цікаво та легше зрозуміти і запам'ятати властивості піску та води, вміння займатися іграми з ними.

Дуже цікаво спостерігати, як найпростіші дії з водою та піском доставляють радість і задоволення дітям, залишають прекрасні спогади. І це не тільки цікаво, але й приносить дитині користь в її розвитку. Вода є завжди і всюди, і має психотерапевтичні властивості, позбавляє напруження, сприяє релаксації. Вона збагачує дитину приємними відчуттями, розвиває різні рецептори і надає необмежені можливості пізнання світу і себе в ньому.

Те, що малюкові вдалося зробити за допомогою власних пальчиків, є для нього найбільшим досягненням, що приносить задоволення, дає енергію.

Жубріна Ніна Сергіївна

**м. Миколаїв
ДНЗ № 10**

Роль дидактичних ігор на форму, величину, колір у сенсорному розвитку дітей раннього віку

Психологи і педагоги вказують, що ранній вік - найсприятливіший час для сенсорного виховання, без

якого неможливе формування розумових здібностей дитини. Цей же період важливий для вдосконалення діяльності органів чуття, для накопичення уявлень про навколишній світ, розпізнавання творчих здібностей малюка.

У віці 2-4 років у дитини активно розвивається сприйняття. Цей процес йде під впливом продуктивної, конструктивної і художньої діяльності. У сучасній системі сенсорного виховання певне місце відводиться заняттям, які проводяться у формі організованих дидактичних ігор. На заняттях такого роду сенсорні і розумові завдання вихователь ставить перед дітьми в ігровій формі, пов'язує з грою. Розвиток сприйняття і уявлень дитини, засвоєння знань і формування умінь відбувається в ході цікавих ігрових дій. Це ще примітивне маніпулювання, але дуже швидко при цілеспрямованому навчанні і вихованні дії дитини починають носити більш змістовний характер. Завдання педагогів у дитячих установах або батьків у сім'ї полягає в організації ігрового місця малюка, насиченні його такими предметами, іграшками, граючи з якими малюк вчиться розуміти їх властивості - величину, форму, а потім і колір, тому що правильно підібраний дидактичний матеріал, іграшки приваблюють увагу малюка до властивостей предмета.

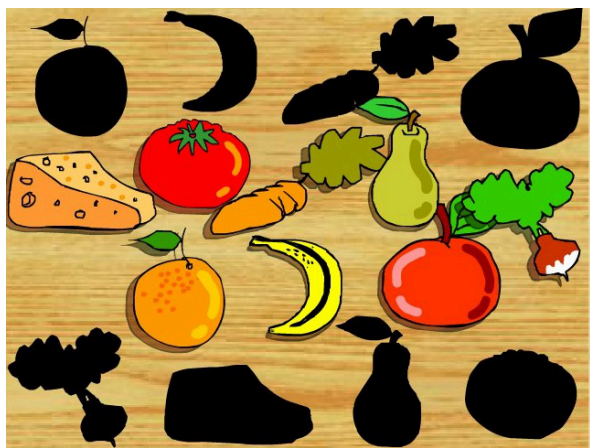
Вчені довели, що найбільш сприятливо розвиток дитини протікає під впливом продуманого виховання і навчання, яке здійснюється із урахуванням вікових особливостей дітей. Цінність раннього навчального впливу давно помічена народом: їм створені дитячі пісеньки, потішки, іграшки та ігри, які бавлять і вчать маленьку дитину. Народна мудрість створила дидактичну гру, яка є для маленької дитини найбільш підходящою формою навчання. Багаті можливості для сенсорного розвитку і вдосконалення спритності рук таять у собі народні іграшки: башточки, матрешки, неваляшки, розбірні кулі, яйця та багато інших. Дітей залучають барвистість цих іграшок, кумедності дій з ними. Граючи, дитина набуває вміння діяти на основі розрізнення форми, величини, кольору предметів, опановує різноманітними новими рухами, діями. І все це своєрідне навчання елементарними знаннями і вмінням здійснюється у формах захоплюючих, доступних дитині.

Гра - універсальний спосіб виховання і навчання дитини. Ігри, що розвивають сенсорне сприйняття, дуже потрібні малюку раннього віку. Вони приносять в життя дитини

радість, інтерес, упевненість у собі і своїх можливостях. Ігри, в яких використовуються дії з предметами, розвивають не тільки рухи, а й сприйняття, увагу, пам'ять, мислення і мову у дитини. Для розвиваючих ігор з малюками потрібно використовувати різні складові іграшки (вкладиші, пірамідки, кубики тощо), які вимагають співвіднесення властивостей декількох деталей. У деяких випадках будуть необхідні два однакові предмети: один - для показу і зразка, інший - для відтворення правильної дії з ним. І, що дуже важливо, ігри з предметами повинні бути по можливості виділені з інших подій життя дитини, вони повинні мати очевидні початок і кінець. При завершенні гри потрібно акуратно скласти і прибрати іграшки або допомоги, тим самим виключити звикання до предметів, які постійно знаходяться перед очима.

Сучасні психолого-педагогічні дослідження свідчать про великі можливості дитини раннього віку. Дуже важливо та обставина, що малюки, з якими систематично проводять ігри з предметами, подовгу спокійно сплять, не просячись на руки, так як вони вміють самі знайти для себе цікаве заняття, звичайно, якщо дорослі нададуть відповідні іграшки.

Діти другого року життя продовжують знайомитися з величиною, формою, кольором предметів, виконуючи різноманітні практичні дії. Це ще примітивне маніпулювання, але дуже швидко при цілеспрямованому навчанні і вихованні дії дитини починають носити більш змістовний характер.

Конспект заняття

Тема: «Впізнай за силуетом»

Програмовий зміст: продовжувати знайомити дітей з ознаками осені, зокрема з рослинним світом (дерева, їх плоди); розвивати вміння порівнювати предмети за величиною (великий-маленький), незалежно від кольору; розрізняти за формою, за кольором (червоний, жовтий, зелений) на дотик (гладенький, твердий); формувати вміння орієнтуватися в просторі; логіко-математичні поняття: «один-багато»; розвивати мислення, пам'ять, увагу, уміння слухати інших дітей;

викликати та підтримувати у дітей відчуття радості від різного нового; виховувати уважність, послідовність, спостережливість.

Хід заняття:

Вихователь заносить до групи коробку і звертає увагу малюків на те, що вона приготувала їм посилку з дарами осені (яблука, груші, сливи).

- Зараз ми будемо куштувати фрукти. Але перед тим, як їх покуштувати я приготувала для вас завдання. Ви повинні відгадати, які фрукти я поклала в коробку за їх силуетом.

Вихователь дістає картинки з зображенням силуетів фруктів і роздає дітям. Діти повинні покласти на силует відповідну картинку. Потім уточнює який фрукт у кожної дитини

- А тепер давайте дістанемо справжні фрукти (дістає з коробки: яблука, абрикоси, сливи, груші)

- Скільки їх? (багато) А Скільки в мене в руці ?

Діти називають форму, колір, розмір.

Дидактична гра «Знайдіть кругле в групі»

Рухлива гра «Зірви яблуко» (підстрибування).

-Діти, давайте підійдемо до столиків, будемо пробувати на смак яблука та називати смак - кислий, солодкий, соковитий.

Малювання «Яблука».

Вихователь пропонує дітям намалювати за трафаретом «яблука» технікою примокання паралоновими паличками.
Підбиття підсумків заняття.

Дидактична гра «Знайди пару»

Мета: вчити дітей розрізняти предмети за кольором та величиною. Закріплювати поняття «великий» та «маленький», а також кольори: червоний, синій, жовтий, зелений; розвивати естетичний смак, зорову пам'ять; активізувати словник дітей: теплі, пухнасті; виховувати посидючість, розвивати увагу, вміння грати в групі (3-4 дитини).

Хід гри: Вихователь приносить багато рукавичок і всі вони переплутанні. Вони і великі і маленькі, різнокольорові. Їх потрібно розкласти по парам.

- Вихователь роздає дітям по одній рукавичці та пропонує знайти пару. Уточнюють колір та розмір.
- Коли діти знаходять пару рукавичок - обігрують їх: танцюють, плескають в долоньки, махають руками

Дидактична гра «Заховай зайчика»

Мета: розвивати уявлення дітей про основні кольори, підбирати предмети відповідного кольору; закріплювати знання про геометричні фігури: квадрат, трикутник, прямокутник, та їх ознаки.

Хід гри:

Вихователь роздає дітям будинки де живуть зайчики.

У будинках сидять зайчики. Всі будинки різного кольору. Лисиця виходить на полювання. Зайчику треба допомогти заховатися – підібрати відповідну геометричну

фігуру за кольором та формою.

Калмик Людмила Петрівна

**м. Миколаїв
ДНЗ №37 "Казка"**

Дидактичні ігри з ознайомлення із навколишнім для роботи з дітьми раннього віку

Дидактична гра - один із засобів виховання і навчання дітей раннього віку. Гра дітей раннього віку - засіб пізнання навколишнього. Граючи, він вивчає кольори, форму, властивості матеріалу, просторові відносини, числові відношення, вивчає рослини, тварин.

У грі дитина розвивається фізично, привчається долати труднощі. У неї виховується кмітливість, винахідливість, ініціатива. Здобувати знання можна не тільки сидячи над книгою, а через гру, яка повинна допомогти дітям пізнати життя, пізнати самих себе.

Дидактичні ігри сприяють, головним чином, розвиткові розумових здібностей дитини, оскільки містять розумове завдання, саме в розв'язанні якого й полягає сенс гри. Вони також сприяють розвитку органів чуття дитини, уваги, пам'яті, логічного мислення. Зауважимо: хоча дидактична гра — ефективний метод закріплення знань, вона аж ніяк не повинна перетворюватися на навчальне заняття. Гра захоплюватиме дитину лише в тому разі, якщо даватиме радість і задоволення.

Різноманітні дидактичні завдання. Це може бути ознайомлення з навколишнім (природа, тваринний і рослинний світ, люди, їх побут, праця, події суспільного життя), розвиток мовлення, (закріплення правильної звуковимови, збагачення словника, розвиток зв'язного мовлення і мислення). Дидактичні завдання можуть бути пов'язані із закріпленням елементарних математичних уявлень.

Змістом дидактичних ігор є навколишня дійсність (природа, люди, їхні взаємини, побут, праця, події суспільного життя та ін.). Велика роль у дидактичній грі належить правилам. Вони визначають, що і як має робити в грі кожна дитина, вказують шлях до досягнення мети. Правила допомагають розвивати у дітей здатності гальмування (особливо у молодшому дошкільному віці). Вони виховують у дітей уміння стримуватися, керувати своєю поведінкою.

Якщо проаналізувати дидактичні ігри з точки зору того, що в них займає і захоплює дітей, то виявиться, що дітей цікавить передусім ігрова дія. Вона стимулює дитячу активність, викликає в дітей почуття задоволення. Дидактичне завдання, завуальоване в ігрову форму, вирішується дитиною більш успішно, так як його увага перш за все спрямована на розгортання ігрової дії і виконання правил гри. Непомітно для себе, без особливої напруги, граючи, вона виконує дидактичну задачу. Ігрова дія створює у дітей інтерес до дидактичної задачі. Чим цікавіше ігрова дія, тим успішніше діти її вирішують.

Для успішного розвитку дітей важливо, щоб вони з дитинства придбали життєво необхідні відомості про оточуючих їх предметах і явищах. На другому році життя, коли діти вільно пересуваються, вони постійно стикаються з різними предметами, їм потрібно мати деякі уявлення про властивості і призначення цих предметів, про те, як з ними слід звертатися. Це, перш за все іграшки та деякі предмети домашнього вжитку. Всі ці враження мають велике значення для розумового розвитку дитини і формування його мовлення, виховання почуттів.

Багато відомостей про навколишньому діти набувають практично, в побуті, в грі. Але, як вже говорилося вище, надані самим собі діти можуть і не отримати необхідних для їх розвитку відомостей або ж у них будуть складатися неправильні уявлення. Тому і в ранньому дитинстві, як і в наступні дошкільні роки, необхідно керувати процесом сприйняття дитиною оточуючих його явищ. Направляюче вплив педагога, насамперед, виражається у відборі виховно-цінних і разом з тим доступних і цікавих для дітей явищ.

Другий рік життя - відповідальний період так само і в мовному розвитку дітей. У цьому віці у дитини відбувається розвиток розуміється мови дорослих, здатності наслідувати їй, формування власної активної мови, яка стає засобом спілкування його з дорослими.

Для формування активної мови необхідно розвивати у дітей здатність слухати мову дорослого (Обов'язково чути й дослухатися до вимовним словами) і наслідувати часто

чутним словами і звукосполучень, уміння відповідати на питання доступними, раніше засвоєними словами, а не діями.

Для своєчасного розвитку активної мови дітей вихователь повинен спонукати кожну дитину як можна частіше звертатися до оточуючих його дорослим, намагаючись при цьому, щоб він користувався засвоєними раніше словами і опановував вимову нових.

Розвиток мовлення дітей і знайомство їх з навколишнім здійснюється в повсякденному спілкуванні з дорослими, на спеціальних заняттях і за допомогою дидактичних ігор і вправ поза занять.

Дидактична гра: «Одягни ляльку на прогулянку».

Мета: закріплювати знання дітей про назви одягу, продовжувати учить дітей послідовно одягатись, виховувати самостійність, уважність, бережне ставлення до одягу.

Матеріал: лялька, ляльковий одяг, відповідний до пори року-осінь.

Хід гри:

Вихователь пропонує дітям допомогти ляльці одягнутись на прогулянку. Спочатку діти називають одяг, потім послідовність одягання й одягають ляльку.

Дидактична гра «Що зайве?»

Мета: учить дітей визначати зайвий предмет за кольором, розвивати зорову та слухову пам'ять, мислення, уміння орієнтуватися у просторі.

Матеріал: площині зображення легкового та вантажного автомобіля.

Хід гри:

Вихователь показує дітям зображення автобуса, трамваю,

легкового автомобілю, а діти їх називають. Потім вихователь пропонує дітям називати зайвий предмет і пояснити, чому він зайвий.

Дидактична гра «Кому що потрібно?»

Мета: закріплювати назви знаряддя праці та їх призначення: розвивати мислення, пам'ять, зв'язне мовлення, виховувати працелюбність.

Матеріал: предмети знаряддя праці (лопата, лійка, відро, мітла, граблі).

Хід гри:

Вихователь показує дітям знаряддя праці, а вони називають його. Потім розповідають для чого воно потрібне.

Дидактична гра: «Погодуємо ляльку обідом»

Мета: учить дітей розуміти назви посуду (чашка, тарілка, ложка), деякі дії (посади, погодуй, дай попити); учить дітей сервірувати стіл до обіду; виховувати бережне ставлення до посуду, культурно-гігієнічні навички.

Матеріал: посуд: чашка, ложка, тарілка, лялька.

Хід гри:

Вихователь пропонує дітям погодувати ляльку, але спочатку необхідно накрити стіл. Діти називають посуд, ставлять його на стіл, вихователь допомагає їм це робити. Діти садять ляльку на стільчик, виконують дії.

Заняття з ознайомлення із навколишнім

Тема: «Гостей чекаємо, посуд добираємо.»

Програмовий зміст: формувати уявлення дітей про предмети столового посуду (тарілка, чашка) та їх призначення (глибока тарілка для борщу, мілка – для каші), учити використовувати в мовленні іменник посуд: закріплювати вміння групувати предмети за кольором: розвивати елементарні навички сервірування столу: окомір, увагу, мислення, пам'ять, виховувати бажання виконувати прості трудові доручення з сервірування столу.

Матеріал: столовий іграшковий посуд, шафа для посуду, іграшки-гості.

Попередня робота: спостереження за сервіруванням столу.

Хід заняття:

Вихователь: Сонце до нас у гості зайшло, гостей з собою привело.

- Чуєте, сходами крокують ніжки? Покажіть, як крокують ніжки. (діти тупочуть ніжками

Будемо гостей зустрічати, будемо стіл для частування накривати.

Що треба поставити на стіл, щоб частувати гостей?

Тарілку, чашку, ложку можна назвати одним словом – посуд.

Скажемо разом : посуд.

Дидактична гра «Назви предмет» Діти по черзі беруть по одному предмету, називають його.(предмет з шафи бери на стіл скоріш неси).

Що ти взяв? Навіщо потрібен цей посуд?

Погляньте малята. Ці тарілки однакові чи різні?

(вихователь демонструє глибоку та мілку тарілку)

Для чого ця тарілка? Це глибока тарілка для борщу та супу.

А що можна насипати в цю

тарілку?

Навіщо потрібна чашка? Що наллємо в чашку?

Дидактична гра « Знайди пару»

Діти по черзі беруть по одному предмету певного кольору, знаходять предмет такого ж кольору (тарілку до рук бери чашку такого ж кольору знайди.)

Що в тебе в руках? Якого кольору?

Чути стук в двері. « Заходять» гості – великі м'які іграшки.(вихователь розсаджує їх за іграшковий стіл). Посуд на столі маємо, гостей пригощаємо.

Що ми ставили на стіл?

У яку тарілку насипатимемо суп? Кашу?

У що наллємо молоко?

Медведева Ольга Борисівна

м. Первомайськ
ДНЗ № 3 "Дюймовочка"

Роль дидактичних ігор в
ознайомленні дітей з природою

У народі кажуть : «Де гра – там і радість.» Діти всіх народів світу мають спільну характерну рису – вроджений потяг до гри. Переоцінити її значення в житті дитини важко. А уявити дитинство

без гри взагалі неможливо.

Хочеш бути здоровим - грайся, хочеш бути розумним - грайся, хочеш бути щасливим – грайся! – так стверджує народна мудрість.

Гра – це «чарівна скринька» , за допомогою якої можна навчити малюка читати, писати і, головне,- мислити, спостерігати, доводити, розуміти та творити.

Виявляючи цікавість до світу дорослих, але не маючи можливості включатись до нього, дошкільник моделює цей світ у грі. Ця діяльність є соціальною за своїм положенням і змістом, вона виникає в ході ускладнення досвіду людства, його виробничих та культурних взаємин і відображає суспільні зміни. Сюжет та ролі в грі діти запозичають у суспільства.

У Базовій Програмі розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» окреслені основні шляхи реформування національної освіти, що передбачають впровадження нових підходів виховних систем, форм і методів виховання, що відповідали б потребам розвитку особистості, сприяли розкриттю її талантів, духовно-емоційних, розумових і фізичних здібностей, починаючи з раннього дитинства.

Гра-провідна діяльність дошкільників, в якій вони виконують ролі дорослих, відтворюючи в уявних ситуаціях їх життя, працю та стосунки.

Гра-це діяльність , у якій дитина спочатку емоційна, а потім інтелектуально засвоює всю систему людських взаємин.

Гра посідає чимале місце в системі фізичного, морального, трудового та естетичного виховання дошкільнят. Вона активізує дитину, сприяє підвищенню її життєвого тону, задовольняє особисті інтереси та соціальні потреби. Завдання і зміст ігрової діяльності визначається Базовим компонентом дошкільної освіти в Україні – освітня лінія «Гра дитини», чинними програмами розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Я у Світі» (Сфера «Культура» - субсфера «Світ гри»), «Дитина» , («Граючись – зростаємо»), «Впевнений старт» («Ігрова діяльність»).

Важливе значення гри полягає в тому, що діти в невимушеній формі, відтворюючи світ дорослих, засвоюють моральні форми, отримують уявлення про професійні і сімейні ролі. Гра забезпечує розвиток у дошкільників рухових, розумових та мовленнєвих навичок. Діти відображаючи в грі різні сторони життя та особливості діяльності дорослого, поповнюють і уточнюють свої знання про оточуючий світ, вчаться співпереживати і відрізняти вимисел від реальності.

Умовно виділяють два класи ігор:

Ігри з ініціативи дітей (творчі);

Ігри з ініціативи дорослого з готовими правилами (дидактичні, рухливі.)

У дидактичній грі як формі навчання взаємодіють навчальна (пізнавальна) та ігрова (цікава) сторони. Відповідно до цього вихователь одночасно навчає дітей і бере участь у їхній грі, а діти граючись навчаються. Дидактична гра як самостійна ігрова діяльність

можлива лише за доступності дидактичних завдань для сприйняття дітьми, наявності у них інтересу до гри, засвоєння ними правил та ігрових дій, що, у свою чергу, залежить від рівня ігрового досвіду. Дидактична гра збагачує чувтєвий досвід дитини, забезпечує розвиток сприймання. Розвиток сенсорних здібностей у дидактичній грі відбувається разом із розвитком логічного мислення і вміння передавати думки за допомогою слів, адже для розв'язання ігрового завдання дитині доводиться знаходити характерні ознаки предметів і явищ, порівнювати, групувати, класифікувати їх, робити висновки, узагальнення. Виконання цікавих ігрових дій і правил сприяє розвитку спостережливості, довільної уваги, швидкого і тривкого запам'ятовування. Головна особливість дидактичних ігор полягає в тому, що завдання дітям ставляться в ігровій формі. Діти граються не підозрюючи, що засвоюють певні знання, оволодівають навичками дій з певними предметами, вчать культурі спілкування один з одним.

Дидактична гра має на меті навчити дитину чомусь новому, або закріпити в ній ті чи інші знання, сформувати навички орієнтації в навколишній дійсності. У дидактичних іграх дитина спостерігає, порівнює, співставляє, класифікує, використовує «один-багато», поділяти групи на окремі предмети. Ігрові завдання дошкільнятам дають поступово, а вміння, що формуються, довготривало вправляють і закріплюють в процесі занять. Розв'язання дидактичного завдання формує також і волю.

У дошкільній педагогіці дидактичні ігри розрізняють за навчальним змістом, ігровими діями і правилами, організацією і стосунками дітей, роллю вихователя тощо. Ці класифікації співвідносяться зі змістом навчання і виховання:

- Ігри для сенсорного виховання;
- Ігри, спрямовані на ознайомлення дітей з об'єктами та явищами навколишньої дійсності;
- Ігри для формування елементарних математичних уявлень,
- Ігри, що сприяють мовленнєвому розвитку.

Дидактичні ігри за допомогою яких закріплюються і розширюються знання дітей по ознайомленню з природним довкіллям:

«Де чия мама?», «Хто де живе?», «Хто, що їсть?», «Бабусине подвір'я», «Овочі і фрукти», «Знайди такий листочок», «Ми з городу – ось які!», «Хто як кричить?», «Тварини та їх малята», «Дикі та свійські тварини.»

Дидактична гра «Ми з городу – ось які!»

Мета: учити описувати овочі за зразком, закріпити вміння добирати слова і узгоджувати їх у реченні. Збагачувати словник назвами різних овочів та смакових особливостей.

Хід гри

Створення ігрової ситуації – приходу Осені зі своїми скарбами – дарунками з городу та кольори, спільно створювати композиції, групувати предмети, додаючи їх по одному, створюючи групу зображень). Пропонує поглянути одне на одного, усміхнутись одне одному і розповісти все, що вони знають про свій овоч, який зображають. Вихователь дає

зразок і каже:

Перша буду я, морквиця, гордовитая дівця. Я расту на городі, маю зелені різьблені листочки, ніби коси у дівчинки, я оранжева, мене вживають сирію і варять зі мною суп і борщ. Далі, йде розгортання сюжету за таким планом: бурячок не відстає, слово мовить він своє (розповідь дитини); а це огірок, завітав у наш садок; ось картопля поспішає і про себе промовляє; помідор не відстає і швиденько устає; часничок теж є у нас, розповідь у добрий час; перчик, мабуть, теж старався до розмови готувався.

А тепер, любі діти, можна всім нам відпочити.
Покладемо в кошик наш, овочі нам про запас.

З овочевого вони всі роду
Бо до нас прийшли з городу..
Обговорення з дітьми, чим багата осінь?
Вихователь пропонує дітям
перевтілитися у овочі з городу (вдягає
кожному відповідний наголівник, або
дає в руки відповідне площинне
Дидактична гра «Знайди пару»

Мета: закріпити назви свійських (диких)
тварин та їх дитинчат. Вправляти в
упізнаванні їх за зовнішніми ознаками та
голосом. Розвивати слухову увагу,
загальну моторику (уміння імітувати рухи
тварин), елементи логічного мислення
(аналіз, порівняння). Виховувати моральні якості особистості.

Обладнання: картинки з зображенням свійських (диких) тварин, та їх дитинчат, сопілка.
Словник: слова-назви тварин (корова, кінь, собака, кіт, коза, свиня..) та їх дитинчат.

Хід гри

Розповідь вихователя: «У кожного з вас є мама, яку ви дуже любите. У кожної тварини є дитинчата, які теж дуже люблять своїх мам. Зараз я прочитаю вірш, в якому окремі слова загубились. Ви уважно слухайте і доповнюйте:

Кожен по-своєму маму покличе.

Знаєте, знаєте як?

«Му-му!»-телята. «Хрю-хрю!»-поросята,
Ну а лошата ось так: «Іго-го!»

Кожен по-своєму маму покличе.

Знаєте, знаєте як? «Гав!»-цуценята,
«Ме!»-козенята, А кошенята ось так:
«Няв-няв!»

Варіант 1

Зараз ми з вами пограємо в цікаву гру. Я вам роздам картинки. На них- зображення мам тварин, на –дитинчат. Коли заграє сопілочка, ми всі будемо гуляти по зеленому лужку. Коли сопілочка перестане грати, ви зупинитесь й уважно прислухаєтесь, хто свій голос подає. Наприклад, коли ви почуєте гучний голос корови, знайте: вона кличе своє маленьке телятко. Телятко повинно тоненько

відгукнутися і бігти шукати маму. Коли телятко буде кликати маму, то мама відгукнеться й буде шукати свого малюка.

Варіант 2

Вихователь ділить діток на дві підгрупи: мам і дитинчат. Малюки виконують рухи, характерні для дитинчат свійських тварин. Мама повинні впізнати своїх дитинчат. Діти міняються ролями.

Д/г : «Упізнай тваринку за описом»

Мета: удосконалювати знання дітей про свійських тварин; учити знаходити картинки за описом; розвивати уважність, пам'ять, мислення.

Матеріал: предметні картинки зі свійськими тваринами.

Хід гри: Вихователь пропонує дітям знайти ту тваринку, яку він опише.

Вихователь: Ця тварина має голову, вушка, гострі зуби, тулуб, ноги, хвіст. Вона охороняє будинок, любить гризти кістки. Дитина знаходить відповідну картинку, показує її дітям, а діти знаками відповідають: згодні вони чи ні.

Ракул Ольга Григорівна

м. Очаків
ДНЗ №1 "Дзвіночок"

Дидактична гра як засіб розвитку
мовлення дітей раннього віку

Гра провідна діяльність дітей раннього віку.

Починаючи з раннього віку малюк активно

пізнає світ, досліджуючи все, що відбувається навколо нього. Тому дидактичні ігри для дітей займають важливе місце в житті і розвитку дитини. Такі розвиваючі ігри розширюють уявлення дитини про навколишній світ, вчать спостерігати, розрізняти характерні ознаки предметів – величину, колір, форму, а також встановлювати найпростіші логічні ланцюжки і взаємозв'язки. Дидактичні ігри використовують для виконання програмних вимог з рідної мови та лічби, для ознайомлення дитини з навколишнім життям (суспільним і природою). Їх застосовують для закріплення і уточнення вже набутих дітьми знань, вони допомагають педагогу розширювати знання дітей про предмети, їх якості, про матеріали, з яких виготовляються ці предмети, розвивати органи чуття, вчити узагальнювати явища. Крім того, за допомогою дидактичної гри педагог здійснює і певні завдання морального виховання: розвиває критичність до себе і інших, виховує ініціативу, самостійність, кмітливості тощо. Дидактичні ігри треба добирати відповідно до завдань навчально-виховної роботи. В молодшому віці за допомогою дидактичних ігор можна вчити дітей пізнавати і називати предмети та їх ознаки, розрізняти їх за формою, кольором, величиною, розміщенням у просторі, а також робити прості узагальнення, групувати предмети за названими ознаками. Доцільно, щоб під час гри дитина бачила реальний предмет, включаючи в його сприймання якомога більше аналізаторів (оглянути предмет, пошукати, послухати, покуштувати тощо). Складнішою формою гри є порівняння предметів за однією чи двома ознаками: кольором, формою, величиною. Так підводять дітей до узагальнення.

Дидактичні ігри сприяють головним чином розвитку розумових здібностей дитини,

оскільки містять розумове завдання, саме в розв'язанні якого і полягає сенс гри. Вони також сприяють розвитку органів чуття дитини, уваги, пам'яті, логічного мислення.

Зауважимо: хоча дидактична гра – ефективний метод закріплення знань, вона аж ніяк не повинна перетворюватись на навчальне заняття. Гра захоплюватиме дитину лише в тому разі, якщо даватиме радість і задоволення.

Неодмінною умовою дидактичної гри є правила, без яких діяльність набуває стихійного характеру. У добре продуманій грі саме правила, а не вихователі, керують поведінкою дітей. Правила допомагають усім учасникам гри перебувати та діяти в однакових умовах (діти отримують певну кількість ігрового матеріалу, визначають черговість дій гравців, окреслюють коло діяльності кожного учасника).

Серед розмаїття ігор, які проводяться в дошкільному закладі, значне місце посідають дидактичні ігри. Вони особливі тим, що створюються дорослими й пропонуються дітям, наповнені конкретним змістом і супроводжуються певними правилами.

Кожна дидактична гра містить конкретне завдання і щоб виконати його необхідно долати труднощі, самостійно діяти в певній ситуації або з певними предметами, набуваючи власного досвіду. Слід відмітити, що дидактичні ігри будуть ефективними, якщо їх використовують систематично, послідовно, дотримуючись головного принципу дидактики “від простого до складного”. Спочатку необхідно ознайомити дітей з ігровим матеріалом, застосовуючи його в повсякденній індивідуальній та груповій роботі, підготовчих вправах, а згодом і під час занять. Треба обов'язково заохочувати дітей до частого використання знайомих ігор у вільний час, адже це дає їм можливість закріпити вже набуті навички, шукати нові можливості перемогти та пограти з різними партнерами.

Доцільно вводити в процес дидактичні ігри різних видів не лише з усіх розділів програми, а й з кожної теми зокрема. Оскільки навчання дошкільнят має бути ігровим, то основне місце в ньому належить дидактичній грі, яка вчить дитину легко, швидко і цікаво виконувати різноманітні вправи та дії.

Тож дидактична гра – одна з форм навчального впливу педагога на дитину. Вона стане йому в добрій нагоді під час засвоєння дітьми будь-якого матеріалу, передбаченого програмою, й має проводитися на заняттях, може входити до музичного заняття, бути одним із елементів прогулянки, а також особливим видом діяльності. Друга мета дидактичної гри – суто ігрова, задля якої діє дитина. Це, зокрема, ігри, в які діти грають самостійно, поза заняттями, коли можуть обирати їх за власним бажанням.

Вихователю повинен налаштувати дітей на дотримання її правил, спільно з ними з'ясувати найраціональніші способи досягнення передбачуваного результату. Безпосередня його участь залежить від віку, рівня підготовки дітей, складності дидактичного завдання, ігрових правил. Головне при цьому для педагога – спрямувати дій гравців порадою, запитанням, нагадуванням.

Вихователю найчастіше доводиться пояснювати ігрові правила, показувати способи дій дітям раннього і молодшого дошкільного віку. У повторних іграх він контролює виконання правил кожною дитиною. Із засвоєнням змісту і правил гри дошкільнята починають діяти самостійно, а педагог спостерігає і втручається лише для подолання труднощів, які можуть виникнути.

Виховне значення дидактичних ігор полягає в тому, що вони сприяють розвитку в дітей

активності, самостійності, віри в свої сили, загартовують волю, навчають гідно перемогати та програвати. Цікава гра не набридає, а дає можливість самовдосконалюватися – діти повертаються до неї знову і знову, запрошують до неї нових партнерів, придумують нові правила.

Дидактичні ігри та вправи дадуть

добрий результат лише в тому випадку, якщо вихователь ясно уявляє, які завдання можуть бути вирішені в процесі їх проведення. Дидактичні ігри та вправи дуже важливі для розумового виховання маленьких дітей. Під час їх проведення у дитини виробляються важливі якості, необхідні для успішного розумового розвитку, поволі виховується здатність зосередитись на тому, що йому показує і говорить дорослий. Ці ігри дозволяють не тільки вивчити щось нове, але й скористатися отриманими знаннями на практиці. Вирішуючи нескладні, але дуже цікаві ігрові завдання малеча буде радіти своїм успіхам та досягненням, що благотворно позначиться на їх інтелектуальному і емоційному розвитку.

Важливим методом розвитку зв'язного мовлення дітей є дидактична гра. Вона забезпечує сприятливі умови для розв'язання педагогічних завдань з урахуванням можливостей дітей дошкільного віку. Для розвитку діалогічного мовлення проводяться такі ігри, де мовна активність дітей займає основне місце.

Словесні ігри. Вони є найскладнішими, оскільки змушують дітей оперувати уявленнями, мислити про речі, з якими на той час вони не

діють, використовувати набуті знання у нових ситуаціях і зв'язках. У молодшому дошкільному віці ці ігри спрямовані на розвиток мовлення, уточнення і закріплення словникового запасу, формування вміння рахувати, орієнтуватися у просторі. У старшому дошкільному віці словесні ігри розвивають самостійність мислення, активізують розумову діяльність дітей. Як правило, дошкільникам доводиться описувати предмети, відгадувати її за описом, за ознаками схожості та відмінності, групувати за властивостями, знаходити алогізми в судженнях, вигадувати власні розповіді.

Мовленнєво-ігрова діяльність - двокомпонентний утвір, основою якого є розвиток дитячого мовлення засобами гри. Як складне педагогічне явище, мовленнєво-ігрова діяльність базується на ігрових методах навчання дітей раннього віку.

Дидактична гра «Збери картинку»

Мета. Вправляти дітей в умінні збирати розрізні картинки з 2-6 частин. Формувати і розвивати культуру мовлення. Збагачувати предметно-практичну діяльність дітей. Розвивати зорову пам'ять, увагу, вміння міркувати, спостерігати, аналізувати. Виховати самостійність.

Матеріал. Демонстраційний: картинки : овочі, фрукти, машинки, пірамідки... Роздаковий: розрізані ці картинки на 2-6 частин.

Хід гри. Дітям потрібно скласти зображення із частин, орієнтуючись на зразок.

Дидактична гра «Знайди пару»

Мета. Учити дітей добирати пару з

картинок. Розвивати зорову пам'ять, мовлення, увагу. Виховувати посидючість, спостережливість.

Хід гри. Вихователь роздає дітям низку картинок, а вони повинні обрати однакові та назвати зображений предмет.

Дидактична гра «З якої казочки»

Мета. Вчити дітей впізнавати, називати знайомі казки, добирати картинки до них. Розвивати культуру мовлення, зорову пам'ять, уважність, вміння міркувати. Виховувати інтерес до художнього слова.

Матеріал: сюжетні картинки до казок та маленькі предметні картинки до них.

Хід гри. Вихователь роздає дітям по одній ілюстрації до казки, називають яка казка і знаходять до кожної казки відповідні

предметні картинки.

Дидактична гра «Назви одним словом»

Мета. Розвивати логічне мислення, пам'ять, поповнювати словниковий запас дітей словами – узагальненнями. Виховувати уважність, доброзичливість.

Матеріал: предметні картинки по темах: взуття, посуд, меблі, одяг...

Хід гри. Розглянути картинки, назвати їх, розказати для чого вони потрібні. Озвучити, як можна назвати ці предмети одним словом.

Дидактична гра «Виклади за величиною»

Мета. Вчити дітей порівнювати предмети за величиною, використовуючи слова: вище-нижче. Розвивати вміння аналізувати, порівнювати, класифікувати предмети за величиною. Виховувати уважність, зосередженість.

Хід гри. Вихователь дає дітям картинки з предметами, які відрізняються за розміром. Розкладає їх у довільному порядку і просить дитину розкласти картинки за розміром, вибрати з них найбільший, менший і самий маленький предмет.

Санько Світлана Андріївна

м. Миколаїв
ДНЗ № 47 "Барвинок"

Формування сенсорних еталонів на величину та колір у дітей раннього віку за допомогою дидактичних ігор

Сенсорний розвиток дитини – це розвиток її відчуттів і сприймань, формування уявлень про зовнішні властивості предметів: їх форму, колір, розмір, положення у просторі тощо. Він становить фундамент її розумового розвитку. Чуттєве пізнання має дуже важливе значення у ранньому дитинстві, яке є найбільш сприятливим періодом формування та вдосконалення діяльності органів чуттів, нагромадження уявлень про оточуючий світ.

Актуальність даної теми полягає в тому, що сенсорний розвиток, з одного боку, є фундаментом загального розумового розвитку дитини, з другого боку, має самостійне значення, оскільки повноцінне сприймання необхідне і для успішного навчання дитини у дитячому садку, у школі, і для багатьох видів праці.

Зі сприймання предметів і явищ оточуючого світу починається пізнання. Всі інші форми пізнання – запам'ятовування, мислення, уява – будуються на основі образів сприймання, є результатом їх переробки. Тому нормальний розумовий розвиток неможливий без опору на повноцінне сприймання.

У дитячому садку дитина навчається малюванню, ліпленню, конструюванню, знайомиться з явищами природи, починає засвоювати основи математики і грамоти. Оволодіння знаннями і вміннями з усіх областей вимагає постійної уваги до зовнішніх якостей предметів, їх обліку та використання. Так, для того щоб отримати схожість в малюнку з зображеним предметом, дитина повинна досить точно вловити особливості його форми, кольору. Конструювання вимагає дослідження форми предмета (зразка), його будови. Дитина вивчає взаємовідношення частин у просторі і співвідносить якості зразка з якостями наявного матеріалу. Без постійної орієнтації у зовнішніх якостях предметів неможливо отримати чітке уявлення про явища живої та неживої природи, а саме про їх сезонні зміни. Формування елементарних математичних уявлень включає знайомство з геометричними формами та їх різновидами, порівняння об'єктів за величиною.

Велике значення у сенсорному вихованні має формування у дітей уявлень про сенсорні еталони – загальноприйняті зразки зовнішніх якостей предметів

Сенсорне виховання - цілеспрямовані педагогічні впливи, що забезпечують формування почуттєвого пізнання й удосконалення відчуттів і сприйняття.

Дитина пізнає навколишній світ, а також явища природи, події громадського життя, доступні спостереженню. Добре розвинена здатність сприйняття необхідна, і її потрібно розвивати в дітях. У процесі всієї життєдіяльності дітей відбувається накопичення ними сенсорного досвіду, збагачення їхнього світовідчуття, підвищення тону, активізація позитивних знань, пов'язаних зі сприйняттям явищ навколишнього світу, пробудження інтересів, формування потреб.

Безперечно значимою для організації педагогічного процесу виступає думка про реалізацію принципу систематичності. Важливою для нашого дослідження є теорія, яка орієнтує педагогів на необхідність максимального розвитку, реалізації тих властивостей і можливостей, які є специфічними для дітей раннього віку. На підставі багаторічних досліджень, робимо висновок, що процес сенсорного навчання може відбуватися неорганізовано, стихійно, і тоді він залишається малопродуктивним, а якщо ж вдається організувати його залежно психічним закономірностям поетапного формування сенсорних дій, то ефективність цього навчання буде значно підвищена. Дитина на кожному віковому етапі виявляється найбільш чутливою до тих чи інших впливів. У зв'язку з цим кожна вікова ступінь стає сприятливою для подальшого нервово-психічного розвитку і всебічного виховання дитини. Чим менша дитина, тим більше значення в її житті має чуттєвий досвід. На етапі раннього дитинства ознайомлення з властивостями предметів відіграє важливу роль. Адже не дарма ранній вік назвали «золотою порою» сенсорного виховання. На 2-3

році життя дитина ще не зовсім готова до засвоєння сенсорних еталонів, у неї ще тільки починають накопичуватися уявлення про величину, форму, колір та інші властивості предметів, а нагромадження цих уявлень проходить через гру, через ігрові ситуації, в які необхідно вносити такі цілі, завдання та вміння, які варто засвоїти дітям. Завдяки зацікавленості дітей у розвитку сюжету співпереживання його героям, діти в активній пізнавальній діяльності освоюють прийоми групування і класифікації, явища відносин і залежностей між предметами за їх розміром, формою, кольором, розташуванням у просторі, визначають послідовність і результативність своїх дій, пізнають зачатки логіки.

Л.А. Венгер довів, що формування еталонних уявлень відноситься до «передеталонного періоду», та відбувається до засвоєння дитиною систем сенсорних еталонів: «...формування уявлень про властивості і співвідношення об'єктів – кільце в низці сенсорного розвитку з формуванням сенсорних дій. Оскільки уявлення є результатом застосування вже засвоєних стереотипних сенсорних дій, можна припустити, що відповідні умови для їхнього формування мають у всіх видах діяльності та під час рішення будь-яких задач, які містять сенсорне орієнтування». До цього припущення вчений дійшов завдяки умовиводу: шлях навчання дітей цілеспрямованому обстеженню, не може бути застосований в ранньому віці за трьома обставинами: недостатні вікові можливості, складна система сенсорних еталонів. Сенсорний розвиток, таким чином, постає як такий, що має виключне важливе значення і у ранньому дитинстві. Провідними ж завданнями сенсорного виховання тут визначаються:

- 1) формування у дітей системи перцептивних дій;
- 2) системи сенсорних еталонів;
- 3) уміння самостійно їх застосовувати у подальшій власній діяльності.

У традиційній системі сенсорного виховання формування різних сенсорних здібностей відбувається в процесі осмисленої практичної діяльності. На шляху формування еталонних уявлень існує ступінь неусвідомленого накопичення сенсорного досвіду, коли інформація привласнюється дитиною під час будь-якої діяльності. Сформована система уявлень

Реформування системи дошкільної освіти, впровадження Державного стандарту дошкільної освіти спонукає переглянути зміст, методи і форми роботи з дітьми раннього віку.

Ранній вік – сенситивний, надзвичайно важливий і відповідальний період розвитку дитини. У перші три роки життя закладається найбільш важливі та фундаментальні людські здібності – пізнавальна активність, допитливість, впевненість в собі і довіра до інших людей, цілеспрямованість і наполегливість, уява, творча позиція

Для дітей раннього віку – при створенні необхідних для цього умов – характерний темп сенсорного розвитку.

Сенсорний (лат. *sensorium* – орган чуттів) розвиток дитини – розвиток її відчуттів і сприймання, формування уявлень про властивості предметів (форму, колір, розмір, положення у просторі тощо).

У ранньому віці на сенсорній основі базуються всі лінії розвитку дитини.

Проблема сенсорного виховання дітей раннього віку залежить від правильного підбору і проведення спеціальних дидактичних ігор, а також від розумного керівництва дорослого процесами пізнання навколишнього світу.

Дидактичні ігри – один із універсальних способів розвитку, виховання і навчання дітей. Вони приносять в життя дитини радість, інтерес, упевненість у собі і своїх можливостях.

Головна особливість дидактичних ігор полягає в тому, що завдання дітям пропонуються в ігровій формі. Діти грають, не підозрюючи, що отримують нові знання, закріплюють навички дій з різними предметами, вчаться спілкуватися зі своїми однолітками і з дорослими. Дидактичні ігри сприяють формуванню у дітей психічних якостей: уваги, пам'яті, спостережливості, кмітливості. Вони вчать дітей застосовувати наявні значення в різних ігрових умовах, активізують різноманітні розумові процеси і приносять емоційну радість дітям.

Величина. ДОПОМОЖИ ЗАЙЧИКУ

Мета: Вчити дітей групувати предмети за величиною.

Обладнання: Іграшковий заєць, великі і маленькі кошики, по п'ять великих і маленьких морквин на підносі.

Хід: Вихователь показує зайця, пропонує дітям його розглянути, погладити. Потім каже, що зайчик просить дітей допомогти йому зібрати морквину і показує піднос з морквою, роблячи акцент на те, що морквина велика і маленька. Далі вихователь каже, що велику морквину потрібно класти у великий кошик, а маленьку морквину у маленький. Діти виконують завдання, зайчик дякує їм за допомогу. За таким же принципом можна групувати і інші великі та маленькі

предмети в різні за величиною ємності. Наприклад, граючи в наступні ігри «Допоможи ляльці зібрати кубики», «Поклади м'ячі в кошики», «Постав машини в гараж» тощо.

ВЕЛИКІ І МАЛЕНЬКІ

Мета: Навчити дитину чергувати предмети за величиною

Обладнання: чотири великих і маленьких намистини (приблизно 2 і 1см) однакового кольору. Шнур або м'яка дріт, лялька й кошик.

Хід: Вихователь показує дитині гарну ляльку, говорить, що лялька прийшла до малюка в гості і принесла щось у кошику. Потім вихователь садить ляльку на стіл і, виймаючи з кошика коробочку, показує дитині, що там лежать великі і маленькі намистини і нитка. Сказавши, що лялька попросила малюка зробити для неї гарні намистини, вихователь звертає увагу дитини на те, що намисто можна нанизувати по-різному. Спочатку вихователь сам показує, як треба збирати намисто, а потім пропонує зробити це дитині. Важливо почати чергування з великою намистини, тому що якщо чергувати намиста навпаки, тобто спочатку брати маленьку, потім більшу, дитині буде важко впоратися із завданням, тому що його в першу чергу приваблюють великі намистини. Потім ляльці показують, які вийшли намисто.

ЯКИЙ М'ЯЧ БІЛЬШИЙ?

Мета: Вчити розрізняти предмети за величиною і вибирати їх по словесному вказівкою.

Обладнання: Великі й маленькі м'ячі, довільно перемішані.

Хід: Вихователь стоїть на відстані 3 - 5м від дитини і просить принести йому великий м'яч. Якщо дитина помиляється, вихователь пояснює і показує різницю, даючи малюку потримати великий і маленький м'ячі. Рукою дитини вихователь обводить по окружності великого і маленького м'яча, говорячи при цьому, «великий» це чи «маленький» м'яч. Гра повторюється.

ПРИШИЄМО ГУДЗИКИ.

Мета: Вчити дітей вкладати геометричні форми у відповідні отвори.

Обладнання: Кофтинки з отворами круглої, квадратної і трикутної форми і відповідні їм за розміром у формою гудзики.

Хід: Вихователь показує дітям кофтинки з «віконцями» і говорить, що в них немає гудзиків. Потім обводить пальцем круглий отвір, відзначаючи, що воно кругле, що у нього немає куточків, і вкладає круглий гудзик. Те ж саме робить і з квадратним отвором, відзначаючи, що воно квадратне і у нього є куточки і вкладає квадратний гудзик. Далі, завдання виконують діти..

Також цю гру можна використовувати і для закріплення величини предметів, роблячи в кофтинках великі і маленькі отвори різних однорідних геометричних фігур.

Конспект заняття з сенсорного виховання

Тема: «Курочка з курчатами»

Мета: познайомити дітей з поняттям «великий – маленький»; розвивати вміння порівнювати дві множини, оперувати словами «один – багато»; розрізняти та називати кольори; червоний, жовтий, зелений; розвивати сприймання через зорові, слухові, тактильні аналізатори; виховувати бажання доводити розпочату справу до кінця.

Матеріал: курочка з курчатами, будиночок з гніздечками жовтого, червоного та зеленого кольору, пір'ячко жовтого кольору, зернятко (квасоля, горох), аудіозапис .

Словник: великий, маленький, жовтий, червоний, зелений, курочка, курчатко, гніздечко.

Хід заняття.

- Ой, малята подивіться, що це в нас стоїть ? (*будиночок*)
- А хто ж в цьому будиночку живе? Ви хочете дізнатися? А ну давайте послухаємо. (*звучить кудатання курки, будиночок відкривається*)
- Так, це курочка.
- Давайте ми з нею привітаємось.
- Добрий день курочка. А чому ти така сумна?
- Курочка каже, що її дітки, маленькі курчатка, вишли з будиночку погуляти і десь загубилися. - Допоможемо знайти курчаток? А куди ж нам з вами йти шукати курчаток?
- Ой, малята, подивіться що це таке? (*пір'ячко*) Якого воно кольору? (жовтого)

- А хто його загубив? Мабуть його загубили курчатка. А ось іще одне, і ще.
 - Ой, малята подивіться, а що це за кошик? І хто в ньому сидить? (*курчатка*) Які вони гарнесенькі. Віднесемо їх до матусі. (*діти з вихователем відносять курчаток до будиночку*)
 - Малята. Візьміть собі по одному курчатку і роздивіться їх. Якого вони кольору?
 - А у кожного курчатка є бантик. У мого курчатко бантик зеленого кольору.
 - А якого кольору бантик у твого курчатка? А у твого?
 - А ось подивіться в будиночку є різнокольорові гніздечка для курчаток. Свого курчина я покладу на зелене гніздечко. Тому що в нього зелений бантик.
 - На яке гніздечко ти покладеш свого курчатко? Чому? (*діти розкладають курчат в гніздечка*)
 - Ось наші курчата і на місцях. Малята, а скажіть скільки мам курчаток в будиночку? (*одна*)
 - А скільки курчат? (*багато*) (*бере курочку та курчатка*)
 - Малята, скажіть мені будь-ласка, хто великий мама курочка чи курчонок?
 - Курчатка які? (*маленькі*) - А курочка яка? (*велика*)
 - Мама курочка дуже рада, що знайшлися її курчатка і пропонує вам погратися в цікаву гру яка називається «Курочка з курчатами»
- Музично дидактична гра «Курочка з курчатами»**
- Молодці! Гарно пограли. А наші курчата дуже зголодніли. Давайте ми їх погодуємо.

- А що люблять їсти курчатко?(зернятко)
- Ось я приготувала зернятко для нашої курочки та курчаток. Але вони всі змішалися. Треба їх перебрати. Сідаємо за столи (*діти сідають за столи*)
- Ось подивіться які в нас є зернята, вони є великі та маленькі.
- Це яке зернятко? (*велике*) Для кого воно?
- А чому велике зернятко для курочки? (*бо вона велика*)
- Тарілочки в нас також є велика і маленька. Велике зернятко ми покладемо на яку тарілочку? (*велику*). - А це яке зернятко? (*маленьке*) Для кого воно? А чому?
- На яку тарілочку ми його покладемо? (*на маленьку*)
- А тепер ви будь – ласка розкладіть зернятко для курочки та курчаток. (*діти розкладають зернятка, звучить музика*)
- Молодці, всі зернятка розклали. А тепер я візьму зернятко для курочки, а ви обережно візьміть для курчаток віднесемо і нагодуємо їх. (*діти відносять зернятка в будиночок*)
- Малята а які зернята ми вибирали для курчаток? А для курочки?
- Курочка з курчатами дякують вам. А ми з вами тихесенько , щоб не налякати курчаток

підемо пограємось.

Сівак Віта Вікторівна

**м. Миколаїв
ДНЗ №117**

Дидактичні ігри, що сприяють формуванню патріотичних почуттів у дітей раннього віку через виховання поваги до родини

Дитинство - це початок життя. Дуже важливим у цей період є формування почуттів дитини, зокрема співпереживання, співчуття з перших років життя. І те, які моральні якості розвиваються у дитини, залежить, насамперед, від оточуючих, від того, як вони її виховують, якими враженнями збагачують. Добре, коли батьки і вихователі наповнюють життя малюка світом добра і ласки, можуть духовно збагатити середовище, у якому дитина зростає й розвивається, закладають основи високих людських починань. Тому особливу увагу слід приділяти формуванню у дітей уявлень про доброту, повагу та шанобливе ставлення до своєї родини, адже це є важливою умовою формування всебічно розвиненої особистості. Лише тоді ця робота приносить результати, коли починати її раніше. Адже не дарма в народі казали, що дитину потрібно починати виховувати, коли вона лежить у поперек лави. Нагадувати дітям про необхідність поступатися місцем старшим, пропустити в дверях, допомогти виконати певну роботу, піклуватися про дорослих. Також використовувати окремі ситуації для вправлення дітей у ввічливому, уважному ставленні до старших: «Подякуй бабусі за те, що допомогла тобі застібнути

пальто, попрощайся з мамою, коли вона йде з дитячого садка; привітайся, коли вона ввечері прийшла; покажи мамі, як ти добре й швидко сам одягаєш пальто, шапку». Працюючи над вихованням у дітей поваги до батьків, зрозуміло, що тільки у співпраці з батьками можна досягти успіху, адже їм належить основна місія, причому вона не зводиться лише до «виховання через догляд». Батьки — найближчі для дітей. Саме від них дитина вчиться мови, засвоює мораль. Особливу роль у вихованні у дітей поваги до батьків відіграє приклад самих батьків. Виявляється це насамперед у ставленні батьків до дітей, в основі якого — повага до їх особистості, гідності й честі.

У роботі з дітьми широко використовують казку, адже вона є одним з найефективніших засобів виховання. Діти дуже люблять казки, що захоплюють їх незвичайним сюжетом, чарівними діями тощо. Вони співпереживають казковим героям, особливо тим, які потрапили у зрозумілі дітям ситуації. Події, описані у казках, часто відбуваються в сім'ї. Казка дає дітям змогу усвідомити, що матір готова віддати все, що у неї є, заради щастя своїх дітей. Казки вчать дітей розуміти значущість допомоги родини, уважного ставлення до рідних.

Для збагачення словникового запасу дітей ніжними, ласкавими словами про рідних проводиться гра «Скажи пестливо». Ефективним методом виховання є цілеспрямована організація ігрової діяльності дітей. Ігрові вправи дають змогу навчити дітей бути уважними, не відмовляти у допомозі, завжди виявляти співчуття. Завдяки ранковим бесідам слід навчати дітей способів виявлення любові до близьких людей, допомагати усвідомити, що дорослі повсякчас про них дбають, створюють умови для гарного життя, захищають. Під час бесід, занять діти поступово збагачуються новими знаннями та уявленнями про свою родину. Активно співпереживаючи героям прочитаних казок, оповідань, віршів, проживаючи відповідні ролі в іграх, діти набувають емоційного досвіду.

Батьки з розумінням та вдячністю ставляться до роботи вихователів. Адже, як говорить українська народна мудрість: «Хороші діти - спокійна старість, лихі діти - старість перетворюють на пекло». А батьківська мудрість стає духовним надбанням дітей: сімейні стосунки, побудовані на любові та розумній вимогливості батька і матері, самі стають величезною виховною силою. Організуючи навчально-виховну роботу з патріотичного виховання дітей раннього віку, вихователь має пам'ятати: патріотичні почуття малюків засновані, перш за все, на їх інтересі до найближчого оточення (родини, батьківського дому, рідного міста, села), що вони бачать щодня, уважають своїм, рідним, нерозривно пов'язаним із ними. Тому педагогам україні необхідно підтримувати та розвивати цей інтерес, створюючи міцне підґрунтя для формування всебічно розвиненої особистості дошкільників.

Дидактична гра «Лялька Оксанка розповість про свою сім'ю»

Мета: формувати уявлення дітей про сім'ю, що складається з дітей та інших членів (мами, тата, бабусі, дідуся, брата, сестри); розвивати мовлення, пам'ять; виховувати любов до своєї сім'ї.

Матеріал: лялька, картинки.

Хід гри:

Лялька Оксанка «розповідає» дітям про свою сім'ю, а вихователь у цей час виставляє картинки на мольберт. Наприклад: «У мене є мама Наталія, тато Ігор, брат Стасик. Ще у

мене є бабуся Марія та дідусь Степан. З ким живете ви?». Кожна дитина розповідає про свою Сім'ю.

Дидактична гра «Хто що робить»

Мета: вчити розповідати про обов'язки членів сім'ї; розвивати зв'язне мовлення, пам'ять мислення; виховувати любов до рідних.

Матеріал: мольберт; картинки за темами(«Мама миє посуд», «Тато ремонтує стільчик» тощо).

Хід гри:

Перед дітьми на мольберті – сюжетні картинки. Вихователь пропонує розповісти про те, хто зображений на картинках. Дітям слід розповісти, що роблять удома тато, мама, дідусь, бабуся.....

Дидактична гра « Складемо букет для мами».

Мета: вчити дітей піклуватися про рідних, складати із квітів букети, називати основні кольори; розвивати

пам'ять, мовлення, дрібні м'язи рук, виховувати любов до рідних.

Матеріал: різнокольорові паперові квіти для кожної дитини.

Хід гри:

Вихователь пропонує дітям зробити мамам сюрприз. Для цього потрібно зібрати букет із квітів. На килимку лежать паперові квіти . Дитина бере одну квітку, називає її колір, потім – іншу і так само називає її колір, тощо.

«Ми маленькі Українці»(інтегроване заняття)

Програмовий зміст: закріпити та поглибити уявлення дітей про рідний край, про Україну; розширити знання про квіти (мак, волошки, соняшники) та кущі (калина); активізувати словник назвами цілющих рослин; формувати основи громадянської поведінки, виховувати любов до рідного краю.

Матеріал: загадки про квіти , макет української хати, виготовленні квіти та кущ калини, атрибути до гри «Українські квіти».

Хід заняття:

Діти сьогодні ми з вами поговоримо про Україну. Діти що ми уявляємо, коли говоримо про Україну?

- Які квіти рідного краю ви знаєте?
- А тепер запрошую вас на гостину до бабусі.(діти йдуть до бабусі, вона їх зустрічає біля хати).
- Ми підійшли до хати. А ось і бабуса. Привітаймося з нею.
- Добрий день бабусю!
- Добрий день діточки мої! Добре, що ви до мене завітали!
- Діти ,подивіться уважно на бабусину хатинку і скажіть чого біля неї бракує? (квітів, кущів). А яких саме ми зараз спробуємо дізнатися. Гра відгадай загадку.

Запалали в чистім полі,

Наче вогники червоні.

То палає в полі так

Польовий червоний(мак) (діти відгадують загадку, вихователь виставляє біля хатинки квіти маку)

На просторах поля золотого

Сині зірочки тремтять

Мов шматочки неба голубого

Виграють, виблискують, горять...(волошки) (вихователь прикріплює волошки)

Золотисте ситечко Покотилось в літечко, Загляда в віконечко, Наче справжнє сонечко..(соняшник) (вихователь виставляє біля хатинки соняшник)

-У вінку зеленолистім, У червоному намисті

Видивляється у воду На свою хорошу вроду..(калина) (виставляє калину)

- Погляньте яка гарна тепер бабусина хатинка! Квіти, що з'явилися біля неї : мак, волошки, а ще – соняшник та кущ калини, які доволі поширені в Україні.

- Запрошую вас пограти у гру « Українські квіти». Хто хоче бути волшкокою? А хто маком? Калиною? Соняшником?...

Діти одягають наголівники та утворюють коло. (грають).Підходить бабуса та частує дітей чаєм із трав.

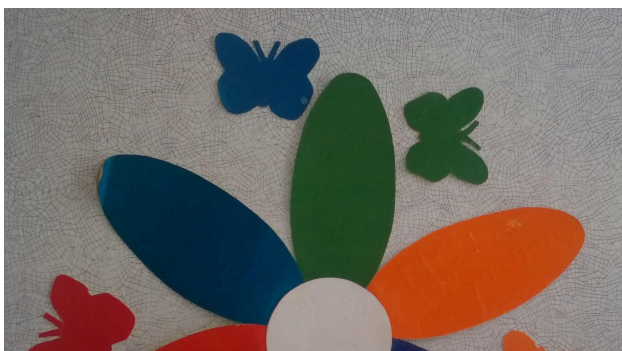
Слюсар Оксана Вікторівна

Березнегуватський район ДНЗ "Берізка"

Дидактичні ігри дітей раннього віку на
кольоросприймання

Сенсорне виховання спрямоване на формування і розвиток у дітей сенсорних процесів (відчуттів, сприймання, уявлень), за допомогою яких вони набувають досвіду орієнтування у зовнішніх властивостях предметів і явищ. Його завдання - навчити дошкільників точно, повно і розчленовано сприймати предмети, їх властивості і відношення (колір, форма, величина, розміщення у просторі, висота звуків тощо). Без такого навчання сприймання дитини тривалий час буде поверховим, фрагментарним, не створюватиме необхідних основ для загального розумового розвитку, не формуватиме спостережливості, мислення, мовлення, не відбуватиметься повноцінне засвоєння знань і навичок у початкових класах школи тощо.

Сприймання як цілісне відображення предметів, ситуацій, явищ виникає у свідомості людини при безпосередній дії об'єктів на аналізатори. Процес переходу від відчуття до сприймання - це перехід до складнішого відображення світу, яке збільшує можливості людини щодо пристосування і активного його перетворення.

Розвиток сприймання є складним процесом, який передбачає засвоєння дитиною певних сенсорних еталонів, які є результатом суспільного досвіду; оволодіння нею способами обстеження предметів.

Сенсорні (лат. *sensorium*- орган чуттів) еталони - вироблені людством уявлення про основні властивості і відношення предметів і явищ навколишньої дійсності.

Ці еталони функціонують як загальноприйнятий зразок властивостей і відношень предметів. Наприклад, при сприйнятті форми сенсорними еталонами є геометричні фігури (круг, квадрат, трикутник, овал, циліндр тощо), кольору - сім кольорів спектра, а також білий та чорний. У природі існує розмаїття форм і барв, однак людство упорядкувало їх у певну систему. Оволодіння сенсорними еталонами дає змогу сприймати навколишній світ крізь призму суспільного досвіду. Отже, дитина привчається бачити властивості предметів як різновиди або поєднання відомих зразків.

Забезпечити засвоєння сенсорних еталонів - означає сформувані уявлення про основні різновиди кожної властивості предмета (колір, величина, форма тощо). Однак безпосередньо такі уявлення не зможуть керувати сприйманням, якщо дитина не знає способів обстеження предметів - встановлення, якому зразку відповідає властивість певного предмета, з яким вона має справу - у грі, на занятті, у процесі спостережень, розваг. Цим способам дитину потрібно вчити спеціально.

Зміст сенсорного виховання у дошкільному закладі полягає в ознайомленні дітей із сенсорними еталонами і навчанні їх способів обстеження предметів.

У повсякденному житті під час самостійних ігор, праці, на прогулянках малята мають справу з багатьма властивостями предметів, однак помічають, виокремлюють, усвідомлюють лише деякі з них. Практика і спеціальні дослідження підтверджують, що набутий стихійно, без керівництва дорослих, сенсорний досвід є досить бідним, поверховим. Керівництво сенсорним вихованням дитини повинне враховувати її вікові особливості. До трьох років вона ще не здатна зрозуміти значення зразків (еталонів), з якими необхідно порівнювати властивості предметів. Кружечок, кулька, кольорова смужка для неї такі одиничні і конкретні, як м'яч, годинник, чашка, книжка тощо. На цьому етапі важливо забезпечити нагромадження різноманітних уявлень, сформувані основу для подальшого засвоєння і використання сенсорних еталонів, використовуючи у роботі з дітьми основні види форм і кольорів, які згодом виступатимуть як еталони. Вихователь повинен використовувати назви кольорів і форм, організовувати такі дії малят з предметами, які спрямовуватимуть увагу на їх певні властивості, сприятимуть утворенню відповідних уявлень. При цьому не потрібно вимагати, щоб дитина обов'язково запам'ятала їх. Повноцінне засвоєння назв можливе тільки після засвоєння сенсорних еталонів.

У цій роботі важливо знати і використовувати дії, які забезпечують виокремлення властивостей й утворення елементарних уявлень про них. Такими діями є зіставлення предметів за формою, розміром, кольором: дитина добирає пари з групи предметів або шукає серед них названий дорослим. Важливо, щоб вона навчилася використовувати як зразок будь-який предмет, що сприятиме засвоєнню засвоєння загальноприйнятих еталонів. Найлегше малята вибирають предмет за формою, складніше - за розміром (величиною), і найважче - за кольором. Опановуючи зіставлення предметів за властивостями, добираючи предмети з однаковими властивостями, діти спочатку накладають їх один на інший, порівнюють за формою, величиною або кольором. Це дається їм легко, а згодом, оволодівши прийомами зовнішнього зіставлення, вони переходять до зіставлення "на око" (зорове зіставлення). У ранньому дошкільному віці у процесі сенсорного виховання доцільніше використовувати плоскі предмети, які легко і зручно накладати, прикладати, порівнювати за певними

властивостями. Із набуттям дитиною певного досвіду можна використовувати об'ємні предмети.

Сучасна методика сенсорного виховання спрямована передусім на формування пізнавальної активності дитини. Для цього вона повинна володіти процедурою обстеження залежно від його мети. Перед конструюванням, наприклад, головну увагу звертають на будову, основні вузли кріплення, розглядають предмет з різних боків для визначення його форми. Перед малюванням увагу дітей зосереджують на контурі предмета. Для цього вихователь пропонує обвести пальцем або долонею його зовнішню частину, рухом руки у повітрі відтворити його форму. Характер обстеження предметів залежить від наступної продуктивної діяльності дітей. Під час організації діяльності дошкільників виокремлюють такі головні моменти:

- а) сприймання цілісного предмета, створення загального враження про нього;
- б) виокремлення основних частин предмета, визначення їх властивостей;
- в) визначення просторового розміщення одних частин відносно інших (вище, нижче, ліворуч, праворуч);
- г) виокремлення дрібніших частин предмета і з'ясування їх просторового розміщення щодо основних;
- г') повторне цілісне сприймання предмета, закріплення враження.

У цій послідовності обстежують найрізноманітніші предмети, тому таке обстеження називають узагальненням.

Для обстеження під час праці на природі важливо, щоб діти вміли відрізнити суху землю від вологої, розпушену від твердої, культурну рослину від дикоростучої. Для цього їм потрібні уявлення про характерні властивості ґрунту (колір, консистенція, вологість) і рослин (ознаки стебел і листків).

Розрізнення звуків мови (звуковий аналіз слова, формування фонематичного слуху) організовують у формі підкресленої, розчленованої вимови.

Отже, способи обстеження, які застосовуються у сенсорному вихованні залежать від характерних властивостей предметів (колір, форма, звук, запах тощо) і його мети. Спрямовані вони на організацію пізнавальних дій дитини, формування її розумової активності.

У дошкільному закладі сенсорне виховання здійснюється на заняттях і у повсякденному житті, під час різноманітної діяльності дітей. Усі його форми спрямовані на створення у дітей багатого чуттєвого досвіду, здатності орієнтуватися в різноманітних властивостях предметів, на виховання культури сприймання, уважності, здатності реагувати на безпосередній вплив явищ дійсності.

Розвиток сенсорних еталонів у дошкільників

Пізнання властивостей предметів пов'язане із засвоєнням сенсорних еталонів і розвитком дій сприймання.

Провідну роль у сенсорному розвитку дитини відіграє ознайомлення із сенсорними еталонами і способами їх використання.

Засвоєння сенсорних еталонів значно розширює сферу пізнання дитиною властивостей, взаємозв'язків між ними. Засвоєні у ранньому дитинстві уявлення про властивості предметів починають відігравати роль зразків, з якими вона порівнює властивості нових предметів у процесі їх сприймання.

У дошкільному дитинстві відбувається перехід від застосування зразків, засвоєних у результаті узагальнення власного сенсорного досвіду, до використання загальноприйнятих сенсорних еталонів.

Засвоєння сенсорних еталонів, як і формування уявлень про властивості предметів, відбувається за результатами сприймання (обстеження форми, кольору, відношення за величиною та ін. властивостями і відношень, які набувають значення зразків). Для цього необхідно, щоб дитина виокремила основні властивості, що застосовуються як еталони, і порівняла з ними властивості конкретних предметів.

Умови для оволодіння загальноприйнятими еталонами створюються у продуктивних видах діяльності. Дитина, отримавши завдання відтворити в малюнку, конструкції, аплікації певний предмет, намагається зіставити його особливості з особливостями наявного у неї матеріалу. Це спонукає її по кілька разів обстежувати матеріал, запам'ятовувати кольори фарб, форми кубиків, елементи мозаїки. Оскільки під час зображення різних предметів діти використовують одні й ті самі фарби, кубики, елементи мозаїки, вони зіставляють їх властивості із властивостями багатьох предметів, які поступово набувають значення зразків, еталонів. Унаслідок ускладнення продуктивних видів діяльності дитина засвоює нові еталони форми і кольору (до 4-х - 5-ти років повноцінно оволодіває ними відповідно до програми дошкільного закладу).

Удосконалення уявлень про кольори сприяє засвоєнню тонів спектра. Дитина дізнається про змінюваність кожного кольору за ясністю, групування їх на теплі і холодні, про м'які, пастельні кольори та їх поєднання.

Уявлення про величину збагачуються внаслідок зіставлення дитиною предмета з іншими предметами різної величини. Крім загальних еталонів величини, у неї формуються уявлення про окремі її виміри - довжину, ширину, висоту.

Засвоюють діти ці уявлення у процесі практичної діяльності, повсякденного орієнтування у довкіллі, однак не всі з цих уявлень можуть бути усвідомлені і виражені словесно.

Засвоєння сенсорних еталонів відбувається також відносно всіх інших властивостей предметів і явищ. Наприклад, у процесі мовного спілкування дошкільники засвоюють зразки, що відповідають системі звуків рідної мови; музичної діяльності - зразки звуковисотних і ритмічних відношень тощо.

Ознайомлення дітей із сенсорними еталонами зобов'язує вихователя організувати запам'ятовування дитиною слів, які позначають основні різновиди властивостей предметів. Слово-назва фіксує, закріплює у пам'яті дитини сенсорний еталон, робить його застосування усвідомленішим. Це відбувається за умови використання назв еталонів на основі дій дитини з обстеження і застосування відповідних еталонів. Якщо дитині лише показують різновиди геометричних форм, кольорів, відношення величини і домагаються запам'ятовування їх назв, навіть правильно вжите слово не сприяє вдосконаленню її уявлень і сприймань.

Ознайомлення дошкільників із сенсорними еталонами поступово поглиблюється, оскільки з'являються тонші різновиди еталонних властивостей. Так відбувається перехід від ознайомлення з кольорами спектра до ознайомлення з їх відтінками; від ознайомлення з

основними геометричними фігурами до ознайомлення з їх варіантами за співвідношенням осей і сторін, величини кутів та ін. Крім того, дітей ознайомлюють зі зв'язками і відношеннями між еталонами - порядком розміщення кольорів у спектрі, послідовністю зміни відтінків за якістю, групуванням кольорових тонів на теплі і холодні, м'які і контрастні, поєднання кольорів; діленням фігур на овальні і прямолінійні.

Дидактична гра «Посади метелика на квітку»

Мета: Продовжувати вчити дітей диференціювати основні кольори. Розвивати відчуття кольору; увагу, мислення, пам'ять. Виховувати почуття турботи про інших.

Матеріал: силует квітки з різнокольоровими пелюстками(зелений,червоний,синій,жовтий,оранжевий,блакитний), і шість картонних контурних метеликів однакової форми того самого кольору,як і пелюстки.

Хід гри

Вихователь звертається до дітей:

— Погляньте на цю квітку. Якого кольору в неї пелюстки? А тепер послухайте вірш.

*Я біжу, біжу по гаю, Я метелика впіймаю.
А метелик не схотів, Геть від мене полетів.
Полетів він на лужок, Заховався між квіток.*

Н. Забіла

- На наш лужок теж прилетіли метелики. Тож допоможемо їм заховатися. Для цього треба знайти пелюстку для кожного метелика, таку саму за кольором, як і він сам, і посадити метелика на неї. Подивіться на цього метелика. Який він — за кольором ? А тепер знайдіть для нього пелюстку. Якщо посадити його на цю пелюстку,він буде зовсім непомітний.

Дидактична гра «Знайди чайну пару»

Мета: вчити дітей групувати предмети за кольором.

Матеріал : вирізанні з картону чашки та блюдця

різних кольорів .

Хід гри

Вихователь пропонує дітям розглянути блюдця та назвати їх кольори. Після цього пропонує підібрати до них чашки,при цьому уточнюючи,що у кожного блюдця є чашка такого ж кольору. Вихователь показує як це треба зробити.

Дидактична гра «Кольорові м'ячики »

Мета: вчити дітей групувати предмети різного кольору; розвивати вміння узагальнювати предмети за ознакою кольору; виховувати інтерес до ігор.

Матеріал : контейнери для яєць,пофарбованні в кольори :

жовтий,червоний,зелений,синій,блакитний;
тенісні м'ячики тих самих кольорів.

Хід гри: Вихователь розглядає різнокольорові м'ячики і просить дітей назвати їхні кольори. Потім пропонує розкласти м'ячики за кольором в хатинки. На прикладі показує,як це зробити. Діти виконують роботу,вихователь допомагає їм.

Холод Аліса Георгіївна

м. Первомайськ
ДНЗ № 11

Художньо-естетичний та творчий
розвиток дітей раннього віку
засобами дидактичної гри

Діти – наше майбутнє, найцінніше, що має суспільство. З ними пов'язані наші мрії і задуми, наші надії. Кожна дитина - це особливий світ, пізнати який може

лише той, хто не байдужий до її долі, хто вміє разом з малюком радіти його успіхам, розуміє його прикrostі й тривоги. За те, якими виростуть діти, за їхнє здоров'я, виховання, навчання несемо відповідальність ми – дорослі.

Кожний малюк має право бути щасливим. Міцне здоров'я, повноцінний розумовий і фізичний розвиток у ранньому віці – надійне підґрунтя для подальшого формування дитини. Саме в цей період закладаються основи особистості. Тому запорукою успіху життєвого старту кожної маленької людини є забезпечення цілісного підходу до її розвитку й виховання вже з раннього віку. Сьогодні вже ні в кого не викликає сумніву твердження: виховання малюків треба починати якомога раніше.

Гра – один із видів природної дитячої діяльності, на яку ми, дорослі, спираємося у вихованні малят, у навчанні їх різних дій з предметами, засобами та способами спілкування, у формуванні особистісних якостей. Діти всіх народів світу мають спільну характерну рису - вроджений потяг до гри. Переоцінити її значення в житті дитини важко. А уявити дитинство без неї неможливо.

"Хочеш бути здоровим - грайся,
хочеш бути розумним - грайся,
хочеш бути щасливим - грайся! - стверджує народна мудрість.

А від того, як ми організуємо дитячу гру, яким змістом її збагатимо, залежить засвоєння малюками певної системи знань, умінь, навичок, розвиток творчих здібностей, естетичний розвиток, виховання суспільної моралі і культури. Відомий психолог Л.С. Виготський зазначав, що наукові поняття не засвоюються дитиною, а виникають і складаються за допомогою величезної напруги її власної думки. Саме тому одним із шляхів, який веде до процесу пізнання, є використання розвивальних ігор у різних видах діяльності дітей. Під розвивальною грою треба розуміти ігрову діяльність, організовану педагогом і спрямовану на розвиток психічних процесів дошкільників, їх емоційної сфери, на розвиток творчого потенціалу. На думку Л. Виготського уже в ранньому віці ми знаходимо в дітей творчі процеси, які виражаються в іграх. Видатний педагог Б.П. Нікітін визначив "золоті" правила" розвивальних ігор, яких слід дотримуватися дорослим. Ось деякі з них:

- Гра має приносити радість і дитині і дорослому; кожен успіх дитини - це спільне досягнення; радійте успіху - це надихає малюка.
- Зацікавлюйте дитину грою, але не примушуйте її гратися, не доводьте заняття іграми до переобтяження; утримуйтеся від образливих зауважень, не ображайте дитину в грі, не гасьте її емоцій.
- Усі завдання діти повинні виконувати самостійно; наберіться терпіння і не підказуйте ані словом, ані жестом, ані поглядом; давайте можливість дитині думати самій, самостійно знаходити помилки і виправляти їх.
- Краще всього, якщо в кожній дитині буде окремий комплект гри чи ігрового матеріалу.
- Ігри слід берегти, не можна ставити їх на одному рівні за доступністю з рештою іграшок; краще, щоб дитина попросила гру; тому ігри слід зберігати на видному, але не дуже доступному місці.
- Для найменших (1,5 - 3 роки) слід оживляти гру казкою чи розповіддю, надавати імена моделям, іграшкам, фігуркам; фантазуйте, аж поки дитина не почне захоплюватись процесом та результатом гри.
- Створюйте в грі невимушену атмосферу; не стримуйте рухову активність дитини, дозволяйте пострибати, побігати і т. інш.
- Граючись, поведіть себе як рівний з рівним, підтримуючи атмосферу гри.
- Ігри необхідно повторювати, повторення - необхідна умова розвивального ефекту.

Розвивати дитину можна багатьма засобами, але найважливіший серед них в ранньому віці - це дидактична гра.

Дидактичні ігри розвивають багато сфер: чуттєвий досвід, сприймання, пам'ять, логічне мислення, увагу, спостережливість, мовлення, дрібну моторику пальців рук. Але на разі постала проблема розвитку саме творчих здібностей, оскільки швидкі темпи наукового - технічного розвитку вимагають від людей гнучкого мислення, творчого підходу до розв'язання поставлених завдань. Крім того, відповідно до програми виховання і навчання дітей від 2-х до 7-ми років «Дитина» саме ігрова діяльність має стати найдієвішим засобом формування творчої особистості. Цією програмою одним з основних завдань дошкільного закладу визначено забезпечення умов для повноцінного, своєчасного розвитку ініціативної, творчої та компетентної особистості. І Базовий компонент дошкільної освіти теж спрямовує зусилля педагогів, батьків, психологів на розвиток творчого потенціалу дитини. Саме тому, нині, у батьківських та педагогічних колах стає надто актуальним питання раннього художньо-естетичного та креативного розвитку дітей.

Попри те, що в дитячих садках, і не тільки, наші діти малюють, співають, танцюють, грають в різні ігри ми (батьки і педагоги) не дбаємо про художньо - естетичний, творчий розвиток дітей повною мірою. Багато уваги зараз приділяється навчанню письма, вивчення англійської тощо і мало не з пелюшок.. Зрозуміло, що від того, наскільки правильними будуть підходи до розв'язання цієї проблеми та організовано відповідну освітню роботу, залежить і успішність маленьких вихованців у подальшому житті.

Які ж ігри ми можемо використати для розвитку художньо - естетичних та творчих здібностей дітей?

Неабиякого значення сьогодні набувають дидактичні ігри виготовлені із підручних матеріалів: порожні пластикові пляшки, викрутки для них, клаптики тканини, різнокольорові резинки для волосся, нитки, шнурки, гудзики, прищіпки, тощо. Саме такі ігри і можна використати для творчого розвитку малюків. Їх

перевага в тому, що від гри діти дістають позитивні емоції, що вкрай важливо, бо не кожна діяльність розвиває, а лише та, що подобається. До того ж, під час дій з цими предметами розширюється сенсорний досвід малюків, розвивається дрібна моторика рук, а це, в свою чергу, впливає на розвиток мислення та мовлення. Ці ігри задовольняють багато інтелектуальних і емоційних потреб, розвивають дітей в творчому напрямку. Такі ігри можна назвати "Розумні рученята." В більшості своїй це авторські ігри, придумані самими вихователями. Вихователь, який опікується дітьми раннього віку, має відрізнитися не тільки всебічною вихованістю, педагогічною ерудицією, а й володіти освітніми технологіями, застосовувати індивідуально - творчий стиль, шукати нових методів виховання та розвитку дітей, впроваджувати кращий досвід своїх колег.

Розглянемо це на прикладі однієї із таких ігор.

Д/г "Плямок багато зробимо жирафу" (черепасі, павичу)

Мета: учити називати кольори, правильно їх вимовляти, розрізняти поняття "великий - маленький", "один - багато"; розвивати дрібну моторику пальців лівої та правої руки, креативність, естетичний смак; виховувати любов до поетичного слова, самостійність.

Використані дидактичні ігри: гра - вкладка жираф, кубики Нікітіних

Матеріал та обладнання: корки від пластикових пляшок (великі та маленькі), заготовки для гри - вкладки, кубики Нікітіних, пальчикові фарби, розмальовка жирафа (павича, черепахи тощо), вологі серветки.

Хід спілкування:

- гра - вкладка "Жираф" (або інша): діти вкладають в отвори корки від пластикових пляшок - плямки (великі і маленькі).

- діти складають для жирафа будиночок уз кубиків Нікітіних (високий, різнокольоровий)

- малюють пальчиковими фарбами плямки жирафу, (прикрашають хвостик павича, розмальовують панцир черепасі), можна прочитати віршик в залежності від того, з якою вкладкою працюють діти. Наприклад:

- "Ти у панцир, черепахо,

- Заховалася від страху?

- Ні, я, дітки, не лякаюсь -

Це у схованки я граюсь.

Специфіка цих ігор полягає в інтеграції мовленнєвої, ігрової та художньо - продуктивної діяльності. В основі цих ігор лежать вже знайомі нам дидактичні ігри з сенсорного розвитку. Але ці ігри передбачають ширше коло завдань, а саме: збагачення активного словника, роботу з віршованим текстом, роботу з картинкою, розвиток координації, окоміру, образотворчу діяльність, розвиток дрібної мускулатури рук, що має велике значення для розвитку креативності. Василь Сухомлинський писав, що витoki творчих здібностей та обдарувань - на кінчиках їхніх пальців. Від пальців, образно кажучи, ідуть ніби тоненькі струмочки, які живлять джерело творчої думки. Розвиваючи дрібну моторику руки дитини через ігри, ми розвиваємо її всебічно.

Але ці ігри будуть розвивальними лише за активної участі дорослого у справах дитини та активного мовленнєвого спілкування з нею. Спілкування - найкраща методика розвитку дітей. Спілкування - своєрідний внутрішній стимул, щоб діяти. На думку академіка Івана Беха, саме спілкування дає змогу успішно і цілеспрямовано реалізувати комплекс заходів із формування гармонійної особистості. Спілкуючись з дорослим під час гри, дитина пізнає світ, який її оточує в усьому своєму розмаїтті, - світ предметів, світ природи, світ людей та їхніх стосунків. Тобто завдяки спілкуванню розвивається не тільки комунікативно - мовленнєва сфера дитини, а й пізнавальна, емоційна, волевольова і особистість маленької людини загалом. Необхідно пам'ятати, що позитивний емоційний стан спілкування дорослого з дитиною під час таких ігор налаштовує її на роботу, допомагає долати перешкоди. Треба відмітити, що під час таких дидактичних ігор - це не просто спілкування, а художньо - педагогічне спілкування, в основі якого - творча діяльність дитини (образотворча, музична, театральна тощо). Пам'ятаючи про те, що одним з ефективних та незамінних засобів розвитку дитячої творчості є образотворче мистецтво з його розмаїттям,

неповторним світом, здатним зворушувати душу, пробуджувати творчу активність, розвивати психічні пізнавальні процеси, такі ігри пропонується закінчувати якоюсь творчою роботою: виклали дощик із кубиків – намалювати його пальчиком, зробили сонечко з прищіпок - розфарбували його силует, наклеїли вату на силует зайчика - одягли зайчику шубку, прикрасили торт для ляльки, (за допомогою липкої стрічки), нанизали кільця черв'ячку (з резинок для волосся) – зліпили черв'ячка з солоного тіста тощо. Малюки дуже люблять експериментувати із зображувальними матеріалами, вмочувати у фарбу пальчик, долоньку, листочок та залишати ними слід на папері, ліпити не лише з глини чи пластиліну, а й з тіста. Заняття з цими матеріалами надзвичайно цікавлять дітей, бо дають можливість фантазувати та творити. Художній діяльності притаманний як практичний, так і продуктивний характер. Через неї на емоційно-чуттєвій основі дитина раннього віку пізнає навколишній світ. А в таких іграх вона ставить дитину в ситуацію активних дій, посилює самостійності, спонукає до цілеспрямованості, позитивної емоції, сприяє формуванню мотивів і потреби пізнання. Для трирічних дітей образотворча діяльність – джерело духовного розвитку, естетичних емоцій та творчих здібностей.

Пропоную кілька таких дидактичних ігор:

Д/г "З клаптиками грали - картинку малювали.

Мета: стимулювати мовленнєву активність, спонукати дитину відповідати на запитання, а також до спільної з дорослим та самостійної діяльності; розвивати координацію рухів, дрібні моторні навички рук; збагачувати тактильні відчуття; виховувати працелюбність, естетичний смак.

Використані ігри: Д/г "Заховай клаптик, "Випери клаптик", "Лото з тканини".

Матеріал та обладнання: порожні пластикові пляшки з під - води відповідно до кількості дітей, клаптики тканини, велика миска, мотузка прищіпки, лото з тканини, ватман, клей, вологі серветки.

Хід спілкування:

- педагог пропонує дітям погратися з клаптиками тканини і заховати їх (запхнути) в пластикові пляшки (якщо дітям складно, взяти пляшку з більшим горлечком, наприклад, з-під соку).

- пропонує випрати клаптики тканини: для цього потрібно їх дістати з пляшки, скласти в миску і зімітувати прання, потім розвісити їх на заздалегідь підготовлену мотузку, щоб висохли (наприклад, мотузка, натягнута між двома стільчиками), клаптики діти мають закріпити прищіпками.

- діти граються в лото, виготовлене з тканини: слід правильно розкласти клаптики тканини на великому панно (це можуть бути клаптики тканини з попереднього завдання).

- діти разом з педагогом виконують колективну роботу: на ватман (якщо дітей не багато -

папір формату А3) діти клеять різні за величиною, фактурою, кольором клаптики тканини; педагог оформляє роботу в рамку виходить картинка на зразок абстракціонізму; діти можуть самостійно придумати назву своєї роботи, пофантазувати з приводу зображеного.

Д/г"Із кубиків (прищіпок) дощик - краплинок горщик.

Мета: розвивати мовленнєву активність, дрібну мускулатуру лівою та правої руки; стимулювати дітей до самостійності, вчити дітей розрізняти поняття "великий - маленький"; виховувати естетичний смак, любов до поетичного слова, розвивати креативність.

Дидактичні ігри: іграшка - шнурівка "Дощик", кубики Нікітіних, гра на фланелеграфі "Як ростуть гриби після дощу"

Матеріал та обладнання: пальчикові фарби, аркуші паперу формату А3 на кожну дитину, великі та маленькі грибочки, хмарки з краплинками дощу, фланелеграф, блакитний шнурок.

Хід спілкування:

- іграшка - шнурівка "Дощик": на шматку фанери намальована хмарка та зроблені відповідні отвори, у які діти протягують блакитний шнурок

(другий варіант: хмарка зроблена з цупкого картону, до якої прикріплені шnurки синього кольору; діти працюють прищіпками), супроводжуючи рух:

Дощик, дощик, крап, крап, крап,

Мокрі всі доріжки.

Нам не можна йти гулять,

Ми промочимо ніжки.

- діти викладають краплинки дощу з кубиків Нікітіних: на заготовці намальовані краплинки дощу у вигляді квадратиків; саме на них діти викладають кубики синьою стороною догори.

- малювання "дощик": діти пальчиком ставлять відбитки на аркуші паперу, на якому намальована хмарка.

- гра на фланелеграфі "Як ростуть гриби після дощу": діти прикріплюють на фланелеграфі маленькі грибочки, хмарки з дощиком, а потім замінюють маленькі грибочки на великі.

Розпочати цю гру можна на початку спілкування з дітьми; розказати дітям, про що буде спілкування, "посадити" гриби на фланелеграфі; після виконання всіх завдань - результат яких - дощик, змінити картинку на фланелеграфі: маленькі грибочки на великі

У грі діти творять: прикрашають ялинку за допомогою кубиків Нікітіних, створюють їжачка (на виліплених з тіста їжачки, діти встромляють палички - голки), створюють картину з шнурків, клаптиків тканини, малюють пальчиком дощик, тощо.

На початку спілкування під час таких ігор доцільно використовувати сюрпризні моменти, наприклад, це може бути якась іграшка, що приходить щоразу, від імені якої відбуватиметься спілкування з дітьми, приміром іграшкове сонечко, інша іграшка, відповідно до тематики спілкування (зайчик, білочка, лялька тощо). Ігри з дітьми, бажано чергувати з фізкультхвилинками, щоб діти відпочили від завдання і налаштувалися на нову гру. Для фізкультхвилинки можна використати методику Железнових, коли діти виконують відповідні вправи під музику. Як свідчить практика, такі пісеньки подобаються дітям, до того ж тематика пісень за цією методикою надзвичайно різноманітна. Утім, звичайно, це можуть бути й будь-які інші дитячі пісні, вірші з рухами, пальчикова гімнастика тощо. Кожна іграшка може і має використовуватися під час кількох спілкувань. Бо спочатку дитина може не зрозуміти, як зробити правильно шнурівку, нанизати грибочки, закрутити корки - коліщата в машинах тощо. Якщо дітям сподобалася гра, то чому б її не використати ще раз, до того ж за своєю тематикою ігри можуть бути подібними. Важливо, щоб такі ігри були окремо від тих іграшок, якими граються діти повсякчас, і використовуються лише під час спланованого спілкування. Інакше вони швидко набриднуть дітям і втратять свою дидактичну мету. Спілкування засобом дидактичної гри для розвитку творчих здібностей доцільно проводити невеличкими групами (5-6 дітей). Такі ігри, як шнурівки, іграшки з корками від пластикових пляшок, ігри з прищіпками потрібно виготовляти відповідно до кількості дітей. Приміром, під час виготовлення білої шубки для зайчика (іграшка - шнурівка) має бути не один зайчик, а в кожного свій. До того ж їх абсолютно не важко виготовити: для цього достатньо однієї пластикової папки і трьох шнурків, розрізаних навпіл

Під час таких дидактичних ігор зазвичай фоном має звучати класична чи інша спокійна музика. Це теж корисно та налаштовує дітей на позитивний лад.

Тож за допомогою таких ігор, зовсім маленькі вихованці встигнуть набути незамінного художньо-естетичного, креативного досвіду, який визначатиме і формуватиме їх світогляд та творчу життєву позицію у майбутньому

Ранній вік – своєрідний і неповторний етап у житті людини. «Те, чого дитина не набула в ранньому дитинстві, надовго залишається прогалиною в наступні періоди, а подекуди й на все життя». – писав один із фундаторів теоретичних досліджень раннього дитинства М. Шелованов.

Розвиваючи дитину творчо, ми забезпечуємо їй успішне майбутнє, формуємо інші її компетенції відповідно до освітніх ліній. Віра дорослого в дитину, його впевненість – абсолютна впевненість – в її силах, можливостях, вмінні, здібностях і здатності породжує і власну впевненість дитини у своїх силах, віру в себе. Згадаємо вислів Т.Марцинковської «Для того, щоб дитина повірила в себе, в неї повинні повірити дорослі». Отже оптимізм дорослого, позитивно – емоційна налаштованість щодо процесу (а це основний момент у період раннього віку) і результату діяльності малюка окрилює його, надихає в подальшому і гарантує відчуття успіху.

. Інакше кажучи, успіх творчості в подальшому житті - досвід раннього дитинства.

Орієнтовний перелік ігор

Д/г "Білочку годуємо - пальчики тренуємо"

Дидактичні ігри "Знайди гришки для білочки", "Подарунок для білочки"

Матеріал та обладнання: іграшки: сонечко, білочка, клейонка, миски з манною крупкою, горішки, порожні пляшки з - під соку, малюнки, на яких зображена білочка, пальчикові фарби, вологі серветки.(Дії дітей в цій грі: діти в мисці з манною крупкою відшуковують та виймають горішки, роблять подарунки для білочки: складають горішки в пластикові пляшки, закривають їх, прикріплюють бантики, пальчиками малюють горішки для білочки).

Д/г "Діти серед квітів"

Дидактичні ігри "Діти серед квітів", "Посади квіти на своє місце", "Художник", "Букет для мамі".

Матеріал та обладнання: галявина з вив'язаними різнокольоровими квітами дерев'яна гра - вкладка з різними квітами малюнки з квітами, кольорові олівці, фланелеграф набір різноманітних квітів, вирізаних з паперу.

Дії дітей: діти "повертають" квітам серединки: вкладають у відповідні отвори кружечки (закручують корки від пластикових пляшок), створюють красиву квіткову галявину: одягають квіти на ґудзики, діти підбирають колір олівців, відповідно зображенням квітам на малюнку, діти на фланелеграфі створюють букет для мамі.

Д/г Зайчик шубку поміняв: зиму - зимоньку стрічав"

Дидактичні ігри: "Заховай зайчика від лисички", іграшка - шнурівка "Зайчик", іграшка - годівничка "Зайчик".

Матеріал та обладнання: іграшка зайчик; зайчики, вирізані із сірого пластику та білі шнурки, картинки з зайчиками, солоне тісто, іграшка - маріонетка лисичка, іграшка - годівничка "Зайчик", морквинки з картону, розмальовки зайчиків, клей, вата, вологі серветки.

Дії дітей: діти роблять зайчику білу шубку (шнурівка), ховають зайчика (з пластика) від лисички (заліплюють зайчиків тістом), годують зайчика морквинкою, готують для зайчика шубку: наклеюють вату на розмальовку.

Шматкова Лариса Валеріївна

м. Первомайськ
ДНЗ № 33

Дидактичні ігри на розвиток мовлення
у дітей раннього віку

Мовлення є одним із перших видів діяльності, яким дитина оволодіває з раннього віку і яке, в свою чергу, допомагає їй пізнавати навколишній світ. Після двох років життя мовлення відіграє основну роль у розвитку і психіки, і формуванні поведінки дитини.

На початку третього року життя вдосконалюється розуміння мови дорослого і формується власне мовлення дитини. При цьому зв'язок між словом і позначеним ним предметом або дією виникає тільки у випадку спілкування дитини і дорослого у процесі спільної діяльності. Мовлення дорослого привертає увагу дитини до предмета, формує завдання, керує способами вирішення цього завдання. Розвиваючи мовлення дитини, виховуючи потребу у спілкуванні, дорослий готує ґрунт для появи активного мовлення.

Розвиток мовлення - один із найважливіших напрямів педагогічної роботи з дітьми третього року життя, що знайшло своє відображення у програмі розвитку дитини дошкільного віку "Українське дошкілля". Відповідно до змісту програми "Українське дошкілля", мовлення є засобом і способом реалізації освітніх ліній у всіх сферах життєдіяльності дитини третього року життя.

Програма розвитку дитини дошкільного віку "Українське дошкілля" перед педагогом ставить низку завдань, що стосуються розвитку у дитини розуміння мови:

- закріплювати розуміння слів, що означають імена людей, назви рослин, тварин, предметів та їх властивостей, дії тварин і людей, фізичні стани (холодно, жарко, мокро), розміри предметів та колір, прислівники, що позначають доступні просторові, часові та кількісні відношення;
- знаходити предмети та іграшки за словесною вказівкою в ситуації ускладненого вибору (іграшковий автобус і літак, великий м'яч і маленький Колобок) та предмети, що позначаються близькими за звучанням словами (чашка і чайник, шапка і шарф тощо);
- учити розуміти найпростіші причинно-наслідкові зв'язки за допомогою нескладних сюжетних картинок (діти у пісочниці, хлопчик грається з машинкою, дівчинка танцює тощо);
- слухати, сприймати та розуміти звернення дорослого до одного і кількох дітей;
- розуміти розповіді, сюжетні тексти, казки, оповідання, вірші, відповідати на запитання за їх змістом.

Для розвитку *активного мовлення* дітей програмою "Українське дошкілля" визначено розв'язання педагогом таких завдань:

- продовжувати вчити вимовляти прості слова, наслідувати звукосполучення і

слова, що їх часто чує дитина, а також інтонації, які виражають подив, радість, незадоволення, засмучення;

- заохочувати дитину замінювати звуконаслідувальні слова загальноживаними; учити називати і знаходити знайомі предмети (одяг, меблі, посуд, іграшки, тварин) незалежно від розміру, кольору, форми;

- учити впізнавати й називати в іграшці і на картинці людей різної статі відповідно до особливостей одягу й зовнішнього вигляду; спонукати дітей переходити від спілкування за допомогою жестів і міміки до спілкування із використанням полегшених слів і звукосполучень;

- учити будувати фразу із двох слів, що виражають дію об'єктів, а потім з трьох - чотирьох, вживати прикметники і займенники; давати знання про назви окремих видів транспорту, свійських тварин, трудових дій, властивостей предметів;

- учити правильно вживати особові займенники (*я, ми, ти, мені*), прислівники (*там, туди*), прийменники (*в, на*), форми множин, прикметники, наказову форму дієслова, користування простими реченнями з двох, а на кінець другого року - з трьох - чотирьох слів;

продовжувати вчити вимовляти голосні звуки і доступні в артикуляційному плані приголосні: *м, б, п, н, д, т*;

- збагачувати словник дітей словами - іменниками, займенниками, дієсловами, прислівниками;

- використовувати в мовленні порівняння, епітети, образні вирази;

вчити узгоджувати прикметники з іменниками, вживати іменники з прийменниками: *в, на, під*, дієсловами в минулому і майбутньому часі;

- готувати до оволодіння інтонацією вигуків, запитання; вчити говорити виразно, не поспішаючи; привчати відповідати на запитання про сприйняте і побачене, говорити фразами із трьох - п'яти слів; розвивати вміння розповідати потішки, невеликі вірші, казки; розуміти значення та використовувати виразні невербальні засоби для вставлення контактів (усмішка, приязний погляд, лагідний дотик, погладжування).

Для розв'язання вище перерахованих завдань програмою розвитку дитини дошкільного віку "Українське дошкілля" передбачено використання педагогом однієї з найефективніших форм роботи з розвитку мовлення - *дидактичної гри*. Народна мудрість створила дидактичну гру як найбільш сприятливу форму навчання. Дидактична гра - це гра, для якої характерним є те, що ігровий процес супроводжується засвоєнням гравцями змісту навчання. Гра - за змістом, навчання - за формою.

Програма розвитку дитини дошкільного віку "Українське дошкілля" у розділі "*Мовленнєвий розвиток*" прописує основні дидактичні ігри.

Словник:

"Що робить Катруся"

Мета: продовжувати вчити дітей самостійно одягатися, роздягатися, стежити за собою, мити руки, дотримуватися чистоти; розвивати мовлення, увагу; виховувати самостійність.

Матеріал: лялька.

Хід гри:

Вихователь пропонує дітям коментувати дії ляльки: “одягається”, “роздягається”, “умивається”, “миє руки”, “збирає іграшки”. Потім діти по черзі розповідають ляльці про те, що вони вміють робити самостійно.

“Звірята й дитинчата”

Мета: уточнювати та розширювати уявлення дітей про тварин та їхніх малят.

Матеріал: набір іграшок “Свійські тварини та їх дитинчата”, будиночок.

Хід гри:

Перед дітьми стоїть будиночок, вихователь повідомляє дітям, що в ньому мешкають свійські тварини та їх дитинчата. Завданням дитини є дістати з будиночка свійську тварину, назвати її та самостійно відшукати на сусідньому столі дитинчат цієї тварини.

Можна запропонувати “проспівати пісеньку” тваринки.

“Який це предмет?”

Мета: розвивати вміння дітей знаходити предмет за його найхарактернішими ознаками; розвивати спостережливість, кмітливість; виховувати витривалість.

Матеріал: м'яч, вантажівка, собачка, відерце, лялька.

Хід гри:

Вихователь разом із дітьми розглядає предмети, які він дібрав до гри. При цьому звертає увагу дітей на зовнішній вигляд предметів, їх форму, колір, з чого

виготовлені, для чого потрібні. Потім пропонує малюкам відвернутися, в цей час швидко розкладає всі предмети по різних місцях та говорить:

Наші іграшки розбіглися. Зараз будемо їх шукати. Спочатку я розповім, яку іграшку необхідно знайти першою. Послухайте: потрібно знайти круглий гумовий предмет, який стрибає та котиться по підлозі, ви з ним любляєте гратися!

Правильно, діти, це м'яч! Сергійко, знайди м'яч!

За таким планом проводяться ігри і з іншими предметами.

Звукова культура:

“Тихо-голосно”

Мета: розвивати вміння змінювати силу голосу, говорити то голосно, то тихо.

Матеріал: великий і маленький іграшковий ведмедик (або інші іграшки).

Хід гри:

Вихователь показує малюкам двох ведмедиків і каже: “Великий ведмедик ричить голосно “Ри-ри-и!”, а маленький - тихо “Ри-ри-и!”

Як кричить великий ведмедик?

Як кричить маленький?”

Граматика:

“Купання ляльки”

Мета: вправляти дітей у називанні слів: купатися, ванна, рушник, поливати, витирати.

Матеріал: картинка із зображенням ванни, в

якій сидить маленький хлопчик, а мати мочалкою тре йому спинку. Хлопчик тягнеться до качки, що плаває у ванні. Настрій у хлопчика веселий. Неподалік стоїть стілець, на спинці якого висить великий рушник.

Хід гри:

Вихователь показує картинку і дає дітям можливість розглянути її. Потім каже: "Це мама. Мама купає синочка Петрика. Петрик любить купатися. "Куп-хлюп, куп-хлюп", - говорить Петрик.

Як говорить Петрик? Де ванна? У ванні тепла вода. Мама тре мочалкою Петрикові спину. А що це в Петрика? Качка плаває у ванні, велика, жовта качка. Виміє мама Петрика й обіллє чистою водою. А що висить на стільці? Великий рушник. Мама витиратиме Петрика. Петрик чистенький тепер".

Зв'язне мовлення:

"Відгадай і назви"

Мета: вчити дітей на дотик впізнавати предмети за характерними ознаками; розвивати мовлення; тактильні відчуття, уважність.

Матеріал: чарівна торбинка, предмети, іграшки з різного матеріалу.

Хід гри:

Діти по черзі опускають ручку в торбинку, а вихователь пропонує відгадати що заховано в мішечку, для чого воно, що з ним роблять.

Висновок. Дидактична гра є важливим методом розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку. Для того, щоб дидактичні ігри стимулювали різнобічну діяльність і задоволення інтересів дітей, вихователь повинен добирати їх відповідно до чинної програми, за якою працює дошкільний навчальний заклад, для кожної вікової групи, враховуючи пізнавальний зміст, ступень складності ігрових завдань і дій. Адже педагог, на мою думку, у своїй діяльності повинен знати і пам'ятати завжди, що всі діти різні і кожна окрема дитина це індивідуальність і особистість зі своїми мріями і бажаннями: одні, наприклад, хочуть бути космонавтами, інші - лікарями, принцесами, але є й такі, хто хоче, щоб "у всіх було багато морозива")))).

Я вважаю, що педагогічна цінність дидактичних ігор з мовленнєвого розвитку полягає у тому, що діти починають думати, вчаться слухати один одного, а користь таких ігор, на мою думку, в тому, що в них зріють паростки майбутнього.

Рухливі ігри

Рухливі ігри важливі для розвитку дитини. Цінність їх не лише в тому, що вони розвивають рухи дітей, а й у тому, що спонукають малят бути активними, діяльними, міркувати, досягати успіху. Завдяки цим іграм увесь організм дитини втягується в роботу, в неї поліпшується травлення, стає глибшим дихання, зміцнюється нервова система, виховуються такі риси характеру як дисциплінованість, стриманість тощо.

Рухливі ігри задовольняють потребу зростаючого організму дитини в русі, сприяють збагаченню її рухового досвіду. За допомогою ігор у дошкільнят закріплюються та вдосконалюються різноманітні вміння і навички з основних рухів (ходьби, бігу, стрибків, рівноваги тощо). Швидка зміна обставин під час гри привчає дитину користуватися своїми рухами відповідно до тієї або іншої ситуації. Все це позитивно впливає на вдосконалення рухових навичок.

Значення рухливої гри для гармонійного розвитку дітей, проблеми впровадження її в практику роботи ДНЗ вивчають психологи та педагоги. Основоположник теорії фізичного виховання П.Ф. Лесгафт - надавав важливого значення рухливим іграм з правилами - як засобу розвитку само організованості, дисциплінованості дітей. Е.С. Вільчковський працював над проблемою використання рухливих ігор в різних вікових групах, організація та керівництво рухливими іграми з дітьми дошкільного віку. Психологи та педагоги Хухлаєва, Денисенко, Шишкіна, Вавилова, Колесникова, Лейкіна, Тимофєєва, Потехіна обґрунтували, розкрили, експериментально перевірили значення рухливих ігор для повноцінного розвитку та довели вплив рухливих ігор на розвиток у дітей основних рухів та рухових якостей. Таким чином, рухливі ігри є важливим засобом фізичного виховання дітей раннього віку.

Для дітей груп раннього віку добирають ігри з нескладним змістом. Правил у цих іграх небагато — одне, два. Невелика й кількість ролей (усі діти «миші», а вихователь «кіт»; усі «горобчики», а вихователь «автомобіль»). Важливо також враховувати й те, що в цьому віці дитина погано володіє своїми рухами: часто втрачає рівновагу, падає, докладає багато зусиль під час виконання фізичних вправ. Тому ігри добираються з обов'язковим чергуванням руху й відпочинку.

Спочатку ведучим має бути вихователь. Він регулює рухи дітей, щоб вони занадто не збуджувались і не втомлювалися. Цікаво проведена вихователем роль ведучого створює бадьору, емоційну атмосферу, сприяє залученню всіх вихованців до гри, активізує їхні дії. Поступово, коли діти другої молодшої групи засвоять правила гри та звикнуть до організованих дій їх можна залучати й до виконання ролі ведучої.

Діти раннього віку особливо емоційно сприймають образи гри. Тому, стимулюючи правильне виконання рухів, враховують саме цю властивість їхньої психіки. «Наприклад, радять пострибати, як зайчики, пройти тихо, як мишка або котик. Нестійка поведінка й швидка збуджуваність дітей потребують від вихователя спокійного, бадьорого тону. Гру треба проводити весело і жваво.

Тривалість гри для дітей першої молодшої групи становить у середньому 5-7 хв. з повторенням кожної з них 3-4 рази. У дітей другої молодшої групи відповідно 6-8, кількість повторень 3-5.

Рухлива гра має свою структуру:

- ігровий процес; • ролі;
- ігрові дії;
- сюжет гри (у несюжетних іграх відсутній);
- правила гри.

Відповідно до обраної ролі діти виконують ігрові дії. Ігрові дії об'єднують дітей між собою і збігаються з виконанням рухів, наприклад: «зайчики», «жабки» - стрибають. Рухи стають способом вираження ігрових дій. Правила гри – це норми поведінки, які є обов'язковими

для всіх учасників ігрового процесу.

Букіна Олена Василівна

м. Вознесенськ
КДНЗ № 2 «Сонечко»

Рухливі ігри з підстрибуванням

Рухливі ігри – це важливий засіб усебічного виховання дітей дошкільного віку. Правильно дібрані ігри сприяють гармонійному розвитку організму

дошкільників.

Основою системи фізичного виховання в ДНЗ залишається руховий режим як сукупність різних способів та організацій форм роботи з дітьми. Дуже ефективною формою роботи з фізичного виховання та важливим засобом фізичного виховання є рухлива гра.

Дорослий заохочує дитину до самостійних ігор з елементарними правилами. Істотне значення у вихованні початкових вольових проявів і навичок довільної поведінки набуває використання рухливих ігор. Вони допомагають дозувати рухову активність дітей протягом дня і включаються як до регламентованої (спеціально організовані заняття), так до вільної дитячої діяльності (прогулянки, розваги і свята, дозвілля). Такі ігри повинні бути нескладними, мати прості правила, тому що діти поки не володіють здатністю подумки утримувати велику кількість правил і послідовність їх виконання. Тому вихователь організовує ігри, використовуючи одне-два правила, що вимагають одночасних і почергових дій (за сигналом вихователя): «Наздоженіть мене», «Квочка і курчата» тощо.

Рухлива гра «Вперед, назад, на місці!» – у цій грі малюки повинні уважно слухати і точно виконувати те, що їм говорить вихователь. Вона розвиває координацію рухів, загальну моторику, увагу, відчуття рівноваги, мовлення. Гра дуже корисна для гіперактивних дітей, тому її можна проводити як у просторій групі, так і на свіжому повітрі.

Опис гри відбувається у такій послідовності:

1. Поясніть дітям команди: почувши слово «вперед!», діти повинні стрибати на двох ногах уперед, «назад!» — на двох ногах назад. Таким же чином домовтеся і про інші команди, які означатимуть стрибки на місці, убік, на одній нозі, стрибки «жабкою» тощо.
2. Потренуйтеся у виконанні кожної команди, не забувайте, що маленькі діти не можуть одночасно тримати в пам'яті багато команд, тому починайте гру з двох команд і поступово, коли діти опанують ці команди, запроваджуйте нові.
3. Гучно й чітко вимовляйте команди і стежте, щоб діти правильно їх виконували.
4. Пробуйте змінювати рухи все швидше й швидше, доки всі рухи не перетворяться на безладний веселий танок.
5. Розпочніть гру знову, додавши нових команд.

Можна застосовувати різні способи ходьби: великими кроками і дрібними, боком або задкуячи, підстрибуючи або не відриваючи ніг від землі, змінювати темп ходьби. Якщо хтось із малюків не встигає або плутається, уповільніть темп гри або на якийсь час припиніть її.

Дітям дуже подобається імітувати рухи різних тварин. Наслідуючи тварин, діти не лише ознайомлюються з навколишнім світом, але і вчаться управляти своїм тілом, руками, ногами, головою, виконувати рухи за заздалегідь розказаними правилами.

Тема заняття: «В гості до зайчика»

Хід заняття

I. Організаційний момент

Діти стоять півколом.

Вихователь: Діти, сьогодні ми підемо в гості, хочете? Відгадайте, до кого?

«Грудочка пуху, довге вуха,

Стрибає спритно, любить морквину»

– Хто це?

Діти: Зайчик!

Рухлива гра «По рівненькій доріжці»

Мета: удосконалювати вміння стрибати на обох ногах, просуваючись уперед; виховувати увагу, уміння узгоджувати свої рухи з рухами інших дітей.

Хід гри

Вихователь:

По рівненькій доріжці,

Крокують наші ніжки.

Рівненькі в нас доріжки,

Раз, два, раз, два, раз, два...

Останні слова повторюються 8 раз.

На слова:

А тепер побігли по горбочках, по горбочках, —

діти стрибають на обох ногах, просуваючись уперед.

І у ямку — бух! — діти присідають.

Із ямки — у-у-ух! — діти підстрибують.

Рівненькі в нас доріжки, (Двічі)

Втомились наші ніжки.

Діти йдуть повільним кроком.

Йшли ми, йшли і до дерева дійшли.

Рекомендації до гри

Спочатку вихователеві слід показати, як стрибати на обох ногах

і присідати. Потрібно стежити, щоб діти, пересуваючись у колоні,

дотримувалися певної відстані (витягнуті вперед руки), не набігали одне на одного, не штовхалися, тримали рівно голову і тулуб.

Вихователь: Дітки, подивіться хто це під деревом сидить?

Діти: Зайчик!

Вихователь: Такий зайчик цей маленький,

Такий гарний і сіренький.

Довгі вушка дуже має,

По сніжку він сам стрибає.

Вихователь: Подивіться який сумний зйчик, давайте з ним пограємося.

Рухлива гра: «Зайчик біленький»

Мета: учити стрибати на місці на обох ногах. Виховувати увагу і витримку.

Хід гри

Діти сидять (навпочіпки) у колі, посередині якого — зайчик.

Вихователь:

Зайка біленький сидить,

І вухами ворушить,

Ось так, ось так,

Він вухами ворушить.

Діти піднімають долоні до голови.

Зайкі холодно сидить,

Треба лапоники погріть,

Ось так, ось так,

Треба лапоники погріть.

Діти гладять ручки.

Зайкі холодно стоять,

Треба зайкі пострибать,

Ось так, ось так,
Треба зайкі пострибать.

Діти стрибають на місці на обох ногах.

(Під час гри вихователь стежить, щоб усі діти робили відповідні рухи до тексту, піднімали ручки, гладили ручки, стрибали на обох ногах.)

Вихователь: Малята, подивіться який зайчик став веселий, йому дуже сподобалося як ви з ним гралися. Зайчик мені каже що в нього є м'ячик і він хоче, щоб ви з ним ще погралися.

Пограємося із зайчиком іще?

Діти: Так пограємося.

Рухлива гра: «Мій дзвінкий веселий м'яч».

Мета: учити стрибати на місці та узгоджувати рухи зі словами педагога. Виховувати увагу

Хід гри: Діти стоять у колі, вихователь – у середині його. Він робить рух, нібито відбиває м'яч і декламує:

*Мій дзвінкий, веселий м'яч,
Ти куди пустивсь навскач?
Жовтий, білий, голубий,
Не тікай від мене, стій!*

(Діти зображуючи м'яч, стрибають на місці на обох ногах. Після команди "Стій!" зупиняються. На слова вихователя "Зараз дожену!" діти розбігаються, а вихователь наче ловить їх.)

Вихователь: Прийшла пора прощатися, пора нам в групу збиратися.

Висновок: Рухливі ігри в аспекті виховання дітей раннього віку є невід'ємною частиною загального рухового режиму. Ігрова діяльність повинна носити комплексний характер і будуватися на поєднанні різних рухових дій.

Яскраво виражена емоційність ігрових дій дозволяє дітям із великим задоволенням виконувати вправи впродовж тривалішого проміжку часу, що посилює їхній вплив на організм, сприяє розвитку витривалості та призводить до динамічності рухових навичок. Чим більшу кількість різноманітних рухів опанує дитина на ранніх етапах свого життя, тим ширші можливості для розвитку різних психічних процесів. Підбір рухливих ігор повинен здійснюватись ретельно і враховувати фізичні, фізіологічні, психічні особливості розвитку дитини.

Завгородня Тетяна Володимирівна

м. Первомайськ
ДНЗ №24 "Гвоздичка"

Рухливі гри з м'ячем - кидання, ловіння

У період становлення теорії рухливих ігор в результаті величезної й постійної уваги до

неї педагогів і вчених багатьох країн з різними системами сформувалися дві точки зору на сутність гри. Умовно ці точки зору можна позначити як західну і вітчизняну.

Західна теорія характерна оцінкою гри як такої з біологічної точки зору і заснована на порівнянні ігри людини і тварини. Вважалося, що здійснюється механічне перенесення природного прояви ігри тварини на соціальну природу гри людини. При цьому не бралися до уваги якісні прояви людини в процесі занять грою. Даний погляд нагальність ігри і ґрунтувався на тому, що соціальні перетворення, викликані науковим і технічним прогресом, не можуть змінювати природу людини. В основі поглядів західних теоретиків лежало прагнення обґрунтувати теорію гри, керуючись результатами вивчення мимовільно виникають ігор, розглядаючи їх лише як викликане внутрішніми причинами природне прояв. Гра, таким чином, як явище обґрунтовувалася так званим таємничим біологічним «інстинктом гри», що ототожнювало гру тварини і людини. Ця позиція заперечувала єдність біологічного

і соціального в прагненні людини за допомогою гри відобразити на емоційно-руховому рівні різні сторони своєї життєдіяльності. Таким чином, західна теорія гри практично заперечувала високу організацію гри людини за допомогою його мислення, внесення до сутність гри, її змісту, розв'язання визначених завдань, досягнення мети. Слід припустити, що подібні погляди на сутність гри ґрунтувалися західними фахівцями на пізнанні особливостей гри дитини раннього віку, який в силу своїх вікових особливостей ще не приступив до усвідомлення власного «я» як наділеного мисленням, своїм особистісним місцем у суспільстві і в силу цього багато в чому подібного в грі тварині. Ця теорія так званої «вільної гри» передбачала, так і відображає в наші дні, свободу самовираження дитини, що, у свою чергу, заперечує, насамперед, педагогічне значення гри, цілеспрямовану організацію та управління ігровою діяльністю дітей. Такий підхід породжує гри, якщо їх можна так називати, засновані на прояв інстинкту агресії, руйнування, що дуже явно проявляється в часи змін, в період переходу від однієї суспільно-економічної формації до іншої. Зазначене, безумовно, не заперечує важливість біологічних передумов в дитині для здійснення ігрової діяльності. Цієї передумови, насамперед, є людська функція мозку як основа формування в грі найважливіших тілесно-рухових і соціальних якостей зростаючого дитини.

Оздоровче і виховне значення рухливих ігор

Рухливі ігри є одним із важливих засобів фізичного виховання дітей дошкільного віку. Вони сприяють формуванню та вдосконаленню життєво необхідних рухів, всебічному фізичному розвитку та зміцненню здоров'я дитини, вихованню позитивних моральних і вольових якостей. Правильно підібрані рухливі ігри активно впливають на розвиток організму дошкільників. Різноманітні рухи та ігрові дії дітей під час гри, при вмілому керівництві ними, позитивно впливають на серцево-судинну, дихальну та інші системи організму, збуджують апетит і сприяють міцному сну.

Для розвитку швидкості проводять ігри, які потребують негайних рухових відповідей в обставинах, що швидко змінюються, ускладнених додатковими завданнями, а також ігри з подоланням певної відстані за найкоротший час «Біжіть до прапорця», «Хто перший», «Квач».

Для розвитку в дошкільників спритності використовують ігри, де діти виконують більш складні за координацією рухи: «Прокоти м'яч у ворота», «Не зачепи брязкальце», «Серсо» Розвивати силу окремих м'язів рук, ніг і тулуба можна в іграх, які потребують

короткочасного силового напруження: «Хто далі кине», «З купинки на купинку», «Ведмідь і бджоли».

Витривалість розвивається в іграх з інтенсивною руховою діяльністю, але оптимальною в часі для кожної вікової групи «Дожени свою пару», «Рибалки і риби», «Вудочка».

Досвід передових вихователів, а також спеціальні наукові дослідження показують, що рухливі ігри мають значний вплив на виховання морально-вольових якостей у дошкільників. Свої дії учасники гри підпорядковують її правилам. Правила регулюють поведінку, сприяють вихованню свідомої дисципліни, привчають відповідати за конкретні вчинки, розвивають почуття товарищескості. У колективних іграх у дитини формується поняття про норми громадської поведінки, виробляються організаційні навички, виховується прагнення до перемоги, сильна воля, стійкість, витримка. Спільний інтерес, викликаний грою, об'єднує дітей в дружний колектив.

Кожна гра повинна мати певну мету, а форми гри – відповідати цій меті. Рухові дії під час гри мають відповідати вмінням дітей, а сама гра – викликати «почуття задоволення».

Рухливі ігри ефективно впливають на розумовий розвиток дитини, допомагають уточнити уявлення про навколишній світ, різні явища природи, поширюють кругозір. Виконуючи різноманітні ролі, імітуючи дії птахів, тварин, комах, діти на практиці застосовують здобуті знання про життя, поведінку, способи пересування цих тварин.

Під час ігрової діяльності у дошкільнят створюються позитивні умови для розвитку уваги, сприймання, уточнення певних понять, творчої фантазії, пам'яті. У процесі гри діти обмірковують, що і як краще зробити, розмовляють між собою, підраховують кількість влучень у ціль, поквачених гравців. Усе це сприяє розвитку мови, швидкості мислення, творчості та кмітливості.

Ігри широко використовуються як засіб естетичного виховання тому, що діти відображають навколишній світ через ігровий образ, певну роль. До змісту багатьох ігор входять знайомі їм вірші або пісні. Все це дозволяє поглиблювати естетичні переживання дошкільнят. Чітке й швидке виконання рухів, погодженість дій під час гри, особливо коли вони проводяться під музику, формують естетичні почуття дітей, привчають помічати красу рухів. Різноманітні шиккування та перешикування: в коло, шеренгу, колону – вимагають точності рухів, дотримання правильної постави, уваги та розвивають у дітей почуття прекрасного. Сприйманню краси гри значною мірою сприяє однакова фізкультурна форма гравців.

Участь у грі, з одного боку, тісно пов'язана з емоційними, в тому числі естетичними почуттями дітей, а з іншого боку, під керівництвом вихователя контролюється їх свідома поведінка. Тому необхідно так спрямовувати ігрову діяльність, щоб вона, торкаючись естетичних почуттів, дозволяла старшим дошкільникам правильно оцінювати її.

Однак рухлива гра як засіб фізичного виховання корисна лише тоді, коли вихователь обізнаний

з анатомо-фізіологічними та психічними особливостями дошкільнят кожної вікової групи, з методикою проведення ігор, а також дбає про дотримання відповідних санітарно-гігієнічних умов.

Рухливі ігри з м'ячем

1. Лови м'яч

Мета: навчити дітей кидати м'яч у певному напрямку і ловити м'яч у повітрі.

Хід гри: діти стають у коло.

Вихователь з великим м'ячем у руках (діаметр 18-20 см) стоїть у центрі й каже: «Іро, лови м'яч!». Потім кидає його дівчинці. Та ловить і кидає назад.

Вказівки до проведення: вихователь стежить, щоб діти енергійно кидали м'яч двома

руками знизу, а ловили його, злегка витягуючи руки вперед і хапаючи м'яч кистями, не притискаючи до грудей.

2. Гра з м'ячем

Мета: привчати діяти за сигналом, орієнтуватися у просторі; виконувати рухи з м'ячем. Виховувати витримку та уважність.

Хід гри: діти стоять півколом. Вихователь співає пісеньку, називаючи ім'я дитини.

Валю, ти сховай мерщій м'яч великий, голубий.

М'ячик цей ми всі знайдемо, і тобі ми принесемо.

Дитина підходить і бере м'яч. Всі діти відвертаються або заплющують очі, а вихователь з дитиною ховає м'яч, а діти його шукають.

3. Наздожени м'яча

Мета: розвивати вміння зберігати під час ходьби і бігу напрямку, змінювати його залежно від ситуації; привчати дітей бігати в різних напрямках, не наштовхуючись одне на одного; ловити м'яч; розвивати увагу й витримку.

Хід гри: діти розташувалися на всій площині, граються, хто з ким хоче. Вихователь підкликає кількох дітей, вона кидає м'яча на підлогу. Так по чергово кидає всі м'ячі. Вони котяться по підлозі в різних напрямках. Діти біжать за м'ячами, ловлять їх і приносять вихователю. Вихователь знову кидає м'ячі, але уже в інших напрямках.

Вказівки до проведення: в грі одночасно можуть брати участь 8-10 дітей. Замість м'яча можна використовувати гумові кільця або мішечки, наповнені ватою.

4. Прокоти м'яча

Мета: навчати дітей прокочувати м'яч в потрібному напрямку.

Хід гри: діти сідають на підлогу, утворюючи коло; вихователь з м'ячем стоїть у центрі. Вона котить м'яч кожній дитині по черзі. Діти ловлять м'яч і котять його назад.

Вказівки до проведення: коли діти добре ознайомляться з грою, в центрі може бути дитина. Сидячи на підлозі, малюки тримають ноги нарізно або схрестивши перед собою.

Котельнікова Вікторія
Миколаївна

м. Первомайськ
ДНЗ № 6 "Дзвіночок"

Рухливі ігри з м'ячем.
Кидання та ловіння

...Турбота про здоров'я –
найважливіша праця
вихователя.
Від «життєрадості»,
батьорості дітей

*залежить її духовне життя, світогляд,
розумовий розвиток, міцність знань, віра в свої сили.
В. Сухомлинський*

Розвиток і удосконалення рухів дитини в період дошкільного дитинства здійснюється різними шляхами. З однієї сторони, збагаченню рухового досвіду, отримання нових умінь та навичок, з іншої - спеціально організований захід з фізичної культури, направлений на розв'язання задач як оздоровчого, так і виховного характеру.

Багаторазове повторення окремих рухів вимагає від дитини уваги, фізичних зусиль, координації рухів. Дуже важливу роль рухливі ігри відіграють у збільшенні рухової активності на протязі дня. Активні рухові дії з емоціональним піднесенням впливають на значне посилення діяльності кістково-м'язової, серцево-судинної і дихальної систем, завдяки чому покращується обмін речовин в організмі та відповідне тренування функцій різних систем і органів.

Вплив рухливих ігор на розвиток рухів дітей, а також деяких вольових проявів їх в більшості залежить від того, скільки часу продовжується ця гра. Чим довше та активніше дитина діє в грі, тим більше вона вправляється у тому чи іншому виді руху. Переважна більшість ігор із м'ячем має великий потенціал для соціального розвитку, спілкування й взаємодії. Зрозуміло, сам малюк може винаходити різні способи поводження з м'ячами,

але участь вихователя і приклад абсолютно необхідні!

У своїй роботі з дітьми ефективно використовую рухливі ігри з м'ячем, які не тільки стимулюють рухову діяльність дитини, але і сприяють розвитку та вдосконаленню орієнтуванні в просторі, координації руху, спритності.

М'яч - зручна, динамічна іграшка, яка займає особливе місце у розвитку дій руки. Перші ігри з м'ячем безцінні за своєю значимістю для здоров'я, емоційної достатності, фізичного та інтелектуального розвитку дитини.

Протягом усього дошкільного дитинства ігри з м'ячем ускладнюються і як би «ростуть» разом з дитиною, складаючи величезну радість дитинства.

Ігри з м'ячем розвивають окомір, координацію, кмітливість, сприяють загальної рухової активності. Для дитини м'яч - предмет захоплення з перших років життя. Дитина не просто грає у м'яч, а варіює їм: бере, переносить, кладе, кидає, катає і т.п., що розвиває його емоційно і фізично. Ігри з м'ячем важливі і для розвитку руки малюка. Руху пальців і кистей рук мають особливе значення для розвитку функцій мозку дитини. І чим вони різноманітніші, тим більше «рухових сигналів» надходить у мозок, тим інтенсивніше проходить накопичення інформації, а отже і інтелектуальний розвиток дитини.

Малюки, знайомлячись з властивостями м'яча, виконуючи різноманітні дії (кидання, котіння, біг за м'ячем і ін), отримують навантаження на всі групи м'язів (тулуба, черевного преса, ніг, рук, кистей), у них активізується весь організм. Навіть, здавалося б, звичайне підкидання м'яча вгору викликає необхідність випрямлення, що сприятливо впливає на поставу дитини. Можна сказати, що ігри з м'ячем - спеціальна комплексна гімнастика: розвивається вміння схоплювати, утримувати, переміщувати м'яч у процесі ходьби, бігу або в стрибку.

Ігри та вправи з м'ячем розвивають орієнтування в просторі, регулюють силу і точність кидка, розвивають окомір, спритність, швидкість реакції; нормалізують емоційно-вольову сферу, що особливо важливо як для малорухомих, так і для гіперзбудливості дітей. Ігри з м'ячем розвивають м'язову силу, посилюють роботу найважливіших органів організму - легень, серця, покращують обмін речовин.

Як же навчити малюка спритності і вмілості в іграх з м'ячем? Методика навчання дітей раннього віку вправам та іграм з м'ячем (як і будь-якій фізичній вправі) має свої особливості, які полягають в тому, що у навчанні дітей раннього віку переважно використовуються ігрові прийоми.

Так як дитина третього року життя краще сприймає показ руху, ніж його словесний опис, незалежно від його складності або новизни дорослий показує вправи, супроводжуючи їх простим і доступним поясненням.

Але пояснення і показ вправ вимагають підготовленості. Зорові враження у дітей переважають над їх словесним виразом. Дитина не володіє узагальненими способами дій у словесному вираженні, і тому не завжди може зрозуміти, що означає «прокоти м'яч», «підкинь м'яч вгору» і т.п. Наприклад, показуючи дитині, як треба кидати м'яч в ціль з-за голови, необхідно супроводжувати показ простим, доступним для розуміння поясненням: «Я зараз кину свій м'ячик далеко-далеко. Дивись, як я це роблю. Я візьму м'яч двома руками і підйму його вгору. Який гарний у мене м'ячик! А тепер я сховаю його за голову. І ... кину. Кину сильно, вперед! В кошик! »

Пояснення найчастіше супроводжується показом навіть при виконанні знайомої вправи: дорослий нагадує, що треба робити, і тут же сам дає показ руху.

Звичайно, дитина здатна відобразити рух, тому одне і ту ж вправу слід показувати і пояснювати не один раз, а багаторазово, щоб створити у малюка правильний спосіб руху (прокати м'яч у ворота, кинь м'яч у кошик). Такі способи виконання рухів в силу своєї конкретності допомагають дітям ще краще усвідомити поставлене перед ними завдання і виконати його більш цілеспрямовано. Завдання повинні бути простими і доступними.

Завдяки багаторазовим повторенням у дитини утворюються більш міцні рухові навички, малюк починає виконувати рухи більш вільно, без зайвої напруги. У дитини з'являється своєрідне «почуття м'яча». Таким чином, маляті властиво багаторазове повторення рухів як під час оволодіння ним, так і після вже з'явився рухового уміння. Дитина може без утоми і з великим захопленням кидати м'яч на підлогу, катати дорослому, скочувати з гірки, закидати до кошика або ящик.

Римування (віршований текст) при виконанні рухів з м'ячем, допомагають зробити заняття більш зрозумілим, а головне, задають ритм виконання ігрового завдання.

Рухливі ігри досить важливі для всебічного розвитку дитини. Цінність їх не лише в тому, що вони розвивають рухи дітей, а й у тому, що спонукають малят бути активними, діяльними, міркувати, досягати успіху. Завдяки цим іграм увесь організм дитини втягується в роботу, в неї поліпшується травлення, стає глибшим дихання, зміцнюється нервова система, виховуються такі риси характеру як дисциплінованість, стриманість тощо.

ПЕРЕЛІК РУХЛИВИХ ІГОР З М'ЯЧЕМ ДЛЯ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

Цілься точніше

Мета: розвивати окомір, спритність, координацію рухів.

Хід гри: Діти стають у коло, у кожного в руці маленький м'яч. У середині кола поставлено кошик або ящик (на відстані 1,5-2 м). За сигналом вихователя діти кидають м'яч у кошик (ящик), потім підходять до нього, беруть свої м'ячі та повертаються на місце.

Вказівки до гри: У цій грі беруть участь не більш як шість-вісім дітей. Звертати увагу на широкий замах рукою зверху від плеча та енергійний кидок.

Прокоти мяч.

Мета: учити прокочувати й ловити м'яч. Виховувати увагу та розвивати окомір.

Хід гри: Діти сидять на підлозі півколом. Вихователь стає на відстані 2-2,5 м від них обома руками і котить м'яч по черзі кожному. Діти ловлять м'яч обома руками й прокочують його в зворотньому напрямі вихователіві.

Вказівки до гри: Для гри потрібний великий м'яч (15-20 см у діаметрі). М'яч відштовхують і ловлять обома руками

Злови мяч

Мета: учити дітей кидати та ловити м'яч обома руками, орієнтуватися в напрямі руху. Виховувати увагу.

Хід гри: Діти стають у коло. Вихователь з великим м'ячем (діаметр 20-25 см) у середині кола. Після слів "Катю, лови м'яч", кидає його дівчинці, яка ловить і кидає вихователеві.

Вказівки до гри: Вихователь стежить, щоб діти енергійно кидали м'яч обома руками знизу або від грудей і ловили його, витягнувши руки вперед.

Дожені м'яч

Мета: учити дітей бігати і ловити м'яч. Виховувати увагу та витримку.

Хід гри: Діти сидять на стільчиках, на відстані 2-3 кроків накреслено лінію. Вихователь викликає п'ятеро - шестеро дітей, які встають уздовж лінії на певній відстані один від одного. Поруч з ними стає вихователь з кошиком, у якому стільки м'ячів, скільки викликаних дітей. Вихователь проговорює: "Раз, два, три. Біжіть!" і кидає вперед на підлогу всі м'ячі з кошика. При цьому він говорить: М'ячик, м'ячик, не спиняйся.

Куди хочеш повертайся,

А ми будемо гуртом

За тобою йти слідом

Діти біжать за м'ячами. Кожний з них доганяє який-небудь м'яч, ловить його і кладе вихователеві в кошик.

Потім сідають на свої місця і до лінії підходить інша підгрупа.

Вказівки до гри: Коли діти повторять гру кілька разів, її проводять з усією групою відразу. При цьому м'ячі викидати з кошика за кількістю дітей.

М'яч у колі

Мета: учити прокочувати і ловити м'яч. Розвивати окомір та орієнтування в просторі.

Хід гри: Діти сидять на підлозі в колі й за бажанням прокочують м'яч одне одному. Вихователь стоїть поза колом і в разі потреби підказує, кому котити м'яч.

Вказівки до гри: Показати дітям, як прокочувати м'яч, відштовхуючи його обома руками, як ловити його, витягнувши кисті рук уперед. Якщо м'яч відкотився, подати його дітям.

Кинь у річку

Мета: вчити дитину метання вдалину різними руками.

Хід гри: На одній стороні кімнати ставимо на підлогу кольорові кружечки (шнур, приклеює смужку пластиру) - це «берег». У 2-3 метрах від берега розстеляємо простирadlo (велику пелюшку, покривало або яку-небудь тканину), бажано блакитного відтінку - це «річка». Для метання краще використовувати паперові кулі з зім'ятого паперу (вони менше відскакують, ніж пружні м'ячі) - це «камінці».

Кладемо в коробочку 4-6 паперових куль на одну дитину, ставимо їх у виділеному місці і пропонуємо дітям, стоячи на «березі», кидати «камінці» в «річку». Показ вправи і виконання супроводжуємо словами:

До бережка ми підійдемо

Підходять до «берега».

У руки камінчики візьмемо,

Нахиляються і беруть кожною рукою по кульці.

Руку праву піднімемо, Піднімають праву руку вгору.

Камінчик ми в річку кинемо. (Кидають кульку в «річку» правою рукою).

Ручку ліву піднімемо, Піднімають ліву руку вгору.

Теж камінчик ми кинемо. (Кидають кульку в «річку» лівою рукою).

Лобунець Світлана
Володимирівна

м. Вознесенськ
КДНЗ № 5 "Вербиченька"

Рухливі ігри на орієнтування у
просторі

У системі фізичного виховання дітей дошкільного віку значне місце посідають рухливі ігри, які сприяють фізичному, розумовому, моральному та естетичному розвитку дитини. Підкреслюючи виняткове значення ігрової діяльності для всебічного розвитку малят, А. С. Макаренко писав: «Гра має важливе значення в житті дитини, має те саме значення, яке в дорослого має діяльність, робота, служба. Яка дитина в грі, такою з багатьох поглядів вона буде в роботі, коли виросте. Тому виховання майбутнього діяча відбувається у грі».

Рухливі ігри ефективно впливають на розумовий розвиток дитини, допомагають уточнити уявлення про навколишній світ, різні явища природи, поширюють кругозір. Виконуючи різноманітні ролі, Імітуючи дії тварин, птахів, комах, діти на практиці застосовують здобуті знання про життя, поведінку, способи пересування цих тварин.

Під час ігрової діяльності у малят створюються позитивні умови для розвитку уваги, сприймання! уточнення певних понять, творчої фантазії, пам'яті, У процесі гри діти обмірковують, що і як краще зробити, розмовляють між собою, підраховують кількість влучань у ціль, поквцаних гравців. Усе це сприяє розвитку мови, швидкості мислення та кмітливості.

Чітке й швидке виконання рухів, погодженість дій під час гри, особливо коли вона проводиться під музику, формують естетичні почуття дітей, привчають їх помічати красу рухів. Різноманітні шиккування та перешикування в коло, шеренгу, колону вимагають точності рухів, додержання правильної постави, уваги і сприяють розвитку почуття прекрасного.

Рухливі, яскраво оформлені (іграшками, приладдям) ігри, правильна осанка позитивно впливають на естетичне виховання дітей і роблять ігрову діяльність більш захоплюючою, цікавою, змістовною.

Однак рухлива гра як засіб фізичного виховання корисна лише тоді, коли вихователь обізнаний з анатомо-фізіологічними та психічними особливостями дітей кожної вікової групи, з методикою проведення ігор, а також дбає про додержання відповідних санітарно-гігієнічних умов.

РУХЛИВІ ІГРИ НА ОРІЄНТУВАННЯ В ПРОСТОРИ

Де подзвонили

Мета: виховувати витримку та вміння швидко орієнтуватися.

Хід гри. Діти стоять у колі. У середину вихователь виводить дитину і зав'язує їй очі хусточкою. Комусь з дітей, які стоять у колі, педагог пропонує подзвонити.

Дитина, в якої зав'язані очі, показує рукою, звідки долинув звук. Якщо вона правильно покаже, їй розв'язують очі, а той, хто дзвонив, піднімає дзвоник і показує його. Якщо не відгадає, слухає вдруге. Після цього вибирають іншу дитину, і гра повторюється.

Вказівки до гри. Стежити, щоб дитина передчасно не розв'язала хусточку. Можна запропонувати не показувати рукою, звідки долинає звук, а повернутися обличчям.

Знайди прапорець

Мета: виховувати спостережливість, витримку; вчити орієнтуватися в просторі.

Х і д гри. Діти сидять на стільцях із заплющеними очима. Вихователь за кілька кроків від них ховає прапорці. На слова «Шукайте прапорці» діти починають шукати їх. Той, хто знайшов прапорець, бере його і сідає на місце. Коли прапорці знайдено, діти під бубон або пісню ходять з прапорцями. Першою йде дитина, яка раніше від інших знайшла його. Після ходьби гру починають знову.

Вказівки до гри. Спочатку викликати одну дитину, потім четверо - п'ятеро . шукати прапорці (замість них можна ховати кольорові іграшки). Найкраще проводити гру на свіжому повітрі.

Може бути інший варіант цієї гри.

Вихователь тримає два прапорці і звертається до дітей:

Ось у мене у руці Два маленькі прапорці,

Не дивіться, я прохаю.

Діти заплющують очі. Вихователь продовжує:

У кущах їх заховаю,

Хто один хоч прапорець.

Відшукав — той молодець.

Вихователь ховає прапорці за межі стежки (за дерево або кущ) і каже:

А тепер ті прапорці,

Що тримала я в руці,

Розшукати дозволяю!

Діти ходять і шукають прапорці. Вихователь каже:

Хто знайшов їх, в ту ж мить лай до мене підбіжить!

Після того як діти знайдуть прапорці, гра повторюється.

Пілюга Ганна Анатоліївна

м. Миколаїв
ДНЗ № 86 НВК "Чайка"

Методика та використання основних рухів
(ходьба, біг) в рухливих іграх дітей раннього віку

*Я не боюся ще і ще раз говорити:
турбота про здоров'я – це
найважливіший труд вихователя.
Від життєдіяльності, бадьорості дітей
залежить їх духовне життя,
світогляд, розумовий розвиток,
міцність знань, віра у їх сили.
В.О.Сухомлинський*

У системі фізичного виховання дітей дошкільного віку одне з головних місць посідає розвиток основних рухів: ходьби, бігу, стрибків, метання, лазіння тощо.

Основні рухи характерні для повсякденної та трудової діяльності людини. Вони є органічною складовою частиною дитячих ігор, важливим засобом фізичного виховання і становлять необхідну основу для загального всебічного розвитку дошкільнят: допомагають їм глибше пізнати навколишній світ, активно сприймати його, долати труднощі на своєму шляху.

Розглянемо особливості навчання кожного виду основних рухів у дітей раннього віку.

Ходьба – основний спосіб пересування людини у просторі. Вона належить до циклічних локомоторних рухів. Циклічність її складається з чергування кроків лівої та правої ніг, а також погоджених з ними рухів руками. Автоматизований кроковий рефлекс, який є фізіологічною основою ходьби, формується наприкінці першого року життя дитини.

Найбільш характерною особливістю ходьби є постійне одиночне або подвійне опорне положення, тобто доторкання до землі (підлоги) однією або обома ногами. Швидкість ходьби залежить від частоти (темпу) та довжини кроків. Систематичне щоденне тренування дитини у ходьбі рано формує стійку навичку в цьому виді основних рухів. На початку дошкільного віку діти вже досить вільно володіють ходьбою. У наступних вікових групах відбувається удосконалення цього важливого руху.

У багатьох дітей раннього віку під час ходьби спостерігається погана координація роботи рук та ніг, мах виконується прямими руками, причому мах правою рукою часто буває більш енергійним, ніж лівою, нерівномірний темп пересування. Ідучи, діти часто притискують руки до тулуба, недостатньо піднімають ноги від підлоги (човгання ними), не завжди чітко дотримуються зазначеного напрямку, деякі з них дивляться собі під ноги, нахилиють голову, слабо відштовхуються носком наприкінці кроку.

У дошкільників раннього віку особливу увагу приділяють оволодінню координацією рухів рук та ніг під час ходьби, привчають дітей вільно рухати руками, формують навички орієнтування в просторі (не наштовхуватися на предмети, які стоять на підлозі; швидко зупинятися за сигналом вихователя тощо). Привчаючи дітей ходити легко, не човгаючи ногами по підлозі, пропонують їм різноманітні вправи, які сприяють зміцненню м'язів ніг: ходьбу на носках з переступанням через предмети (кубики, м'ячі), високо піднімаючи стегна. Однак ця ходьба не повинна займати багато часу (у межах 20-25 с), тому що у

малюків швидко втомлюються м'язи ніг (особливо при ходьбі на носках) і інтерес до запропонованої вправи зникає. Доцільно чергувати ходьбу з високим підніманням стегна та на носках із звичайною ходьбою. Діти раннього віку недостатньо орієнтуються у просторі, тому їм важко пересуватися у колоні по одному в темпі, запропонованому вихователем. Тому під час ходьби по колу вихователь йде разом з групою (очолює її) і нагадує дітям, щоб вони не відставали одне від одного, не наштовхувалися на дітей, які йдуть попереду (дотримувалися дистанції). У другій половині року ведучим у колоні можна призначити кого-небудь із дітей. Для того, щоб група використовувала всю площу залу (майданчику), на кутах його ставлять для орієнтування кубики (кегли), які група обходить із зовнішнього боку під час ходьби по колу. При виконанні ходьби врозтіч вихователь привчає дітей займати всю площу залу і наштовхуватись одне на одного.

Під час навчання дітей ходьбі в колоні одне за одним, парами, врозтіч під час занять фізичною культурою та в період прогулянок широко застосовують різноманітні ігрові прийоми та рухливі ігри. Наприклад, в іграх «Підемо гуляти», «Потяг» діти ходять невеликими групами без зміни напрямку, потім цілою групою (у колоні одне за одним), змінюючи темп і напрям руху. Для навчання дошкільнят ходьби врозтіч, не наштовхуватись одне на одного, проводяться різноманітні рухливі ігри («Не зачепи предмет», «Знайди свій будинок» та ін.).

Через недостатність розвитку м'язів розгиначів частина дітей раннього віку не може рівно тримати тулуб, часто горбиться. Це може призвести до порушень постави. Тому слід нагадувати їм, щоб діти не опускали голови під час ходьби, не сутулилися. При правильному (рівному) триманні голови випрямляється спина, розширюється грудна клітина.

Головна вимога з боку вихователя у формуванні в дітей цієї навички — навчити їх виконувати ходьбу впевнено, легко, з правильною координацією роботи рук та ніг.

Дітям раннього віку корисна ходьба на носках, п'ятках, зовнішньому та внутрішньому боці стоп, з високим підніманням стегна, з рухами рук вгору та вниз та ін. Ці вправи виконуються у вигляді імітаційних вправ: пройти, як «клишоногий ведмедик», «конячка», «чапля», «лисичка» і та ін. Такі види імітаційної ходьби доцільно чергувати із звичайною ходьбою. Всі ці вправи сприяють розвитку м'язів опорно-рухового апарата, профілактиці плоскостопості і дають змогу сформувати у дітей протягом дошкільного віку міцну навичку ходьби.

Різнорізані вправи з рівноваги (ходьба по мотузці, що лежить на підлозі; дошці, лаві, колоді та ін.), які широко застосовують на заняттях з фізичної культури та під час прогулянок, сприяють удосконаленню навички ходьби в різних умовах та позитивно впливають на формування постави дошкільників.

Біг має ряд загальних структурних рис з ходьбою – циклічність рухів, послідовність їх, перехресну координацію рухів ніг та рук. Однак найхарактернішою ознакою бігу, яка відрізняє його від ходьби, є фаза «польоту» – безопорне положення тіла після відштовхування ногою від землі. У цьому русі тривалість безопорних та опорних фаз майже однакова.

Якщо порівняти з ходьбою, то біг – це більш інтенсивний рух. Робота рук під час бігу також має відмінності від ходьби. Руки дитини зігнуті в ліктях, і мах ними більш енергійний. Біг значно більше навантажує м'язовий апарат, і особливо дихальну та серцево-судинну системи.

Техніка бігу в різному темпі також має свої відмінності. При збільшенні швидкості бігу кут відштовхування стає більш гострим, приземлення здійснюється під кутом, близьким до прямого, збільшуються амплітуда та швидкість рухів ніг та рук. Швидкість бігу, як і ходьби, залежить від довжини та частоти кроків.

Під час бігу діти раннього віку ставлять ногу з п'яти, з поступовим перекатом на всю стопу. При цьому відбувається розворот стоп назовні при ставленні їх на землю, спостерігаються значні бічні коливання тулуба. Координація рухів під час бігу ще недостатньо розвинена у багатьох з них. Характерними для дітей цього віку є дрібні і нерівномірні бігові кроки.

Більшість цих неорганізованих рухів пов'язані в основному з анатомо-фізіологічними особливостями даного віку, тому їх не можна вважати за помилки. Слабкість м'язів опорно-рухового апарата не дає дітям можливості виконати повноцінне відштовхування (з повним випростанням ніг у колінних суглобах) та ставити на землю з носка. За даними наших спостережень, навичка швидкого бігу сформована у 25% хлопчиків та 24% дівчаток четвертого року життя.

Формування навички бігу в дошкільників різних вікових груп відбувається з використанням різноманітних вправ під час занять з фізичної культури, ранкової гімнастики та рухливих ігор. Враховуючи те положення, що біг викликає значне фізіологічне навантаження на організм дитини, вправи та ігри з бігом необхідно чергувати з ходьбою, інтенсивні рухи – з відносним відпочинком (ходьба у повільному темпі та ін.).

При навчанні дітей раннього віку бігу важливо стежити за енергійним відведенням зігнутих у ліктях рук, виробляти вміння бігати у різном темпі, у колоні та врозтіч, не наштовхуватися одне на одного, оббігати предмети, поставлені на підлозі (кубики, кеглі тощо). Багато бігових вправ побудовано на імітації («Конячка», «Лисичка», «Літаки» та ін.) або пов'язано з конкретним завданням вихователя (добігти до прапорця, наздогнати м'яч та ін.). Дітей навчають бігати легко, з енергійними рухами зігнутих у ліктях рук, поступово розвиваючи ритмічність рухів.

Наведу приклад використання основних рухів (ходьби та бігу) в рухливій грі для дітей раннього віку.

Тема: «Подорож до лісу»

Мета: ознайомлення дітей раннього віку з різними видами рухливих ігор (біг та ходьба); формування навичок опанування елементарними рухливими іграми.

Завдання: в ході ігор активізувати мовлення дітей; стимулювати рухову активність, формувати вміння діяти узгоджено.

Методичні прийоми: ігрова ситуація, залучення до ігор казкових героїв.

Хід гри:

1. Організаційний момент:

Вихователь: - Добрий день, мої малята!

Рада з вами я пограти.

Ви у потяг всі сідайте,

В ліс зі мною вирушайте!

Вихователь співає:

«Наш поїзд рушає,

Вагони стучать,

А в поїзді тому

Малята сидять».

Рухлива гра «Потяг»

Мета: вчити дітей ходити й бігати один за одним; розвивати вміння узгоджувати свої рухи з рухами інших дітей; виховувати уважність, відчуття відстані.

Хід гри: діти шикуються один за одним у колону – це «вагончик». Першим у колоні «тепловозом» стає вихователь. Вихователь дає гудок і гравці починають рух вперед, поступово прискорюючи темп, який переходить на біг «Під'їжджаючи до станції (умовного місця), діти на слова вихователя «прийшов, прийшов, прийшов!» знову переходять на ходьбу. На слово «приїхали!» гравці зупиняються, «тепловоз» випускає пару (промовляє «пш-ш-ш»).

2. Основний зміст заняття:

Вихователь: - Ми приїхали в лісок, там побачили дубок.

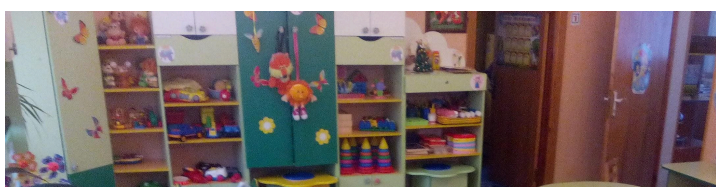
Ще й ялинка та куші, Ой там хтось у нас тремтить.

Це маленьке зайченятко, Де твої мама й тато?

Вихователь: - По лісочку я гуляв, І у лісі заблукав.

Ледь-ледь втік я від лисички, Від рудої, від сестрички.

Рухлива гра «Зайчик та лисичка»

Мета: вчити дітей виконувати рухи згідно зі словами; закріплювати вміння імітувати поведки тварин, бігати урозтіч та присідати. Виховувати уважність.

Хід гри: діти-зайчики сидять на стільчиках. Остеронь від них «лисичка».

Вихователь співає:

«Сірі зайчики сидять,
Довгі вушка в них стирчать.

Ось такі вушка,
Малі сірі вушка.»

Діти слухають і, приклавши долоньки до вушок, показують, які довгі вушка у зайчиків.

Вихователь співає:

«Бігають зайчата, Гарні стрибунята.

Ось такі зайчата, Гарні стрибунята!»

«Зайчики» вільно бігають по кімнаті. Під кінець куплета присідають.

Вихователь співає:

«В лісі лис гуляє, Стрибунят шукає.

Ой, біжіть, зайчата, Гарні стрибунята!»

«Зайчики» тікають, «лисичка» біжить за ними.

Вихователь: - Ледь втекли ми від лисиці.

Ви, зайчата, не баріться. Ви навколо озирніться:

Бачите, та це ж барліг, Хтось хропе там, спати ліг.

Хто це, хто? Мабуть ведмідь, З осені він там хропить.

Рухлива гра «Ведмедик».

Мета: вчити дітей виконувати рухи згідно зі словами; вчити дітей бігати вроздріб та в заздалегідь обумовлене місце. Виховувати уважність, сміливість.

Хід гри: роль ведмедя спочатку виконує дорослий.

Вихователь: - Якимсь ми у ліс ходили І ведмедика зустріли.

На горбочку він лежав, Під ялиночкою спав.

Круг ведмедика ходили, вайлуватого будили.

Прокидайся-но, вставай, і маляток доганяй.

Після цих слів «ведмедик» ловить дітей, які тікають.

Вихователь: - Вибачай, що розбудили. Ось тобі від нас малина.

З'їж її і спати лягай, Усіх нас весною згадай!

А нам час в садок вертатись, Гайда в потяг всі сідати!

Рухлива гра «Потяг»

Мета та хід гри зазначені вище.

3. Підсумок.

Малята, вам сподобалась наша подорож? З ким ми грали? Кого ми зустрічали?

Стельникович Тетяна Василівна

м. Вознесенськ
КДНЗ № 9 “Горобинка”

Організація рухової активності

з дітьми раннього віку

Рухлива гра багатьма авторами визначається як один з основних засобів і методів фізичного виховання і використовується в переважно на етапі закріпленні та удосконаленні рухових навичок. Цінність її полягає у тому, що рухлива гра викликає позитивні емоції, почуття задоволення, життєрадісність, активність, добре впливає на психічний та фізичний розвиток дошкільника, сприяє збагаченню рухового досвіду дитини.

Рухлива гра – це усвідомлена, емоційна діяльність дітей, спрямована на досягнення розумової ігрової мети. Крім цього, рухлива гра – це активна рухова діяльність дітей. Основоположник теорії фізичного виховання П. Лесгафт стверджував, що гра – це засіб, в якому діти проявляють свою самостійність під час розподілу ролей і дій у процесі гри.

Які ж види рухливих ігор використовуються при роботі з дітьми? Є кілька класифікацій видів рухливих ігор залежно від ознаки, що покладена в основу тієї чи іншої класифікації. Насамперед це рухливі ігри з простими та складними правилами. В іграх з простими правилами саме правило підказує її дії у грі: «Потяг», «Коники». У цих іграх всі діти виконують рухи, їх варто використовувати у роботі з дітьми молодшого дошкільного віку. Складні правила вимагають певного способу дії та часу. На кожне слово чи сигнал дитина виконує певні рухові дії.

Практична організація рухливих ігор на прогулянці.

Мета: ознайомлення дітей раннього віку з різними видами рухливих ігор; удосконалювати у дітей біг в одному напрямку; вправлятися з ходьби, бігу один за одним, розвивати спритність та швидкість.

Завдання: В ході ігор активізувати мовлення дітей, виховувати любов до природи, стимулювати рухову активність, формувати вміння діяти узгоджено.

Методичні прийоми: ігрова ситуація, залучення до ігор казкових героїв.

Хід гри

I. Організаційний момент.

- Дорогі діти!

Зима - це чарівна пора. Скільки всього цікавого відбувається в цей час року. Це і свята, які ми з нетерпінням чекаємо, це і краса природи і різні спортивні розваги, катання на санях, лижах і ковзанах. А Вам подобається цей час року?

Діти: Так!

- Ходімо одягатися.

II. Основний зміст заняття.

- Які Ви молодці! Як швидко одяглися. Подивіться, а ось і саночки нас чекають. Давайте покатаємося. Робимо великий потяг.

Рухлива гра «Потяг»

Мета гри: Розвивати у дітей вміння виконувати рухи за звуковим сигналом, закріплювати навички шиккування в колону. Вправлятися з ходьби, бігу один за одним.

Хід гри

Діти шикуються в колону з одного боку майданчика. Перший – паровоз, інші вагони.

Вихователь дає гудок, діти починають рухатися вперед (без зчеплення). Спочатку повільно, потім швидше, поступово переходячи на біг, вимовляють «Чу – чу – чу!». «Потяг під'їжджає до станції» - каже вихователь. Діти поступово сповільнюють темп і зупиняються. Вихователь знову дає гудок, рух потяга поновлюється.

Рухлива гра «Горобчики та кіт»

Мета гри: Розвивати у дітей вміння розміщуватися в просторі та рухатися в колективі, не наштовхуючись один одного. Діяти за сигналом, вправлятися: зі стрибків в глибину; з місця в довжину; зі швидкого бігу.

Хід гри

Діти знаходяться вздовж стін: на лавках, на великих кубах або в обручах. Це горобчики «на даху або в гніздах». Неподалік сидить кішка – вихователь.

- «Горобчики полетіли!» - каже вихователь. Горобчики зістрибують з даху, розправивши крила – руки в сторони. Бігають врозтіч по всьому приміщенню. «Кішка спить». Прокидається, промовляє: «мяу – мяу!», біжить наздоганяти горобчиків, які ховаються, зайнявши свої місця. Спійманих горобчиків кішка відводить до себе в будинок.

Рухлива гра «Вовк і зайці»

Мета гри: удосконалювати вміння бігати з підстрибуванням; виховувати увагу, витриманість.

Хід гри

На одному боці майданчика перед накресленою лінією стоять діти. На протилежному боці за «деревом» сидить «вовк».

Вихователь:

В лісі весело гуляємо, Бігаємо і стрибаємо, Зайця, білочку шукаємо.

Діти розходяться, бігають, а на слова «Зайця, білочку шукаймо», діти нахиляються, присідають.

Вихователь:

Діти, поспішайте, Вовк за деревом,- Тікайте!

Діти біжать за лінію, а «вовк» ловить їх. Гра повторюється до тих пір, поки «вовк» не переловить усіх учасників.

Рекомендації до гри.

Діти мають ходити, бігати в різних напрямках, не наштовхуватися одне на одного, а також підходити ближче до «вовка».

Вихователь: Вовчику, дітки! Скільки снігу у нас, а давайте згадаємо його властивості: сніг у нас холодний, білий, мокрий, розтає.

Сніг пухнастий і сріблястий, Стежки засипає,

І сніжиночка маленька У танку кружляє.

III. Підсумок.

Молодці дітки! Вам сподобалося? Скільки всього цікавого ми дізналися. Зустріли доброго друга Вовчка. Він погрався з нами в багато захоплюючих ігор, якими можна займатися в зимовий час року. Але нам час повертатися.

- До побачення Вовчику! Обов'язково приходь до нас у гості, ми завжди будемо тобі раді. (Діти прощаються з Вовчиком).

- Дітки, наш потяг повертається до нашої затишної кімнати в дитячому садку.

(Діти шикуються за вихователем по звуковому сигналу починають просуватися вперед до садочку).

Трофімова Марія
Станіславівна

м. Миколаїв
ДНЗ №118

Рухливі ігри з дітьми раннього віку на розвиток повзання та лазіння

Вправи з повзання і лазіння відносять до циклічних рухів. Процес їх виконання має короткочасну повторність елементів: перемінні рухи рук та ніг при лазінні по гімнастичній стінці та повзанні по підлозі. Повзання формується на першому році, а лазіння на другому році життя дитини. Спочатку діти повзають на животі, а потім в упорі стоячи на долонях та колінах. При виконанні лазіння поступово діти засвоюють циклічність у рухах рук та ніг. Приставний крок поступово змінюється на перемінний (однойменний та різнойменний способи).

Вправи з повзання та лазіння мають велику користь для дітей. У їх виконанні беруть участь великі м'язові групи (спини, живота, ніг і рук). Ці вправи супроводжуються значно більшим фізичним напруженням, ніж інші основні рухи, і сприяють підвищенню фізіологічних функцій органів і систем дитини. Вправи з лазіння позитивно впливають на виховання сміливості, рішучості, спритності, координації рухів, допомагають перебороти відчуття страху перед висотою.

Діти раннього віку охоче повзають, проте впевнено оволодівши цим рухом припиняють ним користуватись. Тому для вправ у повзанні малюкам необхідно створювати ігрові ситуації, пропонувати цікаві завдання. Наприклад, вихователь ставить за перешкодою яскраву іграшку, пропонує дітям доповзти до неї та пограти, слідує, щоб діти не опускали голову, пропонує їм дивитися на іграшку, яка знаходиться попереду. При повзанні на ступнях та долонях діти можуть дивитись на підлогу перед собою. Починаючи повзання, зігнуто праву ногу підтягують під груди, ліву руку одночасно з цим висувають вперед і тіло переміщують вперед до повного випростання лівої ноги. Після цього підтягують до грудей ліву ногу, праву руку висувають вперед і тіло переміщують вперед до повного випростання правої ноги. Потім рух відбувається в такому самому порядку. Повзати можна на колінах і кистях, а також на колінах і ліктях. Пересування рук і ніг під час повзання може виконувати однойменним і різнойменним способами. При різнойменному способі спочатку висувають ліву руку й праву ногу, а потім праву руку й ліву ногу. При однойменному способі одночасно рухаються права рука і права нога, потім ліва рука й ліва нога. Дітей раннього віку навчають повзати обома способами. Вправи з повзання поєднують з рухами, які сприяють випрямленню тулуба. Наприклад, після повзання під дугу встати, підняти руки через сторони вгору й сплеснути в долоні над головою або підстрибнути на обох ногах. Діти раннього віку повинні оволодіти вправами у підлізанні під дугу (мотузку) та пролізання в обруч. Підлізаючи й пролізаючи грудьми вперед, дитина підходить до обруча, ступає крок вперед, присідає, просуває вперед голову й тулуб, потім – другу ногу. При підлізанні та пролізанні боком дитина повертається лівим або правим боком, робить широкий крок вперед, нахилиється, просуває вперед голову й тулуб, а після цього – другу ногу.

Вихователь заохочує правильне ритмічне чергування рухів рук та ніг, бажання дітей активно діяти. Спочатку діти повзають так як їм зручно, - на ступнях та долонях, на колінах і долонях, боком. По мірі засвоєння вводиться ускладнення - триматись прямого

направлення, повзти по доріжці, обмеженої лініями, шнурами. Дітям, які легко впорались з завданням, вихователь збільшує відстань, пропонує пролізти по дошці, покладеній на землю. Це вже важче, руки та ноги не можна розставляти широко, намагаючись зберегти рівновагу. Вправи в повзанні ускладнюються введенням додаткових перешкод - колоди, лави, дуги. Вихователь допомагає порадою, як краще виконати ці рух, - нижче нагнутись під дугою або гілкою.

Особливість дітей раннього віку складається в їх прагненні наслідувати один одного, та прагненні до активного руху. Тому, під час організації повзання необхідно намагатися збільшити, наскільки дозволяють умови, кількість одночасно діючих дітей, звертати увагу на тих, хто добре виконує рухи.

Лазіння дається дітям складніше. Багато бояться висоти і тому влізають на перші дві щаблини і зупиняються. Спочатку вихователь схвалює ці боязкі спроби, стимулює подальше оволодіння рухом, пропонує влізти ще на одну щаблину вище.

Лазіння не включається до фізкультурних занять, тому що при його організації мала моторна щільність заняття, дітям доводиться довго чекати. Вихователь організовує лазіння поза заняттям з 2-3 дітьми, підбадьорюючи їх дії, сам знаходиться поруч. Добре, коли по одній драбинці лазять дитина, яка впевнено пересувається і така, яка виконує рух нерішуче. Приклад однолітка оказує позитивний вплив. Багато дітей влізши, бояться спуститись вниз.

Важливо допомогти дитині подолати страх, висловити впевненість в тому, що в неї все вийде. В цей час вихователь не звертає увагу на помилки, наприклад, на неузгодженість рухів рук та ніг. Лазіння по гімнастичній стінці та драбинці потребують від дітей певного рівня розвитку м'язової сили,

спритності та уваги. Ці якості ще недостатньо розвинуті у малюків. Тому ці вправи виконуються у довольному для дитини темпі.

Рухлива гра «Доповзай до брязкальця»

Мета: вчити дітей проповзати в упорі стоячи на колінах і кистях рук на відстань 4-5; виховувати інтерес до спільних дій з однолітками.

ХІД ГРИ

Діти стоять уздовж однієї зі стін кімнати. Перед ними на відстані 4-5м на підлогу покладені брязкальця.

Вихователь пропонує дітям проповзти в упорі стоячи на колінах та кистях рук до брязкальця, взяти його, підвестися, побрязкати ним над головою,

покласти брязкальце на підлогу й повернутися на своє місце.

Рухлива гра «Проповзи у ворітця»

Мета: вчити дітей проповзати в упорі стоячи на колінах і кистях рук на відстань 4м, підлізати під дугу заввишки 30-40 см; спонукати дітей до самостійності у процесі виконання рухів.

ХІД ГРИ

Діти розташовуються вздовж стіни. На відстані 2 м від них стоять дуги – ворітця. Ще далі (2 м) знаходиться стійка із сіткою, біля стійки на підлозі лежить м'яч.

Вихователь пропонує 3-4 дітям проповзти в упорі стоячи на колінах і кистях рук до дуги, підлізти під неї, проповзти до м'яча, підвестися, підняти м'яч двома руками й опустити його в сітку.

Рухлива гра «Будь обережним»

Мета: вчити лазити по похилій дошці, один кінець якої піднятий на висоту 20 см, вгору й опускатись униз зручним для дитини способом, сходити з підвищень; спонукати до вияву самостійності у руховій активності.

ХІД ГРИ

Вихователь: « Діти, зараз ви будете лазити по дошці, будьте обережними, не поспішайте. Лазити можна так, як вам зручно».

Діти по черзі виконують вправу в індивідуальному темпі. У разі потреби вихователь підтримує дитину, надає їй допомогу, стежить, щоб діти не поспішали при сходженні з дошки.

Рухлива гра «Мавпочки»

Мета: вчити дітей лазити по гімнастичній стінці вгору (до 1,5 м) та опускатись униз зручним для дитини способом; спонукати до вияву наполегливості, самостійності у руховій діяльності.

ХІД ГРИ

Вихователь пропонує дітям (мавпочка) піднятися на дерево за фруктами. Для цього треба по одному або по двоє підійти до гімнастичної стінки, стати обличчям до неї і піднятися на 3-4 рейки, починаючи з першої. Вихователь стежить, щоб під час лазіння діти не пропускали рейок, ставали на кожну з них, переставляли руки з рейки на рейку усе вище.

Сюжетні ігри

У ранньому віці особливого значення набувають ігри -заняття з лялькою. Саме вони дають змогу дитині практикуватися в активному мовленні, збагачувати словниковий запас, опановувати соціальні моделі поведінки, закріплювати навички самообслуговування, засвоювати знання та вміння. Для малюка до трьох років лялька - це, певною мірою, він сам, його одноліток. У його свідомості вже сформувалося уявлення про ляльку як іграшку, що уособлює людину. Тож бавлячись з нею, він мовби програє різні життєві ситуації, засвоює моделі поведінки, вправляється у мовленні. У сюжетній грі є місце і наслідуванню, і відтворенню, і уяві. Розвиток мовлення, попередній ігровий досвід сприяють розвитку гри дітей.

У ранньому дитинстві весь вільний час діти зайняті грою. Гра – унікальна діяльність малюка, а також засіб його виховання і розвитку. Практично всі ігри сприяють розвитку уваги, сприйняття, мислення, уяву, мови. Але тільки ігри з лялькою - образом людини - дозволяють дитині пізнати, зрозуміти і освоїти складну систему побудови відносин з дорослими і дітьми, присвоїти ціннісні норми моральної поведінки, проявити творчість.

Сюжетна гра виникає не відразу, протягом раннього віку вона просто проходить кілька етапів розвитку. Становлення основних елементів гри відбувається наступного року життя дитини. Перші ігрові дії дитина робить під керівництвом дорослого: підносять ложку до роти ляльки, причісує її, заколисує. Спочатку він зле жартує над невеликою кількістю іграшок, дедалі частіше з тими, дії з якими йому показала мама чи бабуся. Поступово коло ігрових предметів розширюється, виникає перенесення дій зі одного предмета інші, схожі нею. Тож якщо на рік дитина вкладає спати лише ту ляльку, яку заколисувала мама, то кілька днів він починає робити те саме коїться з іншими іграшками, що є у його ігровому куточку.

Сюжетна гра - ефективний засіб не лише всебічного розвитку дитини, а й чудова можливість психологічного розвантаження. Діти позбуваються негативних емоцій, набувають психологічної стабільності, програючи певні ситуації, пов'язані з відчуттям напруженості, страху, агресивності, збентеження. Вони реально діють, усе емоційно сприймають, соціального досвіду, учаться взаємодії з іншими дітьми. У куточку має бути такий ігровий матеріал: іграшки «персонажі» та іграшки - «предмети оперування» (різноманітні ляльки, фігурки людей і тварин, а також ігровий матеріал - атрибути якогось персонажа); іграшки «маркери(знаки) ігрового простору». Універсальні ігрові макети мають бути розташовані в місцях, доступних дітям; вони легко переносяться.

Улюбленими іграми дітей раннього віку є ігри з лялькою. Лялька для дітей «жива істота». З дітьми 3-го року життя проводять такі ігри з лялькою: «У ляльки день народження», «У ляльки новосілля», «Лялька захворіла», «Навчимо ляльку мити посуд» і ін.. Лялька являє собою образ людини. Початковий соціальний інтерес до людини формується в реальних життєвих умовах, а в грі він закріплюється.

Сюжетна гра малят триває недовго: на 2-му році життя - від 3 до 10 хв., на 3-му році – дитина може не відволікаючись, грати до 30-40хв.

Ці ігри не разом, а поруч. В іграх поруч, в перших ділових контактах виховується інтерес не тільки до дій, але і до особистості іншого.

Основними видами ігор -занять, що проводяться з дітьми раннього віку, є:

- ігри -заняття з сюжетними іграшками;
- ігри -заняття з будівельним матеріалом;
- інсценування сюжетів літературних творів.

Дудник Олена Михайлівна

м. Миколаїв
ДНЗ № 64 “Барвінок”

Сюжетна гра, як засіб соціалізації дитини

У ході соціально-історичного розвитку людства гра набула величезного значення

для формування особистості дитини та оволодіння нею досвідом взаємодії з навколишнім світом. Саме гра є засобом підготовки дитини до «дорослого» життя, її соціалізації, морально-етичного виховання.

В грі дитина активно пізнає навколишній світ, стосунки між людьми, правила і норми поведінки, усвідомлює свої можливості, взаємозв'язки з іншими тощо.

Якщо у реальному житті дошкільники здебільшого орієнтовані на спілкування з дорослими, то у грі вони взаємодіють насамперед одне з одним. На поведінку дошкільників впливає як партнер по грі – його ставлення до ігрового завдання, інших учасників, так і сама ігрова діяльність, яка потребує від дітей спрямованості одне на одного й актуалізує у них морально-етичні норми взаємодії.

Взаємодія з однолітками є одним з важливих чинників для формування морально-етичних рис особистості, оскільки така взаємодія не лише сповнює життя дітей новими враженнями, але й є джерелом їхнього власного соціального досвіду. Вона впливає на розвиток подальших стосунків малюків з людьми, які їх оточують. Так, уже з двох років діти вступають у соціальні стосунки між собою: спілкуються одне з одним на зрозумілій для них мові слів і жестів, діляться іграшками, проявляють співчуття, якщо товариш упав або забився тощо. Разом з тим, діти раннього віку граються поряд, бо ще не вміють гратися разом. Намагання вступити у взаємодію з ровесниками часто закінчуються невдачею: діти штовхаються, смикають одне одного за волосся, відбирають іграшки. Це зрозуміло, адже малюки ще не вміють погоджувати свої дії з діями інших. Але якщо навіть одна дитина починає виконувати елементарні ігрові дії, наслідуючи дорослих, то й інші діти починають цікавитися ними.

З огляду на ці особливості малюків дорослим необхідно створювати умови для формування у дітей раннього віку доброзичливих стосунків з ровесниками, уміння входити в контакт з однолітками, виявляти емоційно-позитивні дії щодо інших дітей.

Найнеобхіднішою умовою успішного проведення сюжетних ігор є уміння вдало зайняти ігрову позицію, яка базується на здатності переходити із реального плану в ігровий відчувати радісний внутрішній стан дитинства. Уміння “скинути з себе все доросле”, викликає довір'я у дітей, стати керівником, радником, який сприймається як здатний усе зрозуміти товариш – в цьому полягає майстерність організатора сюжетних ігор.

Сюжетна гра-заняття «Лялька Даша захворіла»

Програмовий зміст. Продовжувати закріплювати знання дітей про працю лікаря; продовжувати розвивати комунікативне ситуативне мовлення, вживати слова спрямовані на налагодження контактів з дорослими та однолітками; розуміти слова якими передається характер взаємин людей (піклування, доглядати, допомагати, жаліти, готувати, прасувати)

Словник: лікар, захворіла, жар, лікує, ставить, термометр, ліки, пігулки, мікстура, вітаміни, фонендоскоп, аптечка.

Обладнання: ліжечко з постіллю, стільчик, телефон, лялька, набір «Маленький лікар», шапочка і халат лікаря, ліки, ложечка, набір чайного посуду.

Хід гри

Діти заходять в групу, вітаються з гостями.

Вихователь: Діти, вже на дворі давно день, а наша лялька Даша ще лежить в ліжку.

Дашо, вставай! (Діти промовляють разом з вихователем)

Вихователь нахиляється над ліжком, торкається голівки ляльки.

- Ой, яка гаряча? (версії дітей)

- Чому вона захворіла? (версії дітей)

- Що потрібно зробити? (викликати лікаря)

- Чи можна одразу давати ляльці ліки? (версії дітей)

- Як викликати лікаря?

Вихователь пропонує дитині подзвонити по телефону, викликати лікаря і пояснити чого ми його викликаємо.

(Добрий день. Нам потрібен лікар, лялька Даша захворіла у неї висока температура. Приїздіть, будь ласка, скоріш).

Вихователь пропонує іншій дитині бути лікарем.

Дитина одягає білий халат, шапочку, бере лікарську валізку.

- Добрий день! Тут хвора? Лікаря викликали?

Діти показують йому хвору ляльку. Пояснюють, чого викликали лікаря.

Лікар оглядає ляльку, просить відкрити рота, дивиться горло, слухає фонендоскопом, вимірює температуру, виписує ліки, пропонує дати ляльці чай з малиною, або молоком з медом, тепло вкрити.

Вихователь: Діти, а де взяти ліки? (версії дітей)

Вихователь пропонує: одній дитині працювати в аптеці;

другій – купити там ліки, які призначив лікар;

третьій – зробити чай з малиною.

Вихователь: Лікарю, а якщо ляльці стане ще гірше, що робити?

Лікар: Треба буде забрати її до лікарні і лікувати там. Викликаєте швидку, вона і привезе ляльку до лікарні.

Дії дітей: - продає ліки; - купує ліки; - заварює чай; - при піднімає ляльку з ліжка, щоб дати ліки; дає ліки, запитує чи не болить голова; - вимірює температуру; - вкриває ковдрою.

Вихователь: Нехай наша лялька Даша відпочине і поспить. Давайте тихенько заспіваємо їй колискову:

Люлі, люлі, люлі, прилетіли гулі,

Сіли гулі воркотати

Нашу Дашу колихати

А-а-а-а...

Вихователь: Що ми робили, коли дізналися, що лялька Олена захворіла?

Хто приходив до хворої ляльки?

Що робив лікар?

Як радив доглядати хвору ляльку?

Де потрібно купувати ліки?

Захарченко Інна Володимирівна

м. Миколаїв
ДНЗ №64 “Барвінок”

Роль сюжетної гри з лялькою в
розвитку мовлення дитини раннього
віку

Не потребує доведення істина: найефективніша форма навчання дітей - гра. Про неocenенне значення гри в житті дитини вже писано й говорено багато, та все ще не розгадані її таємниці. Будучи незамінною помічницею педагога, гра залишається для нього загадкою, тим самим вільним птахом, що в руки не дається і в клітці не співає. Невдале слово, необережний рух, - і насторожується полохливий птах, замирає дитяча фантазія, згасає гра.

У ранньому віці особливого значення набувають ігри -заняття з лялькою. Саме вони дають змогу дитині практикуватися в активному мовленні, збагачувати словниковий запас, опановувати соціальні моделі поведінки, закріплювати навички самообслуговування, засвоювати знання та вміння. Для малюка до трьох років лялька - це, певною мірою, він сам, його одноліток. У його свідомості вже сформувалося уявлення про ляльку як іграшку, що уособлює людину. Тож бавлячись з нею, він мовби програє різні життєві ситуації, засвоює моделі поведінки, вправляється у мовленні. У сюжетній грі є місце і наслідуванню, і відтворенню, і уяві. Розвиток мовлення, попередній ігровий досвід сприяють розвитку гри дітей.

Здебільшого ігри малюків виникають під впливом зорових образів: дитині потрібен приклад для наслідування. Дії, яким потрібно навчити малюка, вихователь може виконати з лялькою та з іншими іграшками.

На іграх - заняттях з лялькою розігруються різні сюжети, знайомі дітям з власного життя (годування ляльки, укладання її спати, підйом після сну, купання, прогулянка, лікування, запрошення в гості до ляльки іграшкових тварин тощо).

Орієнтовна тематика ігор з лялькою

“Зустріч ляльки”, “Догляд за лялькою”, “Підготуємо кімнату для ляльки”, “Укладання ляльки спати”, “Лялька прокинулася”, “Лялька робить зарядку”, “Переодягання ляльки в нове плаття”, “Годування ляльки обідом”, “Збори ляльки на прогулянку”, “Купання ляльки”, “Прання лялькової білизни”, “Напоїмо ляльку чаєм”, “Виліпимо для ляльки пригостання”, “Навчимо ляльку мити посуд”, “Зшиємо ляльці плаття”, “В ляльки іменини. Приготуємо дарунки”, “Менший брат ляльки Каті”. Всього основних ігор -17, а ігрових ситуацій може бути набагато більше.

Знання і вміння, засвоювані на заняттях, мають бути міцними й стійкими настільки, щоб діти могли застосовувати їх у самостійних іграх. Отже, кожне заняття варто повторити від 2 до 4 разів, а деякі сюжети і 5-7. Сюжетна гра має викликати у малюків позитивне ставлення, радість, задоволення.

Протягом року вихователь може спланувати і провести ігри з таких тем: “Лікування ляльки”, “Перший день ляльки в дитячому садку”, “До ляльки приходять гості”, “Лялька грає” і т. ін. У процесі гри “Догляд за лялькою” діти вчаться піклуватися про ляльку. У грі “Лялька захворіла” гравці викликають до хворої ляльки лікаря, який оглядає ляльку, слухає її, виписує рецепт, радить чай з малиною і тепло накритися. Діти співпереживають ляльці, проявляють увагу, ласку при догляді за нею. У серії ігор “До ляльки приходять гості” діти вчаться зустрічати гостей, пригощати їх пирогом. У грі - занятті “Прання білизни ляльки” вихователь спонукає дітей до виконання елементарних трудових дій, формує звичку

тримати в чистоті ляльковий одяг. У ранньому віці діти знайомляться з оточуючими їх предметами шляхом наочно - почуттєвого накопичення досвіду, тому вихователь використовує на заняттях прийоми наочності: показує ляльку, дає можливість погратися нею, взяти на прогулянку. Однак все, що дитині показують, має бути підкріплено словом. Від цього сприйняття дитиною предметів і дій стає більш точним, конкретним.

Коли вихователь називає предмет, його якості або дії з ним, малюк отримує не тільки зорові враження, а й вловлює на слух словесне позначення цих вражень. На запитання: "Для кого я прасую сорочку?" він повертається в той бік, де перебуває лялька, показує на неї рукою і називає "Для ляльки". Це означає, що в дитини встановлюється зв'язок між предметами і явищами дійсності і вона активно позначає його словами.

У міру того, як дитина опановує мову, вона не лише дізнається, розрізняє предмети, але й називає їх. З дітьми необхідно говорити короткими фразами,

тому що довгі, багатослівні пояснення недоступні для розуміння дітям раннього віку. Важливу роль при цьому грають чіткість, правильність промовляння, виразність, емоційність мови. Оскільки діти цього віку ставлять мало запитань дорослим, на заняттях варто частіше звертатися із запитаннями до самих вихованців.

У гри-занятті з лялькою дітей об'єднують по підгрупах (8-12 чоловік). Після гри - заняття їм пропонується пограти в ігровому куточку протягом 30 хв. з іграшками. Діти, наслідуючи баченому в іграх-заняттях, намагаються перенести їх сюжети в самостійні ігри.

Тривалість ігор - занять різна - від 10 до 20 хв. Вона залежить від уваги, зацікавленості, кількості ігрових дій, сюжетів, складності виконання дій, кількості задіяних іграшок, а головне - від умінь дітей грати.

Орієнтовний перелік іграшок та атрибутів

До ігор - занять потрібно готуватися заздалегідь, підбирати відповідні іграшки:

ляльки (брат, сестричка, бабуся);

меблі відповідного лялькам розміру (стіл, стільці, шафа, холодильник, буфет);

посуд (чайний, кухонний, для їдальні); предмети догляду за лялькою, побутові речі (ванночка, відро, праска);

візочки, машинки, санчата, гоїдалки, коники (для прогулянок з лялькою).

Ляльці шиється одяг (сезонний, щоденний, святковий, білизна), підбирається взуття. У ляльковому куточку або на полиці шафи має бути всілякий ляльковий одяг. Тоді діти мають можливість по ходу гри міняти ляльці костюм. Вихователь в ході ігор привчає дітей вішати і класти одяг на певне місце. В ляльки має бути пальто з крупними гудзиками, щоб діти легко розстібали і застібали їх. Одягаючи ляльку, дитина вчиться самообслуговуванню.

Орієнтовний перелік одягу для ляльки:

Влітку в ляльки мають бути 2-3 щоденних сукні з короткими рукавами, шкарпетки, туфлі, декілька комплектів білизни (сорочка, труси, майка), панамка, 1-2 святкові сукні.

Восени - пальто без хутряного коміра, куртка, брюки, шапочка, колготки.

Взимку - брюки, колготки, валянки, пальто з хутряним коміром, тепла шапка, шарф, тепла сукня, в'язана кофта.

Навесні - плащ або пальто, колготки, косинка або шапочка, легка сукня, куртка, брюки туфлі.

Для прогулянок з лялькою потрібно мати коляски, машини, санки, гойдалки, конячки. Вихователь продумує відповідні іграшки до теми ігор -занять.

Самостійні ігри з ляльками можуть тривати 40-50 хв. Діти грають в "лікарню", "в сім'ю", "в дитячий садок", "збори в гості", "іменини", "подорожі", беруть на себе роль мами, сестри, лікаря, гостя, вихователя. Вони супроводжують свою гру мовою. Змінюється відношення дітей до ляльки. Вона стає улюбленою іграшкою. Діти виражають свої відчуття до ляльки, всіляко піклуючись про неї. Навчаючи ляльку діяти, вони одночасно навчаються діяти самі.

В іграх з ляльками чітко просліджується спрямованість на доброзичливість, дружбу, взаємодопомогу. Отже, сюжетні ігри з лялькою є важливою частиною педагогічного процесу у групі раннього віку. Використовуючи ці ігри, вихователь розвиває мовлення дітей, як засіб спілкування з дорослими та однолітками, активізує словник, розвиває комунікативні навички за допомогою дій з іграшками та самого ігрового процесу.

Сюжетна гра "Іменини у ляльки Катерини"

Мета: Збагатити і уточнити уявлення дітей про те, як треба зустрічати гостей та пригощати їх. Вчити малят послідовно виконувати ігрові дії (сервірувати стіл, пригощати гостей, розважати їх, ввічливо прощатися).

Формувати вміння дітей використовувати посуд за призначенням, учити правильно знаходити посуд для чаювання.

Розвивати емоційну сферу дітей, слухове, зорове сприйняття, наочно - дійове мислення. Закладати основи моральних почуттів: чуйності, поваги, доброти, ввічливості.

Розвивати навички ігрової взаємодії у дітей.

Сприяти зближенню дітей на основі радості від спільних ігрових дій один з одним.

Розвивати активне мовлення дітей. Поповнювати їх словниковий запас словами -назвами посуду. Вправляти у вживанні ввічливих слів, у називанні свого імені, імені своєї ляльки. Учити використовувати в мовленні узагальнюючий іменник "посуд".

Виховувати культуру поведінки за столом, охайність, вміння бути гостинними під час прийому гостей.

Словник: посуд, чашка, блюдце, чайник, серветниця, цукорниця, гості, чаювання.

Попередня робота: святкування днів народження дітей у групі; бесіди з дітьми про правила поведінки за столом; розглядання сюжетних картинок; вивчення ввічливих слів, віршів, пісеньок; спостереження за тим, як сервірує стіл няня.

Обладнання: велика лялька Катерина, маленькі ляльки для кожного малюка, іграшковий стіл, поряд -

стіл, на якому розкладений посуд (кухонний, столовий, чайний), скатертина, серветниця з серветками, чайник, цукорниця, торт, цукерки, тістечка, яблука, музика для танцю дітей.

Хід гри:

- Діти заходять до групової кімнати з ляльками.
- Вихователь: Доброго ранку, сонце привітне!
Доброго ранку, небо блакитне!
Доброго ранку, в небі пташки!
Доброго ранку, усі малюки!
- Вихователь бере до рук велику ляльку Катерину. Лялька вітається з дітьми, говорить, як її звати і що вона хоче подружитися з дітьми.
- Діти теж вітаються, називають своє ім'я та ім'я своєї ляльки ("Я -Сашко, а мою лялечку звуть Тетянка ").
- Вихователь: Малята, ви помітили, що лялька Катерина дуже гарна, чепурна?
- У неї сьогодні день народження і вона запрошує нас до себе на свято.
- Вихователь: Хто з вас знає , що приносять гості на день народження?
- Діти: Подарунки.
- Вихователь: А що можна подарувати?
- Діти: Іграшку , пісеньку, квіти, віршик.
- Вихователь: Давайте заспіваємо нашій Катрусі пісеньку і поведемо з нею хоровод.
- Катерина сидить на стільчику, а діти водять хоровод і співають пісеньку "Каравай" .
- Вихователь: А що ще ми можемо подарувати Катрусі?
- Діти: Віршик.
- Вихователь: Зараз Вероніка прочитає віршик про посмішку, тому що на день народження завжди всі приходять у гарному настрої, з посмішкою.
- Дитина читає віршик.
 - Діти: Можна ще заспівати пісеньку.
Дитина співає "Пусть бегут..."
- Лялька Катруся дякує малятам за подарунки і запрошує всіх дітей до столу. Діти з ляльками сідають за стіл.
- Вихователь: Діти, давайте допоможемо Катерині сервірувати стіл, щоб вона могла погостити гостей солодощами.
- Вихователь: Спочатку на стіл постелимо скатертину , поставимо серветницю з серветками, цукорницю, торт, цукерки, тістечка, яблучка.
- Вихователь: Потім на стіл треба поставити лише той посуд, який потрібен для чаювання.
- По черзі за запрошенням вихователя діти знаходять потрібний предмет посуду. Якщо предмет правильно дібраний, усі плескають у долоні, у разі помилки - погрожують пальчиком.
- Вихователь: Оленко, що ти поставиш Катрусі на стіл ? Я поставлю це, - каже Оленка.
 - Як це називається? Чашка. З неї п'ють чай.
- Діти плескають у долоні. Оленка ставить чашку на стіл перед лялькою Катериною.
- Вихователь запрошує наступну дитину.
- Вихователь: Сергійку, що ти поставиш на стіл Катрусі? Я поставлю це, - каже Сергійко.
 - Як це називається? Блюдце. На нього ставлять чашку, а ще з нього їдять торт.
- Діти плескають у долоні. Сергійко ставить блюдце на стіл перед лялькою Катериною.
- Вихователь запрошує наступну дитину.
- Вихователь: Іванку, що ти поставиш на стіл Катрусі? Я покладу це, - каже Іван.
 - Як це називається? Чайна ложка. Нею розмішують цукор у чашці з чаєм.
- Діти плескають у долоні. Іванко кладе ложку на стіл перед лялькою Катериною.
- Вихователь запрошує наступну дитину.
- Вихователь: Петрику, що ти поставиш на стіл Катрусі?

- Я поставлю це, - каже Петро.
- Як це називається? Чайник. У ньому заваримо чай.
- Діти плескають у долоні. Петрик ставить чайник на стіл.
- На прохання вихователя діти знаходять у такий спосіб усі предмети, які потрібні для чаювання (чашки, блюдця, чайні ложки для кожної ляльки, запрошеної у гості, чайник), правильно їх називають та розставляють на столі.
- Вихователь: Діти, як можна одним словом назвати те, що ми з вами поставили на стіл? Діти: Посуд.
- Вихователь: Посуд для чаювання називають чайним посудом.
- Вихователь: Молодці, правильно поставили чайний посуд на стіл. Можна починати частвування.
- Вихователь нагадує дітям про правила поведінки за столом.

Вихователь показує процес годування ляльки. Наливає чай в чашку, кладе ложкою цукор та перемішує нею чай. Дає ляльці попитувати чай. Потім ложкою бере шматочок торта, несе його до рота ляльки. Потім знов дає ляльці чай. Пригощає ляльку цукеркою.

Самостійна гра дітей:

- Діти за прикладом вихователя годують своїх ляльок тортом, цукерками, дають лялькам пити чай з чашок.

Ігрові ситуації:

- Хтось із гостей поспішив і закашлявся. Що робити? Вихователь нагадує: "Не поспішай, їж потихеньку, відкушуй маленький шматочок, не розмовляй, коли їси".
- У когось забруднилася щічка. Як допомогти? Вихователь підказує, що для цього на столі є серветниця. Гості можуть користуватися серветками.
- Хлопчик наливає чай у чашки і попереджає: "Обережно, чай гарячий". Діти намагаються остудити чай (дмухають на нього).
- Вихователь: Дуже смачним було частвування у ляльки Катерини. Що ми за це їй скажемо?
- Діти: Дякуємо за гостинність.
- Вихователь: Катруся нас запрошує потанцювати. Вона заспіває нам пісеньку, а ми потанцюємо.
- Діти танцюють з ляльками.
- По закінченню музики діти кажуть Катрусі "дякую" і "до побачення".

Підсумки

Запитання до дітей:

- З чим приходять гості на день народження?
- Який посуд потрібен для чаювання?
- Що треба сказати по закінченню частвування?

Крічко Наталія Володимирівна

м. Миколаїв
ДНЗ № 68 "Ромашка"

Організація сюжетної гри з лялькою як
засіб соціального розвитку дітей
раннього віку

*Духовне життя дитини повноцінне лише
тоді, коли вона живе в світі гри, казки,
музики, фантазії, творчості. Без цього вона
– засушена квітка.
Сухомлинський В.А.*

В.О.Сухомлинський називав гру величезним
світлом дитини вливається живильний потік
Гра для дитини раннього віку сприяє життю

світлим вікном, крізь яке в духовний
уявлень, понять про навколишній світ.
зі своїми радощами, переживаннями й
досягненнями. Водночас вона для неї
є і вільною діяльністю, адже грає
дитина без примусу, із
задоволенням.

Чому діти так люблять грати? Чим гра
так приваблює їх? Звідки беруть
енергію, щоб без зупину бігати з
м'ячем, годинами зводити замки,
бавитися з лялькою?

«Життя-чим воно є для нас? Звичайно ж,
грою...» Сприймаймо це
філософсько-поетичне судження хто
жартом, а хто всерйоз. Гра - то двері з
Дійсності у Можливе (В.Леві)

Усе життя дитини пов'язане з грою. Що
менше дитина, то більше часу повинно

виділятися для ігор.

Гра - один з важливих способів
пізнання навколишнього світу і
соціального розвитку дітей: у ній вони
знайомляться з різними видами
діяльності дорослих, вчаться розуміти
почуття і стани інших людей,
співпереживати їм, набувають
навички спілкування з однолітками
та дорослими.

Одним з найбільш ефективних
засобів становлення морально –
психологічної культури є створення
єдиного освітнього простору, що
дозволяє сформувати у дитини
раннього віку моральні уявлення
та цінності, ввести у світ

предметів, природи і людських відносин, забезпечити повноцінну життєдіяльність

Сучасна педагогічна практика дозволяє стверджувати, що в період зародження сюжетної гри не тільки дівчатка, але і хлопчики із задоволенням грають у ляльки: годують і лікують, носять на руках і заколискують, катають в колисці і сповивають, абсолютно не відстаючи в уміннях і активності від ровесниць.

Хлопчик чи дівчинка, перш за все людина, а лялька допомагає розвитку саме людських якостей і проявів в дитини. Ось чому ігрові заняття з лялькою актуальні для розвитку особистісної культури як дівчаток, так і хлопчиків.

Освітня робота з малюками може бути організована за допомогою найрізноманітніших засобів: сюжетних ігор – занять, ігрових вправ з ляльками, виконання нескладних доручень, індивідуального спілкування дитини з дорослим, в залежності від цілей, заради яких вона проводиться.

Педагогу потрібно чітко уявити виховні завдання, які потрібно розв'язати, керуючи дитячими іграшками. Важливо викликати у дітей життєрадісний настрій, діяльну поведінку; вчити їх гратися з іграшками, бережливо до них ставитися, помічати їх привабливість, красу, виховувати бажання гратися разом, прагнення до спілкування, співчуття, доброзичливе ставлення один до одного.

Під час ігор вихователь розвиває мовлення дітей, ознайомлює з назвами предметів, з тим, як діяти з ними, з їх призначенням, з деякими якостями, уточнює і поглиблює уявлення про довкілля, виховує кмітливність.

Для розвитку радісних, цінних у виховному значенні ігор маленьких дітей потрібно дати в їхнє розпорядження різні іграшки, посібники. Вихователь має потурбуватися про те, щоб весь вільний від побутових процесів і занять час, малюки мають можливість проявляти свою активність, самостійність в іграх, щоб кожен міг вибрати за своїм бажанням іграшку, гру.

Щоб забезпечити успішність дитини в соціальній ситуації розвитку, вихователь, в першу чергу, враховує інтереси дитини, а в другу чергу – задачі освітнього процесу, бо якраз психологічне благополуччя адаптує дитину до навчального процесу.

Діти раннього віку здебільшого грають поруч, дотримуючись «дисципліни відстані», зосереджені на своїй ігровій діяльності.

Водночас вони починають виявляти певний інтерес до гри однолітків, намагаються встановити простий емоційний контакт з іншими дітьми, посміхнутися, наблизитися одне до одного, поступитися місцем, перебувати поруч та брати участь у спільних ігрових діях.

На цьому етапі розвитку вони вже розуміють поняття «добре» й «погано», здатні засвоїти елементарні правила поведінки в різних ситуаціях. Тому завдання дорослого – стимулювати у дітей елементарні прояви доброзичливості по відношенню одне до одного, вчити співпереживати, пропонувати допомогу, жаліти інших, створювати у грі ситуації щодо взаємодії та спілкування дітей.

Сюжетну гру в цьому віці називають процесуальною, тому що основний інтерес дитини зосереджений на багаторазовому повторенні одних і тих же ігрових дій, що відображають предметну сторону діяльності дорослих.

Діти граються разом, а отже, й розподіляють обов'язки, ухвалюють рішення, обстоюють власну думку, здобувають свій перший досвід співіснування в колективі.

В іграх дітей 3-го року життя вже виявляються такі риси:

- наслідування дорослим,
- створення ігрових образів
- прагнення активно діяти, активно знайомитися з оточуючим. Вихователь повинен надавати увагу кожній дитині, стежити за тим, щоб вона знайшла улюблену іграшку, щоб їй було радісно і весело. Для маленької дитини особливо важливо доброзичливе відношення дорослих до його гри, їх допомога, участь, підтримка - у цьому

й виявляється керівництво. Щоб малюки почувалися впевненіше в грі, варто частіше їх хвалити. Позитивна оцінка їхньої діяльності украї потрібна. Діти 3-го року життя починають відображати у грі свої враження і переживання. Задача

вихователя - сприяти тому, щоб вони наслідували гарні приклади, щоб у них склалися правильні уявлення, формувалися позитивні якості.

Коли вихователь бере на себе участь у грі, сюжет якої продуманий заздалегідь, то гра відбувається цікаво, змістовно.

Підсумовуючі все вище зазначене, що педагогу потрібно чітко уявляти завдання, які потрібно розв'язати, керуючи дитячими іграми. Важливо викликати у дітей життєрадісний настрій, діяльну поведінку; вчити їх гратися з

іграшками, бережливо до них ставитися, помічати їх привабливість, красу, виховувати бажання гратися разом, прагнення до спілкування, співчуття, доброзичливе ставлення один до одного.

«Годування і вкладання спати немовля»

Програмовий зміст: Розширювати знання про немовлят, про забавлянки для них. Учити елементарним діям з лялькою. Використовувати предмети для розв'язання простих соціальних завдань.

Вчити дітей слухати, чути й розрізняти інтонації голосу дорослого (лагідну, веселу), пропонувати для зразка прості форми речень - узагальнень; розвивати мовне дихання приспівуванням голосних звуків, чітко вимовляти звуки у словах. Удосконалювати вміння дітей заміщувати одні предмети іншими; надавати свободу дій з різноманітними безпечними предметами.

Виховувати дбайливе ставлення до ляльок.

Словник: немовля, годувати, колисати, спати.

Обладнання: ляльки – немовлята, колиски з постільною білизною, коляски, пляшечки.

Попередня робота: д/гра «Годування ляльки», «Вкладання ляльки спати», с/гра «Сім'я», читання вірша «Дівчинка Оленка», співання колискової «Полягали ладки».

Хід гри:

- Діти, ви вже дорослі і ходите до дитячого садочку, але є дітки, які до садочку не ходять, а звуться вони – Немовлята.

- Чому вони називаються Немовлята? (Тому, що вони не вміють розмовляти).

(Плач Немовляти)

- Ой, хто це плаче?

- Так це ж моя донечка, а звати її Оленка. Я – мама, вона – донечка. Вона вміє говорити тільки «Уа – уа - уа».

- Як говорить Оленка?(уа – уа - уа).

Є у мене маленька

Дівчинка Оленка,

Цілий день – уа – уа – уа

Ось і всі її слова.

- Оленка чого ти плачеш?

- Діти, чого плаче Оленка? (мокра, хоче гратися)

- Може хоче бавитися?

- Чим бавлять немовлят? (брязкальцем)
- (Оленка плаче)
- І чого наша Оленка, ще плаче? (хоче їсти)
- Давайте їй нагодуємо.
- Що їдять немовлята? (кашу, молочко)
- Із чого вони їдять? (з пляшечки)
- Так, мама наливає кашу, молочко в пляшечку.
- Каша гаряча чи тепленька?
- Чому не можна нагодувати Оленку гарячою кашею?
- (Діти використовують предмети замітники).
- Моя Оленка поїла і стала засинати.

У моєї доні
Оченьта соні,
Ручки, мов із вати
Доня хоче спати.

Звернути увагу дітей на плач немовляти
(Діти виконують дії з ляльками: забавляють, годують, співають колискову).
Спілкування вихователя з дітьми під час гри:

- Хто ти?
- Хто це в тебе?
- Що робиш?
- Що робить твоя донечка?
- Що хоче твоя донечка?

Спів колискової, вкладання ляльок спати.

Висновок

Сюжетна гра для дитини - це засіб дослідження та орієнтації в реальному світі. Включаючись в процес гри, діти осягають сенс і цінності людського життя. Коли діти грають, вони висловлюють власну індивідуальність і розвивають внутрішні особистісні якості. Сюжетна гра - реальна і вічна цінність культури дозвілля, соціальної практики людей в цілому.

Куньова Лілія
Володимирівна

м. Миколаїв

ДНЗ №143

Передумови розвитку сюжетно-рольової гри в ранньому віці. Режисерські ігри

Гра являє собою особливу діяльність, яка розквітає в дитячі роки і супроводжує людину протягом всього життя. Не дивно, що проблема гри завжди привертала і привертає до себе увагу педагогів. Самостійною групою в системі творчих ігор є режисерські ігри малюків. Маючи спільні з сюжетно-ролевими іграми ознаки, вони постають своєрідним видом ігрової діяльності. Режисерські ігри це ігри дитини з іграшками та їх заміниками за створеним нею сюжетом. Режисерська гра - це від дитячих ігор, який вивчений найменше. Інтерес до неї виник в останнє десятиліття. Швидше за все це можна пояснити тим, що завдання вихователя полягала у формуванні колективу дітей, колективізму. Режисерська гра почти завжди індивідуальна і для цих цілей не могла бути використана. Тільки тепер, коли наука повернулася до особисто-орієнтованої моделі виховання, педагоги звернулись до режисерської гри. Звичайно, дитину треба залучати до колективних ігор, діти повинні відчувати і розуміти інших людей, але це не означає, що не повинно бути ігор одиночних. Навіть у самої товариської дитини періодично з'являється бажання самостійно зробити споруду, погратися з улюбленою іграшкою. Нерідко можна бачити, як довго, зосереджено дитина будує щось з кубиків, або розіграє сценки за допомогою іграшок, виступаючи в ролі режисера і кажучи почергово за всіх осіб. Це і є режисерська гра дошкільника і в ній як і у всіх інших видах ігор, відбувається формування особистості дитини її соціальної компетентності та виховання гуманності. Це самостійна індивідуальна гра дитини з іграшками, в якій вона - і сценарист, і виконавець усіх ролей, і режисер постановки. Саме в режисерській грі з особливою яскравістю проявляються індивідуальні особливості дитини, розвиваються її творчі здібності, целеспрямована уява, рух від думки до дії. На думку Є.Є.Кравцової режисерська гра в дошкільному віці не тільки є початковою сходинкою розвитку гри, за нею розвиваються образно-рольова, сюжетно-рольова і інші види ігор, але вона (режисерська гра) завершує розвиток гри в ранньому дошкільному віці, збирає найважливіші досягнення інших різновидів ігор.

Уже в ранньому дитинстві ігрова діяльність започатковується в найдоступніших для дитини формах поведінки. Вона відбувається в таких формах:

1. Предметно ігрова діяльність. Передуючи сюжетно- рольовій грі дитини, вона допомагає усвідомлювати світ предметів, сприяє оволодінню новими об'єктами дійсності. Перші ігрові дії дитини відбуваються лише за умови спілкування з дорослими, які опосередковують і організують її зв'язок зі світом. Вони не тільки пропонують малюкові іграшки і нові предмети, а й показують, що з ними можна робити. Під впливом дорослих дитина опанує перші умовні дії (ігри у хованки, "сороку-ворону", "ладусі"). Спершу вона наслідує рухи, згодом і мовний супровід не усвідомлюючи його значення. Загалом, предметно-ігрові дії малюків протягом першого року життя мають ознайомлювальний характер, а гра є формою активної орієнтувальній діяльності.

2.Відображу вальна гра. На другому році життя дитина освоює дії з іграшками та предметами, відтворюючи в ігрових діях з ними свій досвід, наслідуючи дорослих. Спочатку дитина грається лише тими предметами, які використовувала разом з дорослим. З часом починає переносити засвоєні дії на інші предмети (іграшки). Наприклад, почавши годувати ляльку, вона годує зайчика, ведмедика та ін. Розширюючи сферу перенесення засвоєних дій, дитина опанує нові які доводилося спостерігати у повсякденному житті (кладе спати ляльку, прибирає в кімнаті, читає книжку ляльки.) Такі дії узагальнений характер предметної дії є найважливішою передумовою виникнення за певних умов ігрової дії. У ранньому дитинстві відбувається відокремлення дії від предмета. В наслідок цього дитина замінює предмети, яких їй не вистачає словом. Вона називає їжу, якою годує ляльок, неіснуючий стан ляльок тощо. Одночасно починає використовувати одні предмети як заміники інших, необхідних за умовами дії. Ігри з уявлюваними предметами, заміна одного предмета іншим виникають приблизно наприкінці другого або на початку третього року життя дитини.

У період відокремлення малюком дій від предметів, перенесення дій від предметів, перенесення їх на нові предмети (друга половина третього року життя) формуються передумови для усвідомлення ним власних дій, порівняння їх з діями інших, насамперед дорослих. Дитина починає називати свої дії у третій особі: "Оленка поклала ляльку спати" тощо. Співвіднесення нею дії із собою є першим етапом виникнення ролі, роллю в дії. На цьому етапі вона спершу відтворює у своїх діях дії дорослого. Отже, роль виникає з дії яку виконує дитина у грі з предметами. Однак такі ролі є не узагальненими, а конкретизованими (дитина перебирає роль не вихователя взагалі, а конкретного вихователя, конкретної особи).

3. Становлення рольової гри. Одночасно з розвитком предметних дії, виникненням ігрових дій із предметами, які замінюють недоступні предмети, формуванням передумов для виникнення ролі ускладнюються процес створення ігрових умов, побудова ігрових дій. Спочатку ігрові умови створює дорослий. Пізніше дитина самостійно добирає деякі потрібні предмети, за необхідності їй допомагає дорослий. Нарешті, вона самостійно створює ігрові умови. Розвивається і побудова дії спочатку вони є одноактними, пізніше поєднують декілька не пов'язаних між собою за змістом елементарних дій. Наприкінці раннього віку дії дітей набувають життєвого характеру і життєвого смислу. Передумовами рольової гри є різноманітні враження дошкільників від користування сюжетними іграшками, допомога дорослого щодо використання їх у грі. Ці передумови за правильного педагогічного керівництва вихователя започатковують виникнення і розвиток режисерських ігор.

Особливості режисерської гри дітей 3-року життя:

- гра завжди індивідуальна
- дитина намагається зберегти гру для себе, тому втручання дорослого призводить до її закінчення дитиною
- для гри дитина обирає такі місця, куди дорослий не може потрапити непомітно, без її дозволу, а отже не спостерігати за грою.

На третьому році починає розвиватися уява, в грі з'являється роль, а до кінця третього року - нескладний сюжет. у цей період відбувається перехід до справжньої режисерської гри.

Дитина третього року життя здатна:

- Визначати у грі посильну мету,

- докладати зусилля до її досягнення,
- знаходити спосіб виконання того, що задумала.

Отже, в цьому віці розвиваються мислення і уява. у зв'язку з цим перед педагогом постає питання про керівництво іграми дітей.

Діти третього року життя починають відображати у грі свої враження і переживання. Задача дорослих, що оточують малюка, - сприяти тому, щоб вони наслідували гарні приклади, щоб у них склалися правильні уявлення, формувалися позитивні якості.

Дуже важливо із самого початку розвивати у дітей активність, самостійність під час ігор, не обмежувати малюка повторенням дій дорослого, а поєднувати наслідування з творчою вигадкою:

- створення умов, які забезпечують формуванню інтересу до навколишнього життя (побут дошкільного закладу і сім'ї, свята, праця дорослих)
- нагадування,
- допомога в організації гри тощо.

Проте здебільшого ігри маленьких дітей виникають під впливом зорових образів: дитині потрібний приклад для наслідування. Дії, яким потрібно навчити малюка, дорослі можуть виконати з ляльками та з іншими іграшками. Практика засвідчила, що не тільки трирічні, але й дворічні діти знаходять різноманітне використання матеріалу, який дорослим здається бруктом: клаптики тканини, дощечки, картонні коробки тощо. Такий матеріал особливо важливий для розвитку фантазії, винахідливості малюка. Малюки швидко опановують його: клапти перетворюються на ковдру або хустинку, коробки - на ліжко або каструльки. Необхідність такого матеріалу диктується і тим, що в цьому віці діти самі замінюють під час гри один предмет іншим. Для маленької дитини особливо важливо доброзичливе ставлення до його гри дорослих, їх допомога, участь, підтримка - у цьому й виявляється керівництво! Дорослі повинні надавати увагу дитині, стежити за тим, щоб вона знайшла собі улюблену іграшку, щоб їй було радісно та весело. Слід пам'ятати, що такі ігри не повинні викликати конфліктних ситуацій, адже в режисерську гру дитина грає самостійно. У цих іграх вона - сама собі режисер.

Отже, для режисерської гри треба створити такі умови:

- організувати для дитини спеціальний індивідуальний простір,
- забезпечити час і місце для гри в житті дитини

Прийоми керівництва режисерською грою з боку дорослих:

1. Стимулювання виникнення режисерської гри

- цільовий підбір ігрового матеріалу
- знайомство з новою іграшкою
- розгляд ілюстрацій
- читання художньої літератури

2. Заохочення дітей до співтворчості з дорослим:

- сумісна зображувальна діяльність
- виготовлення атрибутів

3. Допомога дитині у процесі гри:

- проблемні й допоміжні запитання до дитини
- створення умовних ігрових ситуацій
- включення дорослого у гру дитини з її дозволу на партнерських засадах

4. Слід уникати:

- прямих вказівок і зауважень на адресу дитини, яка грається
- оцінок діяльності дитини під час гри
- втручань у гру без дозволу дитини.

Отже у дитини в ранньому віці режисерські ігри мають такі специфічні особливості:

- основою їх є безпосередній досвід дитини (події, які вона спостерігала або в яких брала участь).

- ігри з іграшками мають нескладний сюжет(лялька їсть, відпочиває, йде на прогулянку тощо). Кількість персонажів незначна, взаємини між ними визначаються ситуативно, за ходом гри.
- кожна іграшка наділена закріпленою за нею постійною роллю, яка і визначає сюжет (мама - коза рятує своїх козенят, Айболит лікує зайчика тощо). Незнайомі іграшки не "підказують" сюжету, отже не сприяють ігровій режисерській діяльності. В такому разі обов'язкова участь дорослого, якій може підказати дитині способи включення нових іграшок у відомий сюжет.
- сюжетні події в індивідуальних режисерських іграх є результатом асоціативного сприйняття дитиною навколишнього світу, вона обіграє предмети, які бачить, розгортає навколо них ігрові дії(ігрова машинка - подорож, перевезення вантажу тощо). Постійно варіювання сюжету гри розвиває її фантазію та уяву
- головним компонентом індивідуальної режисерської гри є мова, здебільшого описова, дитина називає свої дії, дії персонажів, іноді оцінює їх. Часто вона вдається до звуконаслідування.

Для спрямування режисерської гри доцільно використовувати проблемні завдання, навідині, запитання (що може одягнути лялька Катя на прогулянку? У гости?). Пам'ятаючи, що будь-яке втручання в ігрову діяльність має бути тактовим, урахувати особливості кожної окремої дитини. Головне щоб у режисерських іграх вона почувалася вільно, вносила власні елементи творчості, розвивала не лише ігрові навички, а й уяву, мислення, мовлення та інші психічні функції.

Отже, ігри режисерського типу - є різновидом самостійних ігор провідною індивідуальною формою творчої гри дитини, яка найкраще задовольняє потребу у активності, самопізнанні та самореалізації. Вмкла організація режисерської гри, створення необхідних умов для її розвитку - сприяє розвитку особистості дитини.

Конспект сюжетно - рольової гри "ЛІКАРНЯ"

МЕТА : узагальнити знання дітей про працю лікаря та предмети для лікування. Готувати дітей до виконання рольових дій лікаря. Збагачувати словник дітей назвами медичної атрибутики. Виховувати бажання гратися разом, виконувати правила гри, розвивати позитивні стосунки між дітьми, бажання доглядати за хворими.

СЛОВНИК: градусник, шприц, пігулки, ватка, пацієнт, шпатель.

ОБЛАДНАННЯ: мед.кабінет, мед.халати, мед.шапочки для дітей, аптечка, медичні прилади, пацієнти - іграшки (звірятка), ліки.

ХІД ГРИ :

В. - Діти, зверніть увагу у нас сьогодні гости. Давайте з ними привитаємось.- Добрий ранок!

Скільки в нас гостей багато

Раді всі ми їх вітати.

Нашим гостям дорогім!

Посмішки даруємо ім !

- Любі гости, дорогі, посміхніться дітворі !
 - А зараз заплющте очі і поверніться до мене. Відкрийте очі.
 - Що з'явилось в нашій групі ?
 - Так, лікарня. А чому ви так вирішили ?
 - Так, справді, це лікарня і кабінети для лікарів.
 - Дивиться що є у кожному кабінеті ?
- ліжечка для хворих, стіль і стілець для лікаря

- А що потрібно лікарю, щоб обстежити хворого, а потім його лікувати ?
 - Так, слухалка! Для чого вона ?
 - Шпатель (така лопаточка). Для чого вона ?
 - Градусник, для чого він ?
 - А куди вам мама ставить градусник ?
 - Так, дійсно, ми міряємо температуру хворому градусником і якщо температура висока, дитина захворіла.
 - Щоб не було температури і кашлю, що потрібно давати хворому ? (пігулки, солодкий сироп, таблетки)
 - А що можна, ще зробити хворому щоб він одужав ?
 - Так, зробити укол ! Що для цього потрібно (шприц, ватка)
 - А коли ви хворіли, вам батьки викликали до вас лікаря ?
 - Бачите, яка необхідна професія лікаря. Він робить дуже добру справу - допомагає людям бути здоровими, бо здоров'я це найголовніше, що є у людини .
 - А ви бажаєте бути лікарями ?
 - А що нам ще потрібно, бути справжніми лікарями ?(халати, шапочки)
 - Я вам скажу по секрету, що сьогодні вранці я знайшла в групі чарівну коробку. Дивіться, вона якась незвичайна, але гарна, на неї багато марок, печатій, вона мабуть нас довго шукала. Що ви бачите на коробці ? (червоний хрестик)
 - Що це може означати ? Там якісь медичні прилади.
 - Це посилка від доктора Айболита, він дізнався, що наші малюки люблять гратися у лікарів і щось нам прислав. Ви хочете подивитися , що там ? (розглядають посилку, одягають халати, шапочки, беруть аптечки)
 - Які ви у мене гарні лікарі, а я буду головний лікар. Доктор Айболит мені теж прислав халат і шапочку.
 - А кого ж нам не вистачає щоб бути справжніми лікарями (хворих, пацієнтів).

ТЕЛЕФОННИЙ ДЗВІНОК.

- Алло, так, обов'язково. Це телефонував доктор Айболит він терміново відлітає в Африку і просить малюків прийняти хворих звірят доктора Айболита ?
- Ну, що малюки, згодні прийняти хворих звірят доктора Айболита? (плач за дверима і стук в двері, заходять звірятки)
- Що трапилось малюки, ви захворіли, кажіть мені на вушко!
- Так, вони захворіли, але вони хочуть про свою хворобу розповісти тільки своєму лікарю.
- Отож держить хворих обережно, ім дуже боляче, покласти їх на ліжечка, детально розпитайте що в них болить та назначте лікування. Нам треба обов'язково їх вилікувати, доктор Айболит на нас розраховує.

(головний лікар обходить кабінети, питає чим захворів, яке назначили лікування, як відчують себе хворі)

- Щоб швидко одужати треба багато спати, сядемо на килимок і заспіваємо колискову (малюки тримають своїх пацієнтів,)

Коліскова: Люлі, люлі, люді

Прилетіли гулі,

Тай й сіли на люлі.

Ой, ви гулі не гудіть

Колісочки не будить

Коліска хитається, Дитинці дрімається, А - А - А

Малюки, запитайте у своїх пацієнтів, може вони вже видужали, ви їх так гарно лікували.

Усміхніться їм, ми всі дуже раді що хвороба пройшла.

Могілевич Олена
Станіславівна

м. Миколаїв ДНЗ №2 "Берізка"

Роль театралізованої гри у
розвитку мовлення дитини

У Базовому компоненті дошкільної
освіти зазначено, що метою
діяльності заходу є забезпечення
гармонійного розвитку кожної

дитини, створення сприятливих умов для її особистісного становлення та творчої самореалізації. Одним із ефективних засобів педагогічного впливу на розвиток творчої особистості названо театралізовану діяльність. Вона сприяє естетичному вихованню дітей, прилучає їх до мистецтва, розвиває вміння бачити, чути, розуміти красу слова, дії. Театральне мистецтво близьке і зрозуміле дітям, адже в його основі – гра, а це для малюка – найголовніший аспект діяльності, адже діти, граючись, розвиваються.

Театралізовані ігри позитивно впливають на емоційну сферу дитини, вони акумулюють життєву мудрість, оптимізм, енергію народу. Театр – це високий рівень естетичного виховання, адже він поєднує в собі впливи музики, танцю, пластики, мовлення та образотворчого мистецтва.

На сучасному етапі розвитку нашої держави, на тлі економічних і політичних змін, метою навчально – виховного процесу є всебічний розвиток дитини. Останнім часом зросла увага до проблем теорії і практики естетичного виховання як найважливішого засобу формування до дійсності, засобу морального і розумового виховання, тобто як засобу формування всебічного розвиненої, духовно багатой особистості.

У вихованні дітей раннього віку важливу роль відіграє театралізована діяльність. Беручи участь у театралізованих іграх, діти стають учасниками різних подій з життя людей, тварин, рослин, що дає їм глибше пізнати навколишній світ. Одночасно театралізована гра прищеплює дитині стійкий інтерес до рідної культури, літератури театру. Величезне і виховне значення театралізованих ігор. У дітей формується шанобливе ставлення один до одного. Вони пізнають радість, пов'язану з подоланням труднощів спілкування, невпевненості в собі.

У будь якого віці в казках можна відкрити щось таємне і хвилююче. Слухаючи їх у дитинстві дитина несвідомо накопичує цілий банк життєвих ситуацій, тому дуже важливо, що усвідомлення казкових уроків починалося з раннього віку, з відповіді на запитання: « Чого нас вчить казка?»

Найбільш доцільною формою роботи в цьому напрямку вважається театралізована діяльність.

Під мовленнєвою активністю слід розуміти стійку властивість особистості дитини, що виявляється у здатності сприймати і розуміти мову оточуючих, самостійному, різноманітному, ініціативному використанні мови у практиці спілкування, активному оволодінню мови. Змістом роботи з розвитку мовлення є:

Ø Розвиток розуміння мовлення. Слухати і сприймати звертання дорослого до одного, двох, кількох дітей. Розуміти розповіді, сюжетні тексти, казки, вірші.

Ø Розвиток активного мовлення. Збагачувати словник дітей словами іменниками, дієсловами, прикметниками, прислівниками, використовувати в мовленні порівняння, епітети, образні вирази (вовчик-братик, зайчик-побігачика) Розвивати вміння розповідати, розмовляти фразами з трьох-п'яти слів, утішки, невеликі вірші, казки.)

Провідними методичними прийомами на заняттях з розвитку мовлення на третьому році життя постають:

Ø Показ з називанням та в дії;

Ø Багаторазово повторення фраз;

Ø Запитання пояснення словесні доручення;

Ø Ігрові сюрпризи моменти, ігри;

Ø Розповіді, бесіди, читання.

В організації роботи з театралізованої діяльності в групі раннього віку

Використовуємо показ різних видів театрів(ляльковий,тіньовий, театр іграшок, фланелеграф),казок.

Існують такі різновиди: театр іграшок, театр картинок, книжка.

Конспект заняття з розвитку мовлення дітей групи раннього віку

В гостях у Курочки Ряби

Програмовий зміст: Вчити дітей разом з вихователем розповідати зміст добре відомої казки, залучати малюків до мовленнєвої активності. Збагачувати словник іменниками(собака, корова, коза та ін.). Продовжувати вчити виділяти частини тіла тварин і птахів(дзьоб, крила, пір'я, роги). Вправляти у вимові звуків (ч), (к).

Розвивати фонематичний слух, артикуляційний апарат.

Спонукає до адекватного реагування на

театралізовані дії, розвивати їх емоційне сприймання. Виховувати співчуття, бажання допомагати іншим.

Словникова робота: курочка, оченята, дзьобик, крила, яєчко, жовтеньке, просте, кошик.

Обладнання: кошик, домашні тварини (іграшки), великі ляльки (дід та баба), курочка, шапочка курочок та курчаток (для гри), магнітний театр, тарілочки з їжею, магнітна дошка.

Хід роботи

Вихователь організує дітей вони сідають біля стола, на якому стоїть накритий кошик.

Вихователь: малята подивіться що це в мене, він не пустий, тут щось є.

(вихователь бере кошик в руки підіймає)

Вихователь: Давайте подивимось, що це там цікаве знаходиться? *(діти дістають з кошика тварин)*

Вихователь: Хто це у тебе? *(Корова)*. Як вона говорить? *(Му)* Що дає корівка? *(Молоко)*.

Вихователь: Яку тваринку ти взяв? *(собачку)* Як вона розмовляє?*(гав-гав)*.

Як говорить велика собачка? А маленька?

Вихователь: А в тебе хто? (Курочка). Як вона розмовляє? (ко-ко-ко).

Ко-ко-ко, ко-ко-ко,

Курочка сокоче

Казочку з малятами

Пригадати хоче.

Вихователь: Дітки, давайте з вами пригадаємо цю казочку. Ось у мене є картинки які допоможуть пригадати всіх героїв казки. (Театр на магнітах).

Вихователь: Жили- були дід та баба, дідусь те й робив що кував чобітки.

Вихователь разом з дітьми: Кую- кую чобіток,
Подай бабо молоток,
Не подаси молоток ,
Не підкую чобіток.

Вихователь: А бабуся спекла діткам смачний хлібчик діткам на обідчик.

Вихователь разом з дітьми: Печу, печу хлібчик
Діткам на обідчик,
Меншому-менший,
Більшому-більший,
Шусть у піч.

Вихователь: От і жили собі (дід та баба). І була у них? (Курочка Ряба). Курочка знесла (яєчко). Не просте, а золоте.

Вихователь: Дід бив, бив не? (Розбив).

Баба била, била не? (Розбила).

Мишка бігла, хвостиком махнула яєчко? (Упало розбилося).

Ай-я-яй, яка біда! Дід? (Плакав). Баба?(Плакала).

А курочка куд кудаче не плач дідусь, не плач бабуся, знесу я вам яєчко не золоте, а просте.

Курочка: Ко-ко-ко, молодці малята яку гарну казочку вам про мене розказали. А за це бабуся спекла вам пиріжків.

Література

1. Активізація спонтанної діяльності. Дидактичний супровід ігор малят” Олійник Л.М. Палітра педагога. - №4, 1998.
2. Алла Богуш. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Монографія. 2-е видання. - К.: Видавничий Дім “Слово”, 2010. - 374 с.
3. Богуш А.М., Гавриш Н.В., Саприкіна О.В. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти. - К.: Видавничий Дім “Слово”, 2009. - 408 с.
4. Богуш А.М., Луцан Н.І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників. Мовленнєві ігри, ситуації, вправи. Навчально-методичний посібник. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2008
5. Виховання сенсорної культури дитини. Л.А. Венгер, Е.Г. Пілюгіна, Н.В. Венгер / М.: “Просвіта”, 1988. - 144 с.
6. Гніровська О.З, Носок О.А Організовано навчально - пізнавальна діяльність дітей раннього віку. “Мандрівець” 2016.
7. Гавриш Н. Лялька єднає століття / Н. Гавриш // Методична скарбничка вихователя. – 2016. – №6. – С.37-41.
8. Дмитрієва В. Граємо з ляльками / В. Дмитрієва, Н. Горох // Палітра педагога. – 2016. – №4. – С. 7–9.
9. Дмитрієва В. Гра – восьме диво світу / Дмитрієва, Н.Горох // Дошкільне виховання. – 2007. – №10. – С. 20–21.
10. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В.О.Огнев'юк; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л.Богініч, Н.І.Богданець-Білооскаленко [та ін.]; наук. ред.: Г.В.Беленька, М.А.Машовець; Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т ім. Б.Грінченка. — К. : Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2016. — 304 с.
11. Кисіль Н.В. Перше слово - мати, друге - Україна. Національно - патріотичне виховання в ДНЗ. Ранній вік . Вид. група “ Основа”, 2016.
12. Олійник Л.М., Романюк І.А. Я працюю з малюками. Теорія та практика роботи у першій молодшій групі дошкільного навчального закладу. У 2-х частинах. Частина II. – Миколаїв: ПП «Прінт - Експрес», 2005.
13. Розробки занять по програмі “Зернятко”. Осінь – Зима. / Упоряд. В.Л. Слухар. – Х.: Веста: Вид-во “Ранок”, 2009.
14. Розвиваємо, навчаємо, виховуємо дитину третього року життя: методичний посібник / Кузьмук Л.І. та ін.; за ред.Т.І. Поніманської. - К.: Видавничий Дім “Слово”, - 2013. - 563 с
15. Рубан Ю. Щоб малюк заговорив. - // Дошкільне виховання. – 2011. - № 4
16. Фролова А.Н. Игры-занятия с малышами. – К.: Рад. шк., 1987
17. Швайка Л.А., Гаркуша Г.В.Організація роботи з дітьми раннього віку.-Х.: Вид. група “Основа”, 2009
18. Щербакова К.Й., Григоренко Г.І. У сім’ї росте дитина. - К.: Видавництво “Неопалима купина”. - с. 49,52.
19. Большакова С. Е. Формування дрібної моторики рук: Ігри та вправи. - М: ТЦ Сфера, 2006.

20. Єрмакова І. А. Розвиваємо дрібну моторику у малюків. - СПб: Изд. будинок «Літера», 2006.